

અગ્રણ્ય ગ્રંથ

“જોઈને જેનાં વિષે સંભવિ શરૂ છે તેને દીનમાં સમજ આપે છે”

બેહરતી ઝેવર

અથવા

સ્વર્ગનું ઘરેણું

ભાગ ૮ મો.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

અબ્દુર રહીમ બી. મોલવી ગુલામ મોહમ્મદ સાહેબ

૨ બેઆદા સને ૧૩૪૨ હીજરી

બીજી આવૃત્તિ પ્રત ૧૦૦૦

મર્મ હક્ક લાપાંતર કરતાંએ સ્વાધીન ગ્રંથો છે.

સુરત-ખપાટીઆ ચક્રવાપર આવેલા મેસર્સ વિદ્યાર્થી એન્ડ કું. ના “સમાચાર”
પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં અગત્યતરાય રતનજી દેસાઈએ છાપ્યું.

કી. છ આના

ગુજરાત વિદ્યાલય ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી મુદ્રિત સંગ્રહ
૧૯૨૯

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૧૨૧૩ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ બેરેશન મેચર

વિષય પૃ: ૪

ધણે મેહેરખાન રહમ કત અલ્લાહના નામથી.

સર્વ તારીફ અલ્લાહ માટે છે. જેના કૃપા જનમાં સઘળી વસ્તુ છે. હિદાયત અને ગુમરાહી તેનાજ કૃપાજનમાં છે અને સ્ત્રીઓને પુરૂષથી ઉતરતા બનાવવું તેનીજ હિકમતથી છે. તે આહે તે કરે તેના કામમાં કાષ્ટને ચુનો ચરા કરવાની શક્તિ નથી. અને હઝારો દોડદ અને મલામ હજરત મોહમ્મદ માટે છે, કે જેમણે હિદાયત ગુમરાહીના માર્ગો ખુલ્લા કર્યા જે તેમને કહે લાગ્યો તે પોતાની મનજલે પહોંચ્યો અને જેણે નહીં માન્યું તે ગુમરાહ થયો, અને સઘળા સહાયા તથા મુમેનો માટે છે.

એ પછી ગુલામ મોહમ્મદ ખીં હાજી હુકુમ સાદેક કહે છે કે કન્યા કેળવણીનો ચોતરફ શોર થઈ રહ્યો છે. કન્યાશાળાઓ ઉધડતી જાય છે પણ તેઓને શી કેળવણી જરૂરની છે તે ઉપર નજર કરનાર ઘણાએ જણાતા નથી. કન્યા જેની સાથે પરણે છે તેને ગુજરાતીમાં ધણી, પતિ કહે છે. જેથી તેનું માલિક થવું અને કન્યાનું તાબે થવું પ્રગટ થાય છે; તેમ તેને વર પણ કહે છે. જેથી તે તેણી ઉપર ગાલિબ થનાર એક પામનાર સિદ્ધ થાય છે. અને કન્યાને ધણીઆણી કહે છે એટલે માલિકની લાવેલી જે લોંડીપણાનો ભેદ બતાવે છે. ત્યારે તેની કેળવણી પણ એવીજ થવી જોઈએ કે તે પોતાની હદ વંદે નહીં અને માલિક (ધણી) ની તાબેદાર રહે. એઓમાં સ્વતંત્રતા આવે તો તેનું કંવું માકું પરિણામ આવે છે તે યુરૂપની લેડીઓનો હાલ તથા દેશી લેડીઓની રિયતી જાણનાર ઉપર કંઈ છપ્પુ નથી.

એઓને કેળવવા માટે 'મેહેસ્તી એવર' ઉર્દૂ અમુલ્ય પુસ્તક છે. અને કેમ નહીં હોય

તેના રચનાર હકીમુલ ઉમ્મહ હજરત મૌલાના અશરફઅલી સલ્લમ હુલ્લાહ છે. જેમનો તકવા પરહેઝગારી જગ જાણીતી છે એટલે વિચારની અસર પણ પડે એમાં કશું સંદેહ નથી. એજ કારણથી એ કિતાબ અનેકવાર અનેક પ્રેસમાં હઝારો છપાઈ અને છપાની જાય છે.

ખાદાનો શુકર કે આ આક્રમા ભાગના ભાષાંતર કરવાની તેણે મને શક્તિ આપી. એમાં રચનાર મૌલાનાએ સો બીબીઓની હાલત લખી છે. જે છોકરીઓને દિરસા કહાણી કહેવામાં કામ આવે અને સાથે બાધ પણ થયે અને દરેક બીબીના વર્ણનની છેવટમાં કતાએ ફાયદો આપ્યો છે જે ઉપર ધ્યાન આપવાથી ઘણી સારી અસર થાય છે.

જુજગોના દિરસા તેઓની હાલતોનું વર્ણન વાંચનાર ઉપર અજબ અસર કરે છે, એજ માટે કુરઆન શરીફમાં પેગામ્બરોના દિરસા લખાયા છે. અલ્લાહતઆલા રસૂલુલ્લાહ (સલ) ને ફરમાવે છે, "અમે પેગમ્બરોની ખબરોમાંથી તારાપર તે બયાન કરીએ છીએ જે તારા દિલને થોભાવે (સામેત રાખે) છે. (સુરા હુદ ૧૧; ૧૨૦) સૈયેદુત તાએફા હજરત જોનેદ (રહ કહે છે કે ' જુજગોની હિકાયાનો તે અલ્લાહના હક્કરોમાંનું હક્કર છે એટલે મશાએખાનાં વચનો, હકીમ તથા મારેફતમાં અલ્લાહના હક્કરોમાંથી એક મજસુત હક્કર છે, જેથી કરી ખાહેશે નફસાની જુરા હરાદાના હક્કરની સારી રીતે હાર થાય છે. એજ માટે એક જુજગ પોતાના મુરીદોને આજ્ઞા કરતા કે દરેક પીર (અવલિયા) નાં વચનો યાદ કરો. અને જે એટલુંએ નહીં અને

તો તેઓનાં નામજ યાદ રાખશો. અને આનાં જાહેર છે કે આ ભાગમાં વર્ણવેલી સો ખી-ખીઓ તે સઘળી વલીઓજ છે અને તેઓની હાલત જુદી જુદી છે. જે છોકરીઓ ઉપર અસર કરવામાં કામયા શમાન છે વાંચનારીઓને જોઈએ કે તેઓ પોતે વાંચે અને નહીં જાણનારીઓને પણ વાંચી સંભળાવે.

ચાલકવાડ સરકારની અમલદારીમાં ફરજ-આત ફગવણી છે, જેથી મુસલમાનોની હજારો છોકરીઓને શાળાઓમાં અપાતી ફગવણી લેવી

પડે છે પણ તેઓને તો નૈઋતિક ફગવણી કરતાં ધર્મની ફગવણીની જરૂર છે; જે બહેરતી ઝેવરના સઘળા ભાગો પૂરી પાડે છે. તેને અલ્લુ કરવાની અથવા ખીજ કાઢ એવી કિસ્સાઓને આજુ કરવાની ઘણી જરૂર છે. અને તે તમાના મુસલમાન આગેવાનોને કાશીશ કરી પા કરાવવાની ફરજ છે.

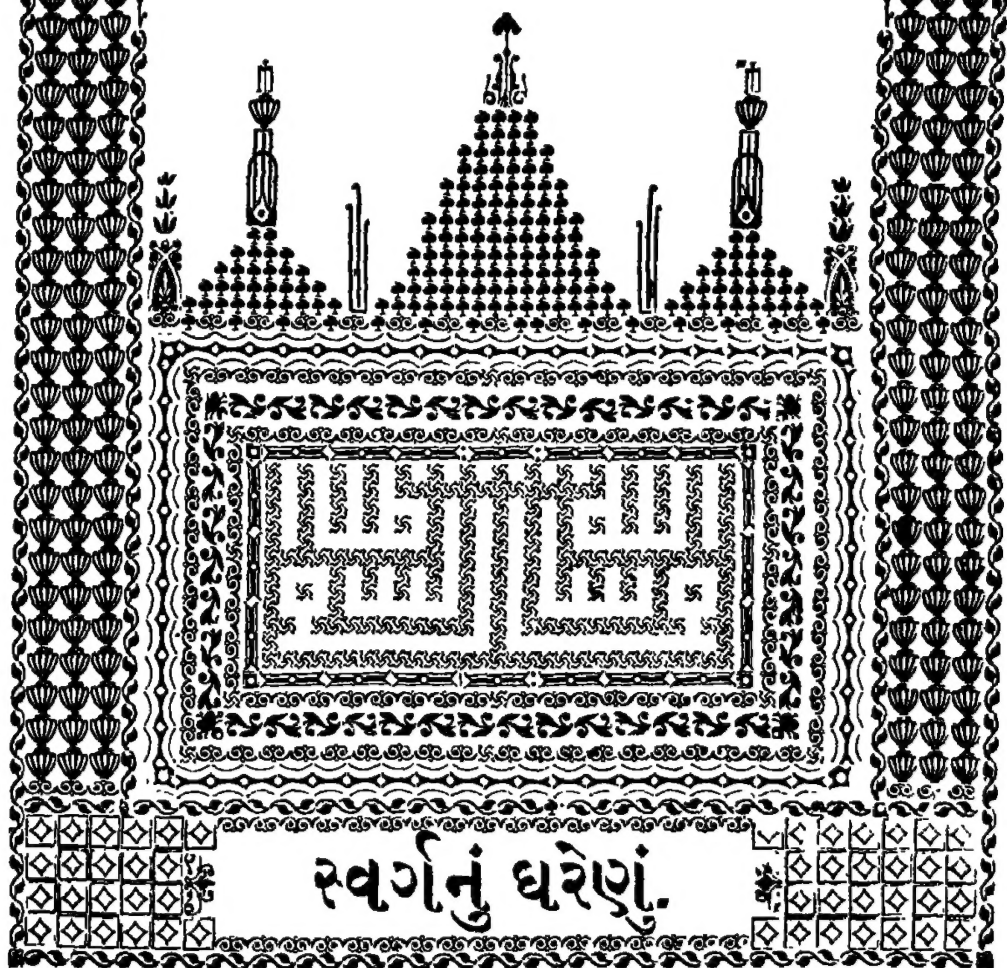
ઉર્દુ બેહશતી ઝેવરના ટાઇટલ (પુઠા) ઉપર છોકરીઓના બોધની કવીતા લખાઈ છે તે અત્રે ઉતારવી પ્રસંગોપાત્ત થઈ પડશે.

અસલી ઘરેણું

એક લડકાને જે પુછા અપની અમ્મા જાનસે, જે આપ ઝેવરકી કરે તારીફ મુજ અનજાનસે; કાનસે ઝેવર હૈં અચ્છે જે જતા દીજે મુજે, જે ઔર જે બદ ઐય હૈં વોહબી બતા દીજે મુજે. તાકે અચ્છે ઔર છુરેમે મુજકુબી હો ઇમતેયાઝ, જે ઔર મુજપર આપકી બરકતસે ખુલજાએ જે રાઝ થું કહા માંને મોહબ્બતસે કે ઐ બેટી મેરી, જે ગોશે દિલસે બાત સુનલો ઝેવરકી તુમ જરી. સીમ ઝરકે ઝેવરકો લોગ કેહતે હૈં લક્ષા, જે પરનમેરી જાન હોના તુમ કબી ઉનપર ફેદા; મોને ચાંદીકી અમક બસ દેખતેકી બાત હૈ, જે ચાર દીનકી ચાંદની ઔર ફિર અધેરી રાત હૈ. તુમકો લાઝિમ હૈ કરો મરગુબ ઐસે ઝેવરાન, જે દીન દુન્યાકી લક્ષાઈ જરમે ઐઝાં આએ હાત. સરખે ઝુમર અકલકા રખના તુમ ઐમેટી મુદામ, જે ચલતે હૈં જરકે ઝરીઆસે સખ ઇનસાંકે કામ બાલયાં હો કાનમેં ઐ જાં ગોશે હોશકી, જે ઔર નસીહત લાખ તેરે ઝૂમકોમે હો ભરી ઔર આવેઝે નસાએહ હોંકે દિલઆ વેઝ હોં, જે ગર કરે ઉનપર અમલ તેરે નસીએ તેઝ હોં. કાનકે પતે દિયા કરતે હૈં કાનોંકુ અજાબ, જે કાનમેં રખો નસીહત દેં જાં અવરકે કિતાબ. ઔર ઝેવર ગર ગલે કે કુચ તુજે દરકાર હોં, જે તેકીયાં પ્યારી મેરી તેરે ગલેકા હાર હોં કેવતે બાઝુકા હાસિલ તુજકુ બાઝુખંદ હો, જે કામયાબી સે સદા તું ખુરશો ખુરસંદ હો હૈં જાં સખ બાઝુકે ઝેવર સખકે સખ બેકાર હેં, જે હિમ્મતેં બાઝુકી ઐ બેટી તેરી દકકાર હૈ. હાથકે ઝેવર સે પિયારી દસ્ત કારી ખુબ હે, જે દસ્ત કારી વો હુનરહે સખકુ જાં મરગુબ હે. ક્યા કરોગી ઐ મેરી જાં ઝેવરે બલબાલકો, જે ફેંક દેના ચાલીએ બેટી બસ ઇસ જાંબકો; સખસે અચ્છ પાઉંકા ઝેવર જે હૈ તુરે બસર, જે તુમ રહો સાબિત કદમ હરવકત રાહે નેકપર; સીમો ઝરકા પાઉં મેં ઝેવર નહો તો ડર નહીં, જે રાસ્તીસે પાઉં શીસલે ગર ન મેરી જાં કહી.

ખેહેશ્તી ઝેવર ભાગ ૮મો.

ઘણો મેહેરબાન રહમ કર્તા અદ્વાહના નામથી.

નેક ખીખીઓની હાલતો.

વાંચનારીઓની હીન સંખ્યા હિંમત વધારવા માટે.

આ વર્ણનથી પ્રથમ બરકતને માટે ડુંકાણમાં રસલુલ્લાહ (સલા)નું વર્ણન કરવામાં આવે છે, કે જેથી વાંચનારીઓ પોતાના પૈગમ્બરને તથા તેમની આદતો સ્વભાવને પણ જાણી લે. અને તેથી તેમની પ્રીતિ ઉત્તમ થાય અને તેમની તાબેદારી કરે; અને આ પણ વાત છે કે, આ સલ્વાઓને નેકની દોલત તેમની બરકતથી મળી છે. પ્રથમની ખીખીઓને તો આપના નુરથી અને આ હિંમતની ખીખીઓને આપની શરીરતથી, માટે પ્રથમ તેમનું વર્ણન લખ્યા પછી ખીખીઓને હાલ શરૂ થશે.

હજરત મોહમ્મદ (સલ) ની પેદાઓશ અને વફાત વગેરેનું વર્ણન.*

તેમનું પ્રખ્યાત મુબારક નામ મોહમ્મદ (સલ) છે. તેમના પીતાનું નામ અબ્દુલ્લાહ છે, અને તેમના બાપનું નામ અબ્દુલ મુતલિબ, અને તેમના બાપનું નામ હાશિમ અને તેમના બાપનું નામ અબ્દે મનાફ છે. તેવણુની માનું નામ આમેનહ છે. અને તેણીના બાપનું નામ વહબ અને તેના પીતાનું નામ અબ્દે મનાફ અને તેના બાપનું નામ ઝહરહ છે. અને આ અબ્દે મનાફ બીજા છે. અને પીરને દિવસ રબીઉલ અવ્વલ (૧ રબી)ના મહિનામાં તેવણુનો જન્મ થયો. તે વર્ષે એક કાફિર બાદશાહે હાથી લઇને કાબા ઉપર તેને તોડવા માટે ચઢાઇ કરી હતી. અને તેવણુ પાંચ વર્ષ અને બે દિવસના થયા ત્યારે તેમની દૂધપાતી દાદાએ તેમને તેમની માને સોંપ્યા. જ્યારે આપ છ વર્ષના થયા ત્યારે તેમની મા પોતાને સાથે લઇને તેમના દાદાની મોસાળ બની નજરમાં મદિના ગઇ. અને એક મહિના પછી પાછા ફરતાં અબ્દુલ નામની જગ્યામાં તેણીનું મૃત્યુ થયું. ઉમ્મે એમન પશુ સાથે હતી. તે તેમને મક્કામાં લાવી. અને હજરત [સલ] ના આપ તેમને હમલમાં છોડી મરણ પામ્યા હતા. તેમને તેમના દાદા અબ્દુલ મુતલેબે પરવરિશ કરવી શરૂ કરી. ફરી તેવણુના દાદાનો ઇન્તેકાલ થયો. તો તેમના કાકા અશુતાલિબે તેમને ઉછેર્યો. અને તે તેમને શામની તરફ વેપારાર્થે લઇ ગયો હતો. માર્ગમાં નસારા બિચારીનો વિદાન બોલેલા જે મહબૂબીરાહેબ) હતા તેણે તેવણુને જતા અને તેમના કાકાને ચેતવણી આપી કે, એમની સંભાળ કરો. આ નખી છે, તેથી એમને પાછા મોકલે મોકલ્યા. ફરી એવણુ પોતે હજરત ખદીજ (રદી)નો વેપારનો માલ લઇને શામ તરફ ચાલ્યા. માર્ગમાં ખ્રિસ્તીઓનો વિદાન મહબૂબી નસતુરાએ હજરત (સલ) ના નખી થવાની

* હરતીઆબ વગેરે ઉપરથી.

શાક્ષી આપી. જ્યારે એવણુ પાછા ફર્યા તો હજરત ખદીજ (રદી)થી એવણુની શાદી થઇ તે વખત તેમની ઉમર પચીસ વર્ષની હતી. અને હજરત ખદીજ (રદી) ની ચાલીસ વર્ષની હતી. ફરી ચાલીસ વર્ષની ઉમરમાં એમને નશુવત મળી. અને એવણુ બાવન અથવા ત્રેપન વર્ષના હતા, કે આપને મેઅરાજ થઇ. નશુવત પછી તેર વર્ષ તેવણુ મક્કામાં રહ્યા. ફરી જ્યારે કાફિરોએ ધણું દુઃખ આપ્યું ત્યારે ખોદા તઆલાના હુકમથી તેવણુ મદીના ચાલ્યા ગયા. અને મદીનામાં આવવાને બે વર્ષ થયાં એટલામાં બદરની લડાઇ થઇ. ફરી બીજી લડાઇઓ થઇ. સધળી નાની મોટી મળી ખાંત્રીસ લડાઇઓ થઇ. અને અગિયાર બીખીઓથી તેમના નિકાલ થયા. એ પ્રખ્યાત છે. તેમાંથી બેનો તો તેવણુની રૂબરૂમાં ઇન્તેકાલ થયો. એક હજરત ખદીજ (રદી) અને બીજી ખોત્રેમહની દીકરી હજરત ઝૈનબ (રદી) અને નવને છોડીને એવણુની વફાત થઇ (૧) હજરત સવદા [૨] હજરત આએસહ [૩] હજરત હકેસહ [૪] હજરત ઉમ્મે સલમહ [૫] હજરત ઝૈનબ બીનતે જહશ. [૬] ઉમ્મે હબીબહ [૭] હજરત જોવેરીયહ [૮] હજરત મૈમુનહ અને [૯] હજરત સરીયા. અને તેવણુના આજ દીકરી હતી; સર્વથી મોટી (૧) હજરત ઝૈનબ અને તેણીથી નાની (૨) હજરત રાકીયા, તેણીથી નાની (૩) હજરત ઉમ્મે કુલસુમ અને સર્વથી નાની (૪) હજરતે ફાતેમા [રદી] આ સધળી હજરત ખદીજ (રદી) થી છે. અને રણુ અથવા ચાગ અથવા પાંચ દિકરા હતા. (૧) હજરત કાસિમ (૨) હજરત અબ્દુલ્લાહ (૩) હજરત તૈયેબ અને (૪) હજરત તાહિર. આ સધળી હજરત ખદીજ (રદી) થી છે. અને એક (૫) હજરત ઇબ્રાહીમ આ હજરત મારીયાથી છે. જેવણુ હજરતની દાસી (લોંડી) હતાં. અને આ દિકરાનો ઇન્તેકાલ મદીનામાં દૂધ પીતી અવસ્થામાં થયો હતો. આવી રીતે પાંચ દિકરા થયા. પશુ કેટલાકોએ

કહ્યું છે કે, અબદુલ્લાહનું નામ તૈયબ પણ હતું. તો આ રીતે આર થયા. અને કેટલાકાએ કહ્યું છે કે, તૈયબ અને તાહિર બંને નામે પણ અબદુલ્લાહનાં છે. તો આ રીતે ત્રણ થયાં અને હજરત અબદુલ્લાહ નોખુવત પછી પૈદા થયા. અને મક્કામાં જ મરણ પામ્યા. અને ખીન્ન છોકરા નોખુવતથી પ્રથમ પૈદા થયા અને નોખુવતથી પ્રથમજ ઇનતેકાલ કરી ગયા. અને તેવજુ મદીનામાં દસ વર્ષ રહ્યા ફરી સફર મહિનાને બે દિવસ રહ્યા હતા, ને ધુધને દિવસે તેવજુ ખીમાર પડ્યા અને રખીલિલ અવ્વલની બારમી તારીખ પીરને દિવસે* સુર્ય થોડો ચઢેલો હતો (આશ) તે વખતે ત્રેસઠ વખની વયે વફાત થઈ. અને મંગળના દિવસે બપોરે સુર્ય ઢલતાં દફન કરવામાં આવ્યા. અને કેટલાકાએ કહ્યું છે કે, મંગળનો દિવસ વીતી, રાત થઈ હતી. અને આ વાર લાગવાનું કારણ આ હતું કે. સહાબા (રદી) દુઃખ અને ગમમાં પરેશાન હતા કેાઇના હોશ ઠેકાણે નહતા. અને હજરત (સલ) ની દીકરીઓમાંથી હજરત ઝૈનબને એક છોકરો જન્મ્યો હતો અલી, અને એક દીકરી ઓમામા પણ બનેનો વંશ વધ્યો નહીં. હજરત રોકીયાને એક છોકરો અબદુલ્લાહ થયો, ૭ વર્ષની વયે તે મરણ પામ્યો. અને હજરત ઉમ્મે કુલસુમને કંઈ ઓલાદ થઈ નહીં અને હજરત ફાતેમા (રદી) ને હસન અને હોસૈન થયા અને એઓનો વંશ ધણો વધ્યો.

* લોકોમાં મરાહુર છે કે હજરત (સલ) ની વફાત બારમીએ થઈ તે પ્રમાણે આ લખાયું છે. નહીં તો હિસાબ ગણતાં તે વર્ષની બારમીએ પીર [સોમવાર] નો દિવસ આવી શકતો નથી. હજરતે [સલ] તા. ૬ મી જુલહજે હજ કરી તે દિવસ જુમાનો હતો તે પછી તેઓની વફાત સુધી માત્ર ત્રણ ચાંદ થયા છે. હવે તે સધળાને ત્રીસા ગણો અથવા ઓગણત્રીસાગણો અથવા કોઈને ત્રીસો કોઈને ઓગણત્રીસો કોઈ પણ રીતે પીરનો દિવસ ૨૨ મી રખીલિલ અવ્વલે આવતો નથી. એ વિષે વધુ સીધતે મોહમ્મદીય તથા શરહ શામાંએલ વજે-રેમાં છે. ઝા. મો.

હજરત (સલ) ના મિમજ શુભ સ્વભાવનું વર્ણન.

તેઓ દિલના ધણા સખી હતા. કેાઈ પણ સવાલી (માંગનાર) ને કદી ના કહ્યું નથી. જો હોય તો આપ્યું, નહીં હોય તો નરમીથી સમજાવ્યો, અથવા ખીન્ન વખતે આપવાનો વાયદો કર્યો. તેઓ વાતના ધણા સાચા હતા. તેમની તબીયત ધણી નરમ હતી. સધળી વાતોમાં સહેલાઈ અને સુલભ પસંદ કરતા. તેમની પાસે ઉઠનાર બેસનારનો ધણો ખ્યાલ રાખતા હતા, કે તેઓને તેમની તરફથી કંઈ તકલીફ થાયે નહીં. તે એટલાં સુધી કે જો રાત્રે ઉઠીને બહાર જવાનું થતું તો ધણી આહિસ્તાથી જોડા પહેરતા. ધણી ધીમેથી બારણું ઉઘાડતા. અને ધણી નરમીથી ચાલતા. કે તેઓની ઉંઘમાં અડચણ પડે નહીં. અને જો ધરમાં પધારતા અને ધરવાળાં સુનેલાં હોય તો પણ સર્વ કામ જાની રીતે કરતાં, કે કેાઈ સુનારની ઉંઘ ખરાબ થાયે નહીં. હમેશા નીચી નજર જમીન તરફ રાખતા. જો ધણા લોકો સાથે ચાલતા તો ખીન્ન-ઓથી પાછળ રહેતા. જે સામે આવતું તેને સલામ કરતા. જ્યારે બેસતા તો ધણી આજે-જની સુરત બનાવીને બેસતા. જ્યારે ખાણું ખાતા તોએ ગરીબોની જેમ બેસીને ખાતા. કદી પેટ ભરીને ખાણું ખાધું નથી. કદી ચપાતી (પાતળી રોટલી) ખાધી નથી. સણુગારના વાસ-ણામાં કદી ખાધું નથી. દરેક વખતે ખોદાના ખોદથી શોકાતુર (ગમગીન) રહેતા. દરેક વખતે એજ વિચારમાં રહેતા. એજ ધુનમાં કેાઈ કરવદ થેન પડતી નહીં. ધણો વખત ચુપ રહેતા. જરૂરત વગર વાત કરતા ન હતા. જ્યારે વાત કરતા તો એવુ સાફ બોલતા કે ખીન્ને માણસ સારી રીતે સમજી જતો. તેમની વાત નતો એટલી લાંબી હતી, કે જરૂરથી વધુ, અને ન એટલી ટુંકી હતી. કે મતલબ સમજમાં આવે નહીં. વાત કરવામાં આકરાપણું નહતું તેમ વર્તાવમાં પણ કેાઈ રીતનું આકરાપણું નહતું. તેમની પાસે આવનારાઓની હલકાઈ

કે બેહરતી કરતા નહતા. કોઇની વાતને કાપતા નહતા. હા, જો શરીરત વિરૂદ્ધ કોઇ વાત કરતો તો મનાઇ કરતા. અથવા ત્યાંથી ઉડીને ચાલ્યા જતા. ખોદાની નેઅમત કેવીએ નાની હોય આપ તેને ઘણી મોટી સમજતા. કદી તેમાં દોષ કાઢતા નહીં, કે આની લીજ્જત સારી નથી અથવા એમાં બદબો આવે છે. હા, જે વસ્તુ નહીં ગમતી તેને ન તો ખાતા અને ન તેની પ્રસંશા (તારીફ) કરતા. અને ન તેમાં દોષ કાઢતા. દુન્યાની કોઇ પણ વાત હોય તેના લીધે તેમને ગુસ્સો આવતો નહીં. દાખલા તરીકે, જો કોઇને હાથે કંઈ નુકસાન થયું કે કોઇથી કંઈ કામ બગડ્યું તો ગુસ્સે થતા નહીં. તે એટલાં સુધી કે હજરત અનસ (રદી) કહે છે કે દશ વર્ષ સુધી મેં તેમની આકરી કરી તે દશ વર્ષમાં કોઈ કામ મેં ક્યું હોય તો તેના વિષે એમ ફરમાયું નહીં, કે તે કંઈ ક્યું અને જો નહીં ક્યું તો તેના વિષે એમ કહ્યું નહીં કે તે કંઈ ક્યું નહીં. હા, જો કોઇ વાત દીનના વિરૂદ્ધ થતી તો ફરી તેમના ગુસ્સાના તાપને કોઇ જોરથી શકતું નહીં. આપ પોતાની બાબતમાં ગુસ્સે થતા નહીં. જો કોઇથી નારાજ થતા તો માત્ર મોં ફેરવી લેતા, એટલે જ્યાનથી કંઈ આકરું નખળું બોલતા નહીં. અને જ્યારે ખુશ થતા તો નીચી નજર કરી લેતા. લાજ (શરમ) એટલી હતી કે કુમારીકાને શું હોય. જો ઘણી હસી આવતી તો એમજ જરા હસમુખ થતા. એટલે અવાજ કાઢી હસતા નહતા. સધળાઓમાં મળી હજીને રહેતા. એમ નહીં કે પોતાને મોટો સમજી લોકોથી અલગ રહેતા. એટલુંજ નહીં પણ કદી કદી દિલ ખુશ કરવા માટે હાંસી મઝક પણ કરતા; પણ તેમાં પણ તેજ વાત કહેતા કે જે સાચી હોય. નફલ નખાઓ એટલી પઢતા, કે ઉભા ઉભા પગમાં ચરમ આવતો (સૂઝી જતા.) જ્યારે કુરઆન પઢતા અથવા સાંભળતા તો ખુદાના ડરથી અને મોહબ્બતથી રહતા. તેમના મીઠાજમાં નમ્રતા એવી હતી કે, પોતાની ઉમ્મતને ફર-

માયું કે, મને ઘણો વધારવો નહિ. અને કોઇ ગરીબ દાસી કે દાઇ આવીને કહેતી કે મારે આપને એકાંતમાં કંઈ કહેવું છે તો તેવણુ ફરમાવતા કે સાં. કેથે સડક ઉપર બેસીને કહે. ફરી તે જ્યાં બેસતી ત્યાં તેવણુ પણ બેસતા. કોઇ ખીમાર હોય, ગરીબ કે ફકીર તેની ખબર લેતા. કોઇને જનાઓ હોય તેવણુ ત્યાં પધારતા. કેવો પણ ગુલામ નોતરતો તો તેવણુ તે નોતરાને સ્વીકારતા. જો કોઇ જવની રોટલી અને ખોરી ચરખીની દાવત કરતો તેને પણ કબુલ કરતા. જ્યાનથી કોઇ નકામી વાત નીકળતી નહતી. સર્વનું દિલ રાખતા. એવો મામલો નહીં કરતા કે જેથી કોઈ ગણરાઇ જાય. જુલમકાર દુખ આપનારની શરારતથી સારી યુક્તિની સાથે પોતાનો બચાવ પણ કરતા હતા. અને તેની સાથે હસમુખે શુભ સ્વભાવથી વર્તતા તેમની પાસે આવનારાઓમાંથી જો કોઇ નહીં આવતો તો તેની પૂછ કરતા. દરેક કામ એકતારી રીતે કરતા. એમ નથી, કે કદી કંઈ ક્યું, અને કદી કંઈ જ્યારે ઉઠતા ખોદાની યાદ કરતા જ્યારે બેસતા, ખુદાની યાદ કરતા. જ્યારે કોઇ સલામાં ખીરાજતા તો જ્યાં સુધી માણસો બેઠા હોય ત્યાં કીનારે બેસી જતા. સધળાઓને ઝોળંગીને જતા નહીં. જો વાત કરવામાં અનેક માણસો હોતાં તો વારી ફરતાં દરેકની તરફ મોં કરીને વાત કરતા. એમ કરતા નહીં, કે એકનાજ તરફ મોં રાખતા અને બીજા તરફ જોતા પણ નહીં સધળાઓ સાથે એવો વરતાવ રાખતા, કે દરેક શખસ એમ સમજતો કે મને સર્વથી વધુ યાદ છે. જો કોઇ શખસ પાસે આવીને બેસતો અથવા વાત શરૂ કરતો તો તેની ખાતર રોકાઇ બેસી રહેતા. જ્યારે તે પ્રથમ ઉઠતો તો ફરી તેવણુ ઉઠતા. તેમનો સ્વભાવ સધળાઓ સાથે સામાન્ય (આમ) હતો. ઘરમાં જઈ ગાદી તકિયે બેસતા નહતા. પણ ઘરનું ઘણું ખર્ચ કામ પોતાને હાથે કરતા. બકરીનું દૂધ દોહતા, પોતાનાં કપડાં સાફ કરતા, પોતાનું કામ ઘણું કરીને

પોતાને હાથે કરતા કેવો પણ ભૂંડો માણસ તેમની પાસે આવતો તેની સાથે પણ મેહેર-બાનીની સાથે મળતા. તેનું દિલ તોડતા નહીં મતલબ કે, સધળા માણસોથી શુભ સ્વભાવમાં તેઓજ ચઢીયાતા હતા. જે કોઇથી કોઇ નહીં પસન્દ વાત થઇ જતી તો કદી તેના મોં દર મોં કહેતા નહતા. તેમની તખીયતમાં કરડાપણું નહતું અને કદા કરડાપણું ૩૫ પણ દેખાડતાં નહીં. જેમ કેટલાકોની ટેવ હોય છે કે કોઇને ડરાવવા ધમકાવવા માટે દેખાડવાની રૂએ ગુસ્સાની સુરત બનાવે છે અને ફરી તેવી વાતો કરે છે. તેમની ટેવ ગળું કાઢીને બોલવાની નહતી જે કોઇ તેમની સામે ભુરાઇ કરતો તેની સાથે તેવણુ ભુરાઇ કરતા નહોતા પણ માફ કરતા. દરગુજર કરતા. કદી પોતાને હાથે કોઇ ગુલામને, ખીજમતગારને, સ્ત્રીને એટલુંજ નહીં પણ કોઇ જનાવરને પણ પોતાને હાથે મારતા નહોતા, શરીરતના હુકમ પ્રમાણે શીક્ષા કરવી એ જુદી વાત છે. કોઇ આપની સાથે જુલમ કરતો તો તેનો બદલો લેતા નહોતા. દરેક વખત હસમુખ રહેતા. મોં ચઢાવતા નહીં કે વાંકું કરતા નહીં. એની આ મતલબ નથી, કે વગર ગમે રહેતા કારણુ કે ઉપર વર્ણુવ્યું છે કે દરેક વખત શોકાતુર અને વિચારમાં રહેતા. સ્વભાવ ધણો નરમ હતો. નતો વાતમાં આકરા પહું હતું, ન વરતાવમાં આકરાપણું. જે મન પર આવે કહી કે એવો સ્વભાવ નહતો કોઇની એય બયાન કરતા નહતા. અને કોઇ વસ્તુ આપવામાં ખંચાતા નહીં. અને આ કુટેવની તો હવા પણ લાગેલી નહીં, જે પોતાની મોટાઇ બયાન કરવી, કોઇથી તકરાર કરવી. જે વાતમાં કાંઇ લાલ નહીં હોય તેમાં લાગણું ન કોઇની ભુરાઇમાં રહેતા અને ન કોઇની ખોદણીમાં પડતા. અને મોંથી તેજ વાત કાઢતા, જેમાં સવાબ મળ્યા કરે છે. કોઇ બહારનો પરદેશી આવતો અને વાત ચીતમાં પૂછપરછમાં બેતમીજ કરતો તેવણુ સહન કરતા કોઇને પોતાની તારીફ કરવા નહીં દેતા. બીજી હદીસોમાં બણી સારી

રીતે વાતો લખાઈ છે પણ જેટલી અમે લખી છે જે તે પર અમલ કરો તો એ પણ ધણી છે. હવે નેક બીબીઓનો હાલ સાંભળો:-

૧ હજરત હવ્વા (અલે)નું વર્ણન.

આ હજરત આદમ (અલે)ની બીબી અને સધળા દુન્યાના માણસોની મા છે, અલ્લાહ તઆલાએ તેવણુને પોતાની સંપૂર્ણ શક્તિથી હજરત આદમ (અલે) ની ડાબા પાંસળાથી ઉત્પન્ન કર્યાં. અને ફરી તેમની સાથે નિકાહ કરી આપ્યા. અને તેઓને જનતમાં રહેવા માટે જગ્યા આપી અને ત્યાં એક ઝાડ હતું તેના ખાવાની મનાઈ કરી. તેઓએ ભૂલ કરી શૈતાનના બેહકાવવામાં આવીને તે ઝાડ ખાધું તે ઉપરથી અલ્લાહ તઆલાનો હુકમ થયો કે તમે જનતમાંથી નીકળી દુન્યામાં જાઓ. દુન્યામાં આવી પોતાની ચુક ઉપર ધણા રડ્યા અલ્લાહ તઆલાએ તેઓની ચુક માફ કરી, અને શરૂમાં હજરત આદમ (અલે)થી અલગ પડ્યા હતાં ફરી અલ્લાહ તઆલાએ તેમનાથી મેળવ્યાં. ફરી બંનેમાં અગણીત ઓલાદ [વંશ] થઇ.

ફાયદો-બીબીઓ ! જુવો હજરત હવ્વાએ [અલે] પોતાની ખતનો છકરાર કર્યો તોબહ કરી, કેટલીક સ્ત્રીઓ પોતાની કસરને નીલાવા કરે છે, તે વિષે બનાવટ કરે છે અને કદી પોતાના ઉપર વાત આવવા દેતી નહીં. અને ધણીઓ તો એવી છે કે, ગુનાહો કરતી રહે છે. આખી ઓમર છોડતી નથી. વિશેષ કરી ગીબત (નિન્દા) અને રીત રીવાજને પકડી રાખવાં. બીબીઓ ! આ કુટેવને છોડો અને જે ખતા કસર થાએ જલદીથી તેને છોડો અને તોબહ કરો.

૨ હજરત નૂહ (અલે)ની માનું વર્ણન.

કુરઆન શરીફમાં છે કે, હજરત નૂહ [અલે] પોતાની સાથે પોતાની માને લઇને દોઆ કરી. તફસીરમાં લખાયું છે કે તેમનાં માબાપ મુસલમાન હતાં.

ફાયદો-જુઓ ઇમાનની કેવી બરકત છે, કે ઇમાનદાર માટે પૈગમ્બર પણ દોઆ કરે છે. બીબીઓ ! ઇમાન મળ્યુત રાખો.

૩ હજરત સારા (અલે)નું વર્ણન.

આ હજરત ઇબ્રાહીમ પૈગમ્બર [અલે] ની બીબી અને હજરત ઇસહાક પૈગમ્બર (અલે) ની મા છે. એવણી શીરશતાઓની સાથે વાતો કરવી, અને શીરશતાઓનું એમને કહેવું “તમે સભળા ધરવાળાઓ માટે ખોદાની રહમત અને બરકત છે” આ કિસ્સો કુરઆનમાં છે. એમની પારસાઈ (પાકદામની, પવિત્રાઈ) અને એમની દુઆ કબુલ થવાનો એક કિસ્સો હદીસ શરીફમાં આવ્યો છે કે * જ્યારે હજરત ઇબ્રાહીમ [અલે] હિજરત કરીને શામમાં ગયા તો એવણુ પણ સફરમાં સાથે હતાં. માર્ગમાં કોઈ જુલમ-કાર રાત્રની વસતી અવી. તે કમખખને કોઈએ જાળને લગાડી કે તારા રાત્રમાં એક ખુબ-સુરત સ્ત્રી આવી છે. તેણે હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) ને ખોલાવીને પૂછ્યું કે, તમારી સાથે કોણ સ્ત્રી છે ? તેણે ફરમાયું કે મારી બહેન છે. (એટલે દીનની રૂએ) ધણિયાણી એટલા માટે નહીં કહી કે તે એમને ખાવિન્દ જાણીને મારી નાખતે. જ્યારે ત્યાંથી પાછા ફર્યા તો તેમને હજરત સારાને કહ્યું કે, જુઓ મારી વાતને જુકવશો નહીં, અને જુઓ તો તમે દીનની રૂએ મારી બેહેન છો. ફરી તેણે હજરત સારાને પકડાવી મંગાવ્યાં. જ્યારે તેવજુને જણાયું કે એની નૈયત ખોટી છે તો તેમણે બોલુ કરી નમાઝ પઢી અને દોઆ કરી-ઓ અલ્લાહ ! જો હું તારા પૈગમ્બર ઉપર ઇમાન શાખનારી તથા હંમેશ પોતાની આબરૂ બચાવનારી છું. તો આ કાફિરની સત્તા મારા પર આલય દેવી નહીં. તો તેની એવી અવસ્થા થઈ કે હાથ પગ પછાડવા લાગ્યો. ફરી તો સમજાવવા લાગ્યો. અને કહ્યું કે અલ્લાહથી દોઆ કરો કે હું સાબે થાઉં. હું પાકો વાયદો

કરું છું કે કંઈ કહીશ નહીં. એમને પણ વિચાર આવ્યો કે, જો મરી જશે તો લેક કહેશે કે આ સ્ત્રીએ મારી નાખ્યો હતો. મતલબ કે એના સાબ થવાની દોઆ કરી. તે તરત સાબે થયો. તેણે ફરી શસરત કરવાનો વિચાર કર્યો. તેણે ફરી શ્રાપ આપ્યો. તેણે ફરી આજેજી કરવી શરૂ કરી તેવજુ ફરી દોઆ કરી. મતલબ કે ત્રણવાર એવોજ કિસ્સો બન્ને આખર ગુસ્સે થઈ કહેવા લાગ્યો કે, તમે કંઈ બહાને મારી પાસે લાવ્યા છો ? એને પાછી ફેરવો. અને હજરત હાજરા (અલે) એવજુને એણે જુલમથી ઘસી બનાવ્યાં હતાં અને તેવજુ કેવતીથોની જાતથી હતાં અને એવીજ રીતે ખોદાએ તેમની ઇજ્જત પણ સંભાળેલી હતી. તેમને ખાબમતને માટે સારા (અલે) ને હવાલે કર્યાં. માતાઅલ્લાહ ઇજ્જત આબરૂની સાથે હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે)ની પાસે અવી ગયાં.

ફાયદો-બીબીઓ ! જુવો, પારસાઈ કેવી બરકતની વસ્તુ છે. એવા માણસનાં સંભાળ અલ્લાહ કેવી રીતે કરે છે. અને આ પણ જણાયું કે નમાઝથી આફતો રજે છે અને દોઆ કબુલ થાય છે. જ્યારે કોઈ રીતની પરેશાની (જહરાટ) થાય તો ફરી નફોમાં ભાગી જાઓ, અને દોઆ કરો.

૪ હજરત હાજરા (અલે)નું વર્ણન.*

જે જુલમી બાદશાહનું વર્ણન ઉપર આવ્યું છે તેણે હજરત હાજરા (રદા) ને બાદીપણાના રૂએ રાખ્યાં હતાં. જેમકે હમણા વર્ણવ્યું ફરી તેણે એવજુને હજરત સારા (રદા) ને આપ્યાં અને હજરત સારાએ (રદા) એવજુને પોતાના ધણી હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે)ને આપ્યાં અને એમનાથી હજરત ઇસમાઈલ (અલે) જન્મ્યા. હજુ હજરત ઇસમાઈલ (અલે) દુધ પીતા બાળકજી હતા, કે અલ્લાહે મક્કા શરીફને હજરત ઇસમાઈલ (અલે)ની ઓલાદથી વસાવવાનું

કેરવ્યું. તે વેળા તે જગ્યાએ જંગલ હતું અને કાળા શરીર પશુ અનેકું નહતું. અલ્લાહ તઆલાએ હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) ને આજ્ઞા કરી કે તમે હજરત હસમાઇલ (અલે) તથા તેમની મા હાજરાને તે મેદાનમાં મુકો. અમો તેઓની સંભાળ કરનાર છીએ. ખોદાના હુકમથી હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) મા દીકરા બંને ને લઇને તે જંગલ નિર્જનમાં જ્યાં હમણા મક્કા છે ત્યાં પહોંચ્યા. અને તેઓની પાસે પાણી ની એક મશક અને ખજુરનો એક થેલો રાખ્યો. જ્યારે પહોંચ્યાહીને પાછા ફરવા લાગ્યા તો હજરત હાજરા (રદી) તેમની પાછળ ચાલવા લાગ્યાં અને કહ્યું કે, અમને અહિંયાં એકલાં મુકી જાઓ છો? હજરત હમ્મરાહીમે (અલે) કંઈ ઉત્તર આપ્યો નહીં, ત્યારે તેવણે કહ્યું કે શું અલ્લાહ તઆલાએ તમને એ હુકમ કર્યો છે? હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) ખોલ્યા હા. તો તેવણુ કહેવા લાગ્યાં કે ત્યારે તો કશો ગમ નથી, તે પોતેજ અમારી સંભાળ રાખશે. અને પોતાની જગ્યાએ જઈ બેઠાં. ખજુર ખાધને પાણી પીતાં અને હજરત હસમાઇલ (અલે) ને ધવડાવતાં. જ્યારે મશકનું પાણી ખપી ગયું હજરત હસમાઇલ (અલે) ની તો એવી હાલત હતી કે તરસને લીધે વલખાવા લાગ્યા. મા પોતાના બાળકની આ અવસ્થા નીહાળી શકી નહીં અને પાણી લેવા સફા પહાડ ઉપર ચઢી અને ચારે બાજુ નજર ફેરવતી કે કદાપી કેથે પાણી દેખાય. જ્યારે કેથે દેખાયું નહીં તો તે પહાડ ઉપરથી ઉતરી બીજા પહાડ મરવહ તરફ ચાલી કે તે પર ચઢીને જીએ. વચ્ચેના મેદાનમાં જમીનનો એક ભાગ ખાડો હતો. જ્યારે સરખી જમીન ઉપર ચાલતાં તો બાળકને દેખતાં રહેતાં. પણ જ્યારે તે ખાડામાં ઉતરતાં તો બાળક દેખાતું નહીં. માટે દોહીને તે ખાડાથી નીકળી સરખા મેદાનમાં આવતાં. મરવહ કે મરવહ પહાડ ઉપર પહોંચ્યા અને એવીજ તરફ ત્યાં પશુ ચઢીને જોયું, પણ

કંઈ પતો લાગ્યો નહીં. ત્યાંથી ઉતરી બેલાનીમાં ફરી સફા પહાડ તરફ ચાલ્યાં. એવીજ રીતે બંને પહાડો ઉપર કેટલાક ફેરા કર્યા. અને દરેક વખતે તે ખાડાને દોહી પસાર કરતાં હતાં અલ્લાહ તઆલાને તે કૃત્ય એવું પસંદ પડ્યું કે, હાજીઓને હમેશાંને માટે આ આજ્ઞા કરી કે બંને પહાડોની વચ્ચે સાત ફેરા ફરે અને તે ખાડાની જગ્યામાં જ્યાં હમણા સરખી જમીન થઈ ગઈ છે ત્યાં દોહીને ચાલ્યા કરે. મતલબ કે, છેવટના ફેરામાં મરવહ પહાડ ઉપર હતાં કે એમના કાનમાં એક અવાજ આવ્યો. તે તરફ કાન લગાડીને ઉભાં થયાં તેજ અવાજ ફરી આવ્યો. પણ બોલનાર કોઈ જણાયો નહીં, ત્યારે તેવણે મોટે સારે કહ્યું, મેં અવાજ સાંભળ્યો છે. જો કોઈ શખ્સ મદદ કરી શકે તો હોય તે મદદ કરે. તેજ વખતે જ્યાં ઝમઝમ ફૂવો છે ત્યાં શીરસ્તો પ્રગટ થયો અને પોતાનો પગ જમીન ઉપર માર્યો. ત્યાંથી પાણી ઉડવા લાગ્યું. તેવણે ચારે બાજુથી માટીના પીન્ડલ બનાવી તેને ઘેરી લીધું. અને મશક ભરી પોતે પીધું અને બાળકને પાયું. ફિરસ્તાએ કહ્યું નચિન્ત રહે. આ જગ્યા ખોદાનું ઘર એટલે કાળા છે આ છોકરો પોતાના બાપની સાથે મળીને આ ઘર બનાવશે અને એમાં વસતી થશે. જેમકે શેરાજ દિવસમાં આ સંધળું પ્રગટ થયું. એક કાફલો (સંઘ) ત્યાં આવ્યો તે લોકો પાણી જોઈને થોભ્યા અને વસી ગયા અને હજરત હસમાઇલ (અલે) ની શાદી થઈ. ફરી હજરત હમ્મરાહીમ (અલે) અલ્લાહ તઆલાના હુકમથી ત્યાં પધાર્યા. અને બંને બાપ દીકરાએ મળીને ખાનએ કાળા બાંધ્યું અને તે ઝમઝમનું પાણી તે વેળા જમીનમાં ઉતરી ગયું હતું. ફરી કેટલીક મુદતે તે ફૂવો બન્યો.

ફાયદો-જીવો હજરત હાજરાને (રદી) ખોદા તઆલા ઉપર કેવો ભરોસો હતો. જ્યારે તેવણુને જણાયું કે આ જંગલમાં રહેવાનું ખોદા તઆલાના હુકમથી છે, તો કેવી રીતે નિર્મિત થયાં. અને ફરી તે ભરોસો કરવાની

કેવી કેવી બરકતો પ્રગટ થઇ. બાબાઓ ! એવીજ રીતે તમારે ખોદાપર ભરોસો રાખવો જોઇએ. ધનશાં અસ્લાહોતઆલા સધળાં કામો ઠીક થતાં જશે. અને એમની ભુજ્જી ભુવો કે એમની દોડ તો પાણીની હુંદ માટે હતી પણ અસ્લાહને કેવી પસન્દ થઇ, કે હાજીઓ માટે તેને ધ્યાદત બનાવી. જે બંદા મકલુલ હોય છે. તેમનો મામલો કંઈ બીજોજ થાય છે. બીબીઓ ! તમો ધણી દહતાથી અસ્લાહ તઆલાનો હુકમ માનો, કે જેથો તમો પણ ખોદાને પસન્દ થાઓ. ફરી તમારાં દુન્યાનાં કામ પણ દીનમાં મળી જશે.

૫ હજરત ઇસમાઇલ(અલે)ની બીજી બીબીનું વર્ણન.*

ખાનએ કાયા બાંધવા પ્રથમ હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) બીજી બે વાર પણ મકામાં પધાર્યા છે, પણ બંને વેળા હજરત ઇસમાઇલ (અલે) ધરમાં મળ્યા નહીં. અને ધણું થોભવાનો હુકમ નહતો. પ્રથમ વાર જ્યારે તેવણુ પધાર્યા તે વેળા હજરત ઇસમાઇલ (અલે) ના ધરમાં એક બીબા હતી તેણીને પૂછ્યું કે કેવી રીતે ગુજરો થાયછે ? તે કહેવા લાગી કે, ધણી પીઝાંમાં છીએ. તેવણુ ફરમાવ્યું કે જ્યારે તમારો પતી આવે તો તેમને માફ સલામ કહેશો. અને આ કહેશો કે, આ દરવાજાની ચોખટ (બારશાખ) બદલો. તો જ્યારે હજરત ઇસમાઇલ (અલે) ધરમાં આવ્યા તો સધળો હાલ જણાયો. તેમણે ફરમાવ્યું કે તે મારા પીતા હતા. અને ચોખટ તે વું છે. અને તેવણુ કહી ગયા કે તને છોડું [તલાક આપું] તેણીને તલાક આપી. ફરી બીજી એક બીબીથી નિકાહ કર્યો. જ્યારે હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) બીજી વાર આવ્યા તે આ બીબી ધરમાં હતી તેણીએ ધણી ખાતર કરી. તેમણે તેણીથી પણ ગુજરાનો હાલ પૂછ્યો. તેણીએ કહ્યું ખોદાનો ઉપકાર [શુકર] છે ધણા આરામમાં છીએ

તેવણુ એઓને માટે દોઆ કરી અને ફરમાવ્યું કે જ્યારે તમારો ધણી આવે તો માફ સલામ કહેશો અને કહેશો કે પોતાના દરવાજાની ચોખટ કાએમ રાખશો. ફરી હજરત ઇસમાઇલ (અલે) ના આવ્યા પછી આ હકીકત પણ જણાઇ. તેમણે બીબીને ફરમાવ્યું કે આ મારા બાપ હતા એમ કહી ગયા કે તને પોતાની પાસે રાખું.

ફાયદો-ભુવો, નાશુકરીનું ફળ આગલી બીબીને શું મળ્યું ? એક નખી નારાજ થયા અને બીજા નખીએ પોતાની પાસેથી ભુદી પાડી. અને શુકર અને સખરનું ફળ બીજી બીબીને શું મળ્યું ? એક નખીએ દોઆ કરી અને બીજા નખીની સેવામાં રહેવું મળ્યું. બીબીઓ ! કદી અઉપકારી નહીં થવું. જે હાલતમાં હોય સખર શુકરથી રહેવું.

૬ નમરૂદ કાફિર બાદશાહની દીકરીનું વર્ણન.*

નમરૂદ તે જલિમ બાદશાહ છે, કે જેણે હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) ને અગ્નિમાં નાખ્યા હતા. તેની આ દીકરી જેનું નામ રઅદહ છે તે ઉપરથી ઉભી ઉભી જોતી હતી. તેણીએ જોયું કે, અગ્નિએ હજરત ઇબ્રાહીમ (અલે) ઉપર કશી અસર કરી નથી. તે મોટે સાદે બોલી, આનું શું કારણ છે ? તેવણુ ફરમાવ્યું કે અસ્લાહ તઆલાએ ઇમાનની બરકતથી મને બચાવ્યો છે. તે કહેવા લાગી, જે હુકમ હોય તો હું પણ આ અગ્નિમાં આવું. તેમણે કહ્યું લાએલાહ હદલ-દલાહ ઇબ્રાહીમ ખલી-લુ દલાહ કહીને ચાલી આવ. તે કહેમો પઢતી બેધડક આગમાં ચાલી આવી. તેની ઉપર પણ અગ્નિએ કંઈ અસર કરી નહીં. અને ત્યાંથી નીકળી પોતાના બાપને ધણું ખૂંડે ભણું કહ્યું. તેણે એની સાથે ધણી સખતાઈ કરી પણ તે પોતાના ઇમાન ઉપર કાએમ રહી.

ફાયદો-સુખદાનસ્લાહ ! કેવી હિમ્મતવાળા બીબી હતી, કે તકલીફમાં પણ ઇમાન છોડ્યું

નહીં. બીબીઓ! તમે પણ મુસીબતના વખતોમાં મજબુત હિમ્મત રાખો અને વાળસરખું પણ દીનની વિરૂદ્ધ નહીં કરો,

૭ હજરત હુત (અલે) ની દીકરીઓનું વર્ણન.

ન્યારે અલ્લાહ તઆલાએ હુત (અલે)ની પાસે ફિરશતા મોકલ્યા અને તેઓએ આવીને ખબર આપી કે, હવે આપની કામ ઉપર જેઓએ આપને માન્યા નથી અજમ્ય આવનાર છે. ત્યારે અલ્લાહ તઆલાએ આ પણ કહેવડાવ્યું કે, પોતાના મુસલમાન કુટુંબને આ વસ્તીથી કાઢી લઇ જાઓ. તે મુસલમાન કુટુંબમાં આપની દીકરીઓ પણ હતી. એઓ પણ અજમ્યથી બચી ગઇ હતી.

ફાયદો-જુવો, ઇમાન કેવી બરકતની વસ્તુ છે, કે દુન્યામાં જે ખોદાનો કાપ ઉતરે છે તેથી પણ ઇમાન બચાવ કરે છે. બીબીઓ! ઇમાનને સારી રીતે મજબુત કરો અને તે સર્વ કુક્રમો ઉપર ચાલવાથી અને સઘળા ગુનાહોથી બચવાથી થાય છે.

૮ હજરત એયુબ (અલે) ની બીબીનું વર્ણન.

એમનું નામ રહમન છે. ન્યારે હજરત એયુબ (અલે) નું તમામ બદન જખમી થયું અને સર્વેએ પાસે આવતું છેડી દીધું ત્યારે આ બીબી ખીજમત કરવામાં લાગેલાં હતાં અને દરેક રીતની તકલીફ ઉઠાવતાં. એક વાર એમને આવતાં વાર લાગી હતી, હજરત એયુબ (અલે) ગુસ્સામાં આવી કસમ ખાધી કે, હું સાંજે થઇશ તો એને સો લાકડીઓ મારીશ. ન્યારે એવણુ સાંજ થયા તો પોતાની કસમ પૂરી કરવાનો ઇરાદો કર્યો. અલ્લાહ તઆલાએ પોતાની રહમતથી આ સહેલો હુકમ કર્યો કે, તમે સો તણખલાં (તણ) હોય એવી એક ઝાડુ લો અને તેથી એકવાર મારો.

ફાયદો-જુવો, કેવાં સખરદાર બીબી હતાં. કે આવી કામતમાં પણ બરાબર પોતાના ધર્મીતે

ખીજમત કરતાં રહ્યાં. અને બીમારીમાં તેમના કસમ ખાધાથી જીણાય છે કે, તેમનો મીજબ કંઇ નાજુક બનેલો. તે તેને પણ સહન કરતાં. આજ ખીજમત અને સખરની બરકત હતી, કે અલ્લાહ તઆલાએ તેમને લાકડીઓથી બચાવ્યાં. આથી જીણાય છે કે, તે અલ્લાહ તઆલાનાં ધણું પ્યારાં હતાં. કે અલ્લાહ તઆલાએ કાયદાને કેવો સહેલો કર્યો. હમણા એ મસઅલો નથી. એવી રીતે જો કોઇ સમ ખાએ તો ઝાડુ મારવાથી સમ ઉતરે નહીં. પણ એવી કસમ તોડી કદારો આપવો પડશે. બીબીઓ! બહુની તાબેદારી અને તેના નાજુક મીજબને ઉપાડતી રહો. તમે પણ એવીજ રીતે પ્યારી થશો.

૯ હજરત લેયા એટલે હજરત યુસોફ (અલે)ની ખાલાનું વર્ણન

એમનું વર્ણન કુરઆન શરીફમાં આવ્યું છે. ન્યારે હજરત યુસોફ (અલે) મિસરના બાદશાહ થયા, અને ફુટકાળ પડ્યો અને સઘળા ભાઇઓ મળીને અનાજ ખરીદ કરવા એમની પાસે ગયા અને હજરત યુસોફ (અલે) પોતે પોતાને ઝાળખાવ્યા તે વેળા પોતાનો કુડતો પોતાના બાપ હજરત યાકુબ (અલે) ની આંખો ઉપર નાખવા માટે આપ્યો. અને એમ પણ કહ્યું કે, સઘળાઓને અત્રે લઇ આવો તો હજરત યાકુબ (અલે) ની આંખો સાજ થઇ. અને પોતાના વતનથી ચાલી મિસરમાં હજરત યુસોફ (અલે) ને મળ્યા. ત્યારે હજરત યુસોફ (અલે) પોતાના પોતાને તથા પોતાની આ ખાલાને માન આપવા બાદશાહી તમ ઉપર બેસાડ્યા. અને આ બંને તથા સઘળા ભાઇઓ તે વેળા હજરત યુસોફની આજળ સિજદામાં પડ્યા. તે વખતમાં સલામની જગ્યા સિજદો ફુરસત હતો હમણા ફુરસત નથી. યુસોફ (અલે) ની માની વફાત થઇ હતી અને હજરત યાકુબ (અલે) એમની સાથે નિકાહ કર્યો હતો. આ ખાલાને અલ્લાહ તઆલાએ એમની ખા કહી છે. અને હજરત યુસોફ (અલે) એમની ખા કહી છે.

કે જેમનો આ કિસ્સો છે તે મા હતાં. એમનું નામ રાહીલ હતું. હજરત યુસોફ (અલે) તે સઘળાઓને સિંહો કરતાં બેઠા ફરમાવ્યું કે આ મારા નાતપણના સ્વપ્નાની તાબીર (મતલબ) છે. એમણે સ્વપ્ન બેઠું હતું કે સુય, ચંદ્ર, અને અગિયાર તારા મને સિંહો કરે છે.

ફાથદો-જુવો કેવાં એ જીવડગ હશે, કે જેમની તાબીર પૈગમ્બરે કરી.

૧૦ હજરત મુસા (અલે)ની માતું વર્ણન.

એમનું નામ યુષાએજ છે. જે વખતમાં ફિરઓનને નજીમીઓએ ડરાવ્યો હતો કે, બની ઇસ્લામની કોમમાંથી એક છોકરો જન્મશે, જે તારા રાજપાદતો નાશ કરશે. તેથી ફિરઓને હુકમ કર્યો કે બની ઇસ્લામમાં જે પુત્રનો જન્મ થાય તેને કંતલ કરો તો હજારો છોકરા કંતલ થયા. આવા બારીક વખતમાં હજરત મુસા (અલે) નો જન્મ થયો તે વખતે અલ્લાહ તઆલાએ આ બીબીના દિલમાં આ વાત નાખી, જેને ઇલહામ કહે છે કે તમો વગર ખટકે એને દૂધ પાતાં રહો. અને બ્યારે એવો ડર હોય કે કોઇને એની ખબર પડશે ત્યારે એમને પેટીમાં બંધ કરી દરિયામાં નાખશો ફરી જેની રીતે અમો ઇસ્લામી છીએ તે પ્રમાણે તમારી પાસે પહોંચાડી આપીશું તો તેવણે નિર્ધારિત (બેધડક) તેમજ કયું, અને અલ્લાહ તઆલાએ પોતાનો વાયદો પૂરો કર્યો.

ફાથદો-બીબીઓ! જુવો એમને ખોદા તઆલા ઉપર કેવો ભરોસો હતો અને નાચન્ટ હતાં, અને આ ભરોસાની બરકતો પણ કેવી બહેર થઇ !

૧૧ હજરત મુસા (અલે) ની બેહુશનું વર્ણન.

એમનું નામ કેટલાકોએ કહ્યું છે કે મરયમ છે, અને કેટલાકોએ કહ્યું છે કે કુલસમ છે. બ્યારે હજરત મુસા (અલે) ની માએ

એમને દરિયામાં નાખ્યા ત્યારે આ બેહુશને કહ્યું, જરા તું તપાસમાં રહે. પરિણામ શું આવે છે. મતલબ કે ન પેટી નહેરમાં થઇને ફિરઓનના મેહેનમાં પહોંચી, અને કાદવામાં આવી તો તેમાંથી એક ખુપસરત બાળક મળ્યું. અને ફિરઓને કંતલ કરવાનો વિચાર કર્યો પણ ફિરઓનની ધણિયાણી જે નેકબખ્ત તથા ખોદા તરફ હતા તેમણે આ સાંભળી બન બચાવી. અને બંને ધણી-ધણિયાણીએ પોતાનો દીકરો કરી પાલવાનો વિચાર કર્યો. હવે મુસા (અલે) કોઇ પણ દાઇનું દૂધ મોમાં લેતાજ નહિ. સઘળા વિચારમાં પડ્યા કે એની શા તદબીર કરીએ. તે વેળા આ બીબી એટલે હજરત મુસા (અલે) ની બેહુશ આજ દુંદમાં ત્યાં પહોંચ્યા હતાં. તે કહેવા લાગ્યાં કે, હું એક દૂધ પાતારી બનાવિ છું જે ધણી ભડું ઇચ્છે તથા કૃપાળુ છે અને તેણીનું દૂધ પણ ધણું સ્વચ્છ છે. આખર તેણીએ હજરત મુસા (અલે) ની માનો પતો બતાવ્યો તમને બાલાઓ અને હજરત મુસા (અલે) તમને સાંપાયા. અને અલ્લાહ તઆલાનો આ વાયદો કે તેને તારી પાસે પહોંચાડીશ. તે આવી રીતે પૂરો થયો.

ફાથદો-જુવો અકલ પણ કેવી વસ્તુ છે કેવી રીતે પતો લગાડ્યો ! અને કેવી રીતે બનના બેખમમાં પોતાની માની ભલાઇ કરી અને તાબેદારી બખતી લાગ્યાં. અને કુશમનોને ખબર પણ પડી નહી. બીબીઓ ! માં બાપની તાબેદારી તથા અકલ હુશીયારી ધણી મોટી નેઅમત છે.

૧૨ હજરત મુસા (અલે) ની બીબીનું વર્ણન.

એમનું નામ સકુરા છે, અને હજરત શાએબ (અલે) ની મોટી દીકરી છે. બ્યારે હજરત મુસા (અલે) ને હાથે મિસર શહેરમાં એક કાફિર અવિચારે (બેધરાત) મરાયો અને ફિરઓનને ખબર થઇ, તેણે પોતાના સરદારોથી સલાહ કરી કે મુસા (અલે)

ને કતલ કરવા જોઈએ. મુસા (અલે) આ ખબર પડતાંજ સંતાપને મધ્યન શહેરની તરફ ચાલતા થયા. જ્યારે વસતીની હદ ઉપર પહોંચ્યા, તો જોયું કે, ઘણા ભરવાડ કુવાથી પાણી કાઢી પોતાનાં બકરાંઓને પાય છે. પણ બે છોકરીઓ પોતાનાં બકરાંઓને પાણી ઉપર જવાથી રોકી રહી છે. આ બે છોકરીઓમાંથી એક હજરત મુસા (અલે) ની બીબી હતી અને એક સાળી હતી. તેમણે તેઓને એનું કાચુ પૂછ્યું તેણીઓએ કહ્યું કે અમારા ઘરમાં કોઈ પુરૂષ કામ કરનાર નથી જેથી અમને પોત કરવું પડે છે. પણ કેમ કે અમો બાઈ માણસ છીએ માટે પુરૂષો જતા રહેવાની વાટ જોઈએ છીએ. સધળા ચાલ્યા જાય છે ત્યારે અમો પોતાની બકરીઓને પાણી પીવડાવીએ છીએ. એમને એ બાઈઓના હાથ ઉપર મહેર આવી અને પોતેજ પાણી ખેંચી બકરાંઓને પાયું. એ બંનેએ જાણને પોતાના બાપને આ વર્ણન કર્યું. તેમણે મોટી દીકરી મોકલી કે તે જુગડગને તેડી લાવ. તે શરમાતી શરમાતી આવી અને હજરત મુસા (અલે) ને તેમનો સન્દેશો પહોંચાડ્યો ત્યારે તેમની સાથે ચાલ્યા અને હજરત શાએખ (અલે) થી મળ્યા. તેમણે એમને દરેક રીતે દિલાસો આપ્યો અને કહ્યું, હું ચાહું છું કે આમાંથી એક દીકરીને તમારી ધણિમાણી બનાવું, પણ આવી શરતથી. કે આઠ વર્ષ અથવા દશ વર્ષ મારી બકરીઓ ચરાવો. હજર મુસા (અલે) એ કબુલ કર્યું. અને મોટી દીકરીથી એવણેનો નિકાહ થયો. હવે એને લાઇને વતન ચાલ્યા. માર્ગમાં કંઠીને લીધે અગ્નિની જરૂરત પડી. “તૂર” પહાડ ઉપર અગ્નિ દેખાઈ ત્યાં પહોંચ્યા તો બોદાનું તૂર હતું. ત્યાં એવણેને પેગમ્બરી મળી.

ફાયદો-જુવો પોતાના ઘરનું કામ કેવી મહેનતની સાથે કરતી. અને પસંદ પુરૂષથી લાચારીએ બોલવું પડ્યું તો કેવી શરમાતી બોલી. બીબીઓ ! તમો પણ ઘરના કામોમાં

આરામ હુંદો નહીં તેમ મુસ્તી કરો નહીં. અને લાજ શરમ હંમેશાં રાખો.

૧૩ હજરત મુસા (અલે) ની સાળીનું વર્ણન.

એમનું વર્ણન હમણાં આવી ગયું છે. એમનું નામ સરીરા છે. એ પણ પોતાની બેહરતી સાથે ઘરનું કામકાજ ધણી મહેનતની સાથે કરતી હતી અને બાપની તાબેદારી તથા ખીજમત કર્યા કરતી.

ફાયદો-બીબીઓ ! એવીજ રીતે તમો પણ મા બાપની ખીજમત અને ઘરનાં કામો જેવી રીતે ગરીબ લોકો કર્યા કરે છે તેમ મહેનત અને મશકકતની સાથે કર્યા કરો અને હલકાઈ સમજો નહીં. જુઓ પેગમ્બરની દીકરીઓથી તો તમારો મરતબો વધુ નથી.

૧૪ હજરત આસિયાનું વર્ણન.

મિસરનો રાજ દિરઝોન જેણે બોદાઈ દાવો કર્યો હતો તેની આ બીબી છે. બોદાની કુદરત ધણી શૈતાન અને બીબી એવી વલી કે જેની પ્રશંસા કુરઆનમાં છે અને જેની તારીફ અને જુગડગી અમારા પેગમ્બરે (સલ) આવી રીતે ફરમાવી કે, પુરૂષોમાં ઘણાઓએ સંપૂર્ણતા મેળવી પણ સ્ત્રીઓમાં હજરત મરયમ અને આસિયા વગર કોઈ સંપૂર્ણતાની પદ્ધતિએ પહોંચી નથી. એમણેજ હજરત મુસા (અલે) ની જાન તેમના બાળપણમાં બચાવી હતી. જેનું વર્ણન હજરત મુસા (અલે) ની બેહરતના વર્ણનમાં આવ્યું છે. એમની કિસમતમાં હજરત મુસા (અલે) ઉપર ધમાન લાવવું લખ્યું હતું એમના દિલમાં તેમની મહોજ્જમત શરૂ બાળપણથીજ ઉત્પન્ન થઈ હતી જ્યારે હજરત મુસા (અલે) ને પેગમ્બરી મળી ત્યારે દિરઝોન તો ધમાન લાવ્યો નહિ. પણ એવણે ધમાન લાવ્યાં. દિરઝોનને જ્યારે એમના ધમાન લાવવાની ખબર પડી, ત્યારે ઘણી સખતાઈ કરી અને તરેહ તરેહનાં દુઃખ આપ્યાં. પણ એવણે પોતાનું ધમાન છોડ્યું નહીં.

એવીજ હાલતમાં દુન્યાથી સીધામાં.

ફાયદો-જુવો કે ઇમા. માં કેવાં પાકાં હતાં. કે ધણી બદલી બાદશાહ હતો. સધળું કંઈ તેણે કયું પશુ તેના સાથી થયાં નહિ. હમણાં તો જરા જરા વાતમાં કુદરના શખ્સો બોલવા લાગે છે. બીબીઓ ! ઇમાન મોટી નેઅમત છે. ગમે તેવી નકલીક પહેાંચે દીનથી વિરુદ્ધ કામ કામ કરવું નહીં. જે કામનો ધણી બદલીનીની વાતો કરે તો કદી તેનો સાથ આપે નહીં. અને તે વખતમાં કાફિર પુરુષથી નિકાહ થતો હતો. પણ અમારી શરીઆતમાં આ હુકમ નથી. જે ધણી કાફિર હોય તો નિકાહ દુરસ્ત નથી અને જે કાફિર થયા પહેલાં નિકાહ થયો હોય તો તે દુટી જાય છે.

૧૫ ફિરઓનની દીકરીની લોંડીનું વર્ણન.

રૌદતુસ-સફા એક કિતાબ છે. તેમાં લખ્યું છે કે, ફિરઓનની દીકરીની એક લોંડી હતી. તે તેણીના કારોબારમાં અધીકાર ધરાવતી હતી અને તેણીની ચોટી પટી પણ તેજ કરતી હતી. અને હજરત મુના (અલે) ઉપર ઇમાન પણ લાવી હતી. પણ ફિરઓનના ડરથી જાહેર કરતી નહોતી. એક નિવસે તેણીના વાળ સજી-ગારતાં તેણીના હાથમાંથી કાંસકી પડી ગઇ. તેણીએ બિસ્મિલ્લાહ કહીને ઉપાડી. છોકરીએ પુછ્યું આ તે શું કહ્યું ? કાનું નામ લીધું ? લોંડીએ કહ્યું આ તેનું નામ છે, જેણે તારા બાપને ઉત્પન્ન કર્યો અને તેને રાજપાટ આપ્યું. છોકરીને ધણો આશ્ચર્ય થયો કે, મારા બાપથી પણ કાઈ મોટો છે ! દોડતી પોતાના બાપ પાસે ગઇ અને સધળું વર્ણન વર્ણવ્યું. ફિરઓન ગુસ્સે થયો અને તે લોંડીને બોલાવી ધમકાવી પણ તેણીએ ખુલ્લી રીતે કહ્યું કે તું જે માહે તે કર. હું ઇમાન છોડીશ નહીં. પ્રથમ તેના હાથ પગમાં ખીસા કાઢ્યા અને તેના પર અગારા તથા બરબદ નાખી. ન્યારે તેથી પણ કંઈ વધ્યું નહી, તો તેણીને કેડે બાળક હતું તેને અગ્નિમાં નાખ્યું. બાળક અગ્નિમાંથી બોલ્યું, મા ધીરજ

રાખશો કદી ઇમાન છોડશો નહીં. મતલબકે તે પોતાના ઇમાન ઉપર જમેલી રહી. આખર તે બાપડીને પણ પકડીને ધગધગતી અગ્નિમાં નાખી. મુરા બોરજ (વસ્સામાં બતીલ બોરજ) માં ખાખવાળાઓનું વર્ણન છે તેમાં પણ એવીજ રીતે એક સ્ત્રીનો અને તેના બાળકનો બતાવ બન્યો છે.

ફાયદો-જુવો ઇમાનમાં કેવી પાકી હતી. બીબીઓ ! ઇમાન મોટી નેઅમત છે. પોતાની મનીઅજને માટે અથવા કાઈ લાલચ માટે અથવા કાંઈ દુઃખ દરદ માટે કદી પોતાના દીન ઇમાનમાં ખસલ નાખવો નહીં. અલ્લાહ તથા રસુલની વિરુદ્ધ કામ કરવું નહીં.

૧૬ હજરત મુસા (અલે) ના લશ્કરની એક ડોસીનું વર્ણન.

ન્યારે ફિરઓને મિસરમાં બની ઇસ્રાઇલોને ધણું દુઃખ આપવું શરૂ કર્યું, એઓથી તરેહ તરેહની વેડ લેતો, એઓને મારતો અને દુઃખ આપતો હજરત મુસા (અલે) ને અલ્લાહ-તઆલાનો હુકમ થયો કે, સધળા બની ઇસ્રાઇલને રાતોરાત મિસરથી કાઢી જા, કે જેથી ફિરઓનના જીલમથી એમનો જન બચે, મુસા (અલે) મર્વને લઇને ચાલ્યા. ન્યારે નીલ નદી ઉપર પહોંચ્યા તો માર્ગ જૂલી ગયા. અને બીજા કાંઈની પણ જાણમાં રસ્તો હતો નહિ. ત્યારે તેમણે તાજુબ કરી મોટે સાદે ફરમાવ્યું કે, જે શખ્સ આ બેદથી જાણુકાર હોય તે આવીને બતાવે. એક ડોસીએ હાજર થઇને ફરમાવ્યું કે ન્યારે હજરત મુસા (અલે) ની વફાત થવા લાગી તો તેમણે પોતાના બાઈ બનીઓને વસીયત કરી કે, જે કાંઈ વખતમાં તમો લોક મિસરમાં રહેવું તજી દો ત્યારે જે તાજુતમાં મારી લાથ (શખ) છે તે પોતાની સાથે લઇ જવું તો ન્યાંસુધી તમો તે તાજુતને પોતાની સાથે નહીં લઇ જશો, માર્ગ મળવાનો નહીં. તેવજે તાજુતનો હાથ

* તફસીર મુજહરી ઉપરથી

દરબાહત કર્યો કે ક્યાં દફન છે. એ તાણુતનું જાણુનાર પણ તે ડોસી વગર કાંઈ નીકળ્યું નહીં. તેણીને જ્યારે પૂછ્યું તો તેણે અરજ કરી કે જ્યાં સુધી એક વાનનો એકરાર કરો નહીં, હું બતાવીશ નહીં. તેવણે પૂછ્યું કે તે વાત કઈ છે? તે કહેવા લાગી, તે એકરાર આ છે કે, મારો ખાતેમા ઇમાન ઉપર થામ અને જનતમાં જે પદવીમાં આપ હોવ તેજ પદવીમાં મને રહેવાની જગ્યા મળે. તેમણે અલ્લાહ તઆલાથી અરજ કરી, ઓ અલ્લાહ! આ વાત મારા અખત્યારની નથી. અલ્લાહ તરફથી હુકમ થયો કે, તમે એકરાર કરો, અમે પૂરો કરીશું. તેવણે એકરાર કયો. તેણીએ તાણુતનો પત્નો બતાવ્યો, કે નદીની વચ્ચે દફન હતું. તાણુતને કાઢતાંજ માર્ગ મળી ગયો.

ફાયદો જુવો આ ડોસી કેવી યુજગ હતી, કે દુન્યાની કાંઈ દોષત માગી નહીં. પોતાની આખેરતને સુધારી. બીબીઓ! તમે પણ દુન્યાનો લોભ છોડો. તો તે ભાગ્યમાં છે તેટલી મજશેજ પોતાના દીનને શણગારો.

૧૭ હૈસુરની બેહુશીનું વર્ણન.

કુરઆન શરીફમાં હજરત મુસા (અલે) તથા ખિદર (અલે) ના કિસ્સામાં વર્ણાયું છે કે, હજરત ખિદરે એક નાના છોકરાને અલ્લાહ તઆલાના હુકમથી મારી નાખ્યો અને હજરત મુસા (અલે) એ ગભરાઇને પૂછ્યું કે, આ બાળકે શી કસુર કરી છે, કે તેથી એને મારી નાખ્યો. હજરત ખિદરે (અલે) દરમાગ્યું, જે આ છોકરો જુવાન થતે તો કાફિર થતે અને એનાં માખાપ ઇમાનદાર છે, તેઓ પણ એની પ્રીતિમાં બગડે એવો ડર હતો. માટે એને કતલ કરવો એમાંજ મસલહત છે. હવે એના બદલામાં અલ્લાહ તઆલા એક છોકરી આપશે, જે જુરાઇઓથી પવિત્ર થશે. અને માખાપને વધુ લાભ આપનાર થશે. બીજી કિતાબોમાં લખાયું છે કે તેજ પ્રમાણે એક છોકરી આવી પેદા થઇ અને એક પૈગમ્બર સાથે

તેણીના નિકાહ થયા અને સિનેર પૈગમ્બરો તેણીની ઓલામાં થયા તે છોકરાનું નામ સુર હતું અને આ છોકરી તેની બેહેન હતી.

ફાયદો: જેની તારીફમાં અલ્લાહ તઆલા દરમાવે કે, જુરાઇઓથી પવિત્ર અને માખાપને લાભ આપનારી થશે તે કેવી સારી હશે! જુવો મુનાફીથી અલગ રહેવું અને માખાપને સુખ આપવું કેવું પ્યારું કામ છે! કે જેથી માણસનો એવો મરતબો થાય છે-કે, જોદા-તઆલા તે માણસની તારીફ કરે. બીબીઓ! તમે આ વાતોમાં ઘણી કાશીશ કરો.

૧૮ હૈસુરની માનું વર્ણન.

હૈસુર તેજ છોકરો છે, જેનું વર્ણન ઉપર આગ્યું છે. આ પણ તમે વાંચી ગઇ છો કે, કુરઆનમાં તેનાં માખાપને ઇમાનદાર લખ્યાં છે. જેને અલ્લાહ તઆલા ઇમાનદાર કહે તે કાયા પાકા ઇમાનદાર તો હશેજ નહીં, પૂરા ઇમાનદાર હશે. આથી જણાયું કે, હૈસુરની મા પણ ઘણી યુજગ હતી.

ફાયદો જુવો ઇમાનમાં પાકા થવું એ એવી દોષત છે; જેપર અલ્લાહ તઆલાએ પણ પ્રશંસા કરી. બીબીઓ! તમે ઇમાનને મજબુત કરો અને તે શરીરતના હુકમ બજાવી લાવવાથી તથા સધળી જુરાઇઓથી બચવાથી મજબુત થાય છે.

૧૯ હજરત સોદૈમાન (અલે) ની માનું વર્ણન.

કુરઆનમાં સોદૈમાન (અલે) ની દોઆમાં આ કહેવાયું છે, ઓ અલ્લાહ! તેં મારાં માખાપ પર ઇનઆમ કર્યું છે. આથી જણાયું કે, એવણીની મા પણ યુજગ હતી કારણ કે મોટું ઇનઆમ ઇમાન તથા દીન છે.

ફાયદો જુવો ઇમાન આવી વસ્તુ છે કે ઇમાનદારનું વર્ણન પૈગમ્બરોની જગ્યાનથી પણ સારી રીતે થાય છે. બીબીઓ! ઇમાનને સારી રીતે અજકતું રાખો.

૨૦ હજરત બીઃખીસનું વર્ણન.

આ સખા દેશનાં રાણી હતાં. હજરત સોલૈમાન (અલે) ને હુદહુદ જનનવરે ખખર આપી હતી કે, મેં એક સ્ત્રી બાદશાહ (રાણી) જોઈ છે અને તે સૂર્યને પૂજે છે તેવજે એક પત્ર લખી હુદહુદને આપ્યું કે, આ તેણીની પાસે નાખ. તે પત્રમાં લખ્યું હતું કે તમે લોક મુસલમાન થઇને અહિંયાં હાજર થાઓ. તે પત્ર વાંચી તેમજે અમીરે તથા વજીરોથી સલાહ કરી. ઘણી વાતચીત થયા પછી તેમજે પોતેજ આ મલાહ આપી. હું તેવજની પાસે કબ વસ્તુઓ સોગાતની રૂએ મોકલું. જો તેવજ રાખી લેશે તો સમજીશ કે તેવજ દુન્યાવાર બાદશાહ છે જો નહીં રાખશે તો સમજીશ કે પંગમ્પર છે. જ્યારે તે વસ્તુઓ હજરત સોલૈમાન (અલે) ની પાસે આવી, તેવજે સઘળી પાછી ફેરવી. અને કહેવડાવ્યું કે જો મુસલમાન થશે. નહીં તો લડાઈ માટે ફોજ લાવીશ આ સંદેશો સાંભળતાંજ તેમને ખાતરી થઇ કે બેશક પંગમ્પર છે. અને મુસલમાન થવાના વિચારથી પોતાના શહેરથી ચાલ્યાં. તેમના ચાલવા પછી સોલૈમાને (અલે) પોતાના મોઅજેઝાથી એમનું એક ભારી ઘણી કીંમતનું બાદશાહી તખત હતું તે પોતાના દરબારમાં મંગાવ્યું, કે જેથી બીલક્રીસ મોઅજેઝો પણ જુવે, અને તે તખતનાં મોતી જ્યાહેર કાઢી હેરફેર જડાવ્યાં. જ્યારે બીલક્રીસ અહિંયા પહોંચ્યાં તો હજરત સોલૈમાનના હુકમથી તેમની બુદ્ધિની જાંચ કરવા પૂછાયું કે જુવો આ તમારો તખત તો નથી ? તેમજે ઘણો વિચાર કરી કહ્યું હા, એ તેવોજ છે. “તેવોજ” એટલા માટે કહ્યો કે તેમાં કંઈક ફેરફાર કરવામાં આવ્યો હતો. આ જવાબથી જણાયું કે ઘણાં બુદ્ધિમાન છે. ફરી સોલૈમાને (અલે) બિલક્રીસને આ વાત દેખાડવા માગી કે અમારા ખોડાની આપેલી બાદશાહત પણ તમારી દુન્દાનો બાદશાહત તો મોટી છે. આ વાત દેખાડવા માટે હજરત સોલૈમાને (અલે) હુકમ કર્યો કે, પાણીથી ભરેલા

એક હોજ બનાવો. જેના ઉપર સફાઈદાર કાચ બીજાઓ હોય. એવી રીતે કે, તે દેખાય નહીં, અને સોલૈમાન (અલે) એવી જગ્યાએ જઈ બેઠા કે, જે માથુસ ત્યાં જવા ચાહે તેના માર્ગમાં તે હોજ આવે અને બિલક્રીસને તે જગ્યાએ હાજર થવાનો હુકમ આપ્યો. બિલક્રીસ જ્યારે હોજ પાસે પહોંચ્યાં તો કાચ તો દેખાયો નહીં, પણ તે એમ સમજ્યાં કે, મને પાણીમાં ઉતરવું પડશે તો પાછો ચલાવવા લાગ્યાં. નરન તેમને કહેવામાં આવ્યું કે એ પર કાચ મરેલો છે. એમજ ચાલી આવો. જ્યારે બિલક્રીસે તખત મગાવવાનો મોઅજેઝો જોયો અને તે કારીગરી પણ જોઇ. જેથી તે સમજ્યાં કે, એમની પાસે પંગમ્પરી સિવાય બાદશાહીનો આવો પણ મામાન છે, જે મારે ત્યાંના સામાનથી વધુ છે. તરત તેમજે કલેમો પઢ્યો અને મુસલમાન થયાં. કેટલાક આલમાએ કહ્યું છે કે, ફરી હજરત સોલૈમાને પોતે તેમનાથી નિકાહ કર્યો. પણ કેટલાકોએ કહ્યું છે કે, યમનના બાદશાહની સાથે નિકાહ કરી આવ્યો. અલ્લાહ ઘણું જાણુનાર છે.

ફાયદો જુવો કેવાં બેનફસ હતાં, કે અમીર અને રાણી હોવા છતાં જ્યારે દીનની સાચી વાત જણાઇ તો શીઘ્ર (જલદી) તેને માની લીધું. તેને કબુલ કરવામાં શખી કરી નહીં અને બાપદાદાની રસમને પકડી રાખી નહીં બીખીઓ ! તમે પણ પોતાનો એજ રવખઓ રાખો, કે જ્યારે દીનની વાત સાંભળો. કદી શરમ હયા અથવા ખાનદાનની રસમની તાબેદારી કરો નહીં. એમાંથી કોઇ વસ્તુ કામ આવશે નહીં. માત્ર દીનજ સાથે આવશે.

૨૧ બની ઇસ્લાહતની એક લોંડીનું વર્ણન.*

હદીસ શરીફમાં એક કિસ્સો છે કે, બની ઇસ્લાહતની એક સ્ત્રી પોતાના બચ્ચાને ધવડાવતી હતી. એટલામાં એક સ્વાર ઘણી શાન

* બોખારી શરીફ ઉપરથી.

શોકતની સાથે સામે આવ્યો. માએ દોઆ કરી
ઓ અલ્લાહ! મારા દીકરાને એવોજ કરશો.
બાળક માની બાતી હોડી બોલ્યું, ઓ અલ્લાહ!
મને એવો કરીશ મા. અને ફરી ધાવવા
લાગ્યું. એટલામાં કેટલાક માણસો સામેથી
આયા જેઓ એક લોંડીને પકડી ધણા અપ
માનથી લઇ જતા હતા. માએ દોઆ કરી કે.
ઓ અલ્લાહ! મારા દીકરાને એવો કરીશ મા.
તે બાળક ફરી બોલ્યું, ઓ અલ્લાહ! મને
એવોજ કરશો. માએ પૂછ્યું આ શી વાત
છે? બાળકે કહ્યું તે સ્વાર એક 'જુલમકાર
માણસ હતો. અને લોંડીને તોલમત આપે છે
કે, આ ચાર છે, કુકર્મી છે. અને જુઓ તો
તે બાપડી એથી ફારી છે.

ફાયદો:-મતલબ આ છે કે, તે સ્વારની
લોંડી આગળ તો કદર(માન) છે, પણ અલ્લાહ
તઆલાની નજીક જરાએ કદર નથી. અને
આ લોંડી લોંડીની આગળ તો એ કદર છે, પણ
અલ્લાહની નજીક એની મોટી પદવી છે. તો
કદર ખોદાને ત્યાં થતી નેહએ, લોંડી ગમે
તેવી સમજે. અને જો ખોદાને ત્યાં કદર નહીં
થઈ તો લોંડીની કદર શું કામ આવે! જુઓ
તે લોંડીની આ કરામત હતી કે, તેણીની સફાઈ
પ્રગટ કરવા માટે દૂધ પીતું બાળક વાન કરવા
લાગ્યું. બીબીઓ! કેટલીક સ્ત્રીઓની ટેવ છે
કે, ગરીબોને ધણા હલકા સમજે છે અને જરા
સરખા વહેમથી તેઓપર એળ લગાડે છે, ચોરી
ચઢાવે છે. આ ખરાબ વાત છે. કદાપી તે
અલ્લાહની નજીક તમારાથી પણ શ્રેષ્ઠ હોય.

૨૨ બની ઇસ્લામની એક અકલવાળી
દીનદાર બીબીનું વર્ણન. *

મોહમ્મદ બીન કઅમે રિવાયત કરી છે
કે, બની ઇસ્લામમાં એક દાખલ મોટો આલિમ
હતો. અને ઘણી ઇબાદત કરનાર હતો. તેને
પોતાની સ્ત્રીથી ઘણી મોહબ્બત હતી. ભોગ
જોગે તે મરણ પામી. ત્યારે આલિમ ઉપર એક

* ફેસીય ઉપરથી.

શોક એવો ચઢ્યો કે, દરવાજો બંધ કરીને
ઘરમાં બેઠો અને સર્વથી મળતું બેસતું તણ
દીધું. બની ઇસ્લામમાં એક સ્ત્રી હતી. તેણે
આ કીસ્સો સાંભળ્યો તે તેની પાસે ગઈ અને
ઘરમાં આવળ કરનારાઓને કહ્યું કે, મને એક
મસલો પૂછવો છે અને તે રૂબરૂમાં પૂછી
શકું છું અને બારણામાં બંદીને બેડી. આખર
તેને ખબર પડી. અને અંદર આવવાની રજા
આપી. તે આનીને કહેવા લાગી કે મેં, પોતાની
પડોસણથી કંઈક ધરેણું પહેરવા માટે લીધું
હતું. અને તેને ઘણી મુદત સુધી પહેરતી રહી.
ફરી તેણે માણસ મોકલ્યું કે, મારું ધરેણું
આપો. તો શું. તેણીને તે ધરેણું આપવું
નેહએ? આલિમે કહ્યું બેશક આપવું નેહએ તે
સ્ત્રી બોલી તે ધરેણું તો મારી પાસે ઘણી
મુદત રહેતું. માટે હું શામાટે આપું? આલિમે
કહ્યું કે ત્યારે તો ઘણી ખુશીથી આપવું નેહએ.
કેમકે તેણીએ લાંબી મુદત સુધી માંગ્યું નહીં
એ તેનું મોટું એકશાન છે તે સ્ત્રીએ કહ્યું
ખોદા તમારું ભલું કરે. તો તમો શા માટે
શોકમાં પડ્યા છો? અલ્લાહ તઆલાએ એક
વસ્તુ માંગેલી વસ્તુને જેમ આપી હતી. ફરી
ન્યારે ધાર્યું ત્યારે લઈ લીધી તેની તે વસ્તુ
હતી. આ સાંભળી તે આલિમની આંખ ખુલી
અને એ વાતથી તેને ઘણા ફાયદો મળ્યો.

ફાયદો:-જુઓ આ કેવી સ્ત્રી હતી! જેણે
પુરૂષને પણ બુદ્ધિ આપી. અને પુરૂષ પણ કેવો
કે આલિમ. બીબીઓ! તમને નેહએ કે મોસી
બતમાં એવીજ રીતે સમજ કરો અને
બીબીઓને પણ સમજાવતી રહો.

૨૩ હજરત મરયમ [અલે] ની માનું
વર્ણન.

આ બીબીનું નામ હન્ના છે. અને એમના
ઘણીનું નામ ઇમરાન છે. તે હજરત મરયમ
(અલે) ના બાપ છે. ન્યારે એ ગર્ભવતી
થયાં તો અલ્લાહ સાહેબથી એમણે માનના
માની કે, જે બચ્યું મારા પેટમાં છે તેને આ

મસજીદની ખીજમત માટે આગદ કરીશ, એટલે દુન્યાનું કામ એનાથી લઈશ નહીં. તેમના મનમાં આ હતું કે છોકરો ઉમ્મન થશે કારણ કે મસજીદની ખીજમત છોકરોજ કરી શકે છે. તે વખતમાં એવી માનતા ફરત હતી જ્યારે બાળકના જન્મવાનો વખત આવ્યો તો ઘર છોકરી ધણી અફસોસની સાથે કહ્યું કે ઓ અલ્લાહ ! આ તો છોકરી છે. હુકમ થયો કે, આ છોકરી છોકરાઓથી પણ સારી થશે અને ખોદાએ એને કબૂલ કરી. એ છોકરીનું નામ મરયમ રાખ્યું અને તેમણે એમને માટે આ દોઆ કરી કે, એને અને એની ઓલાદને શૈતાનથી મચાવશો. જેમકે અમારા હજરતે (સલ ફરમાવ્યું) છે કે, શૈતાન દરેક બાળકને જન્મતાં છે કે પછી હજરત મરયમ તથા તેમના દીકરા હજરત ઇસા (અલે)ને છેડી શક્યો નહીં.

ફાયદો-જુલો તેમની પાક નૈયતની કેવી બરકત યદ કે ખોદા તઆલાએ કેવી પાક ઓલાદ આપી તથા ખોદા તઆલાએ તેમની દોઆ પણ કબૂલ કરી. આથી જણાય છે કે અલ્લાહ તઆલાને એમની ખાતર ધણી હતી. ખીખીઓ ! પાક નૈયતની એવી બરકતો થાય છે. હમેશ પોતાની નૈયત ચોખ્ખી રાખો જે નેક કામ કરે ખોદાને માટે કરે તમારી પણ અલ્લાહ તઆલાની દરબારમાં કંદર થશે.

૨૪ હજરત મરયમ (અલે)નું વર્ણન

એમની પૈદાએશનું વર્ણન ઉપર આવી મયું છે. જ્યારે એવણુ પેદા થયાં તો એમની માતા પોતાની માનતાનુંસાર-એવણુને લઇ બંતુલ મોકદસની મસજીદમાં પહોંચ્યાં અને ત્યાંના રહેનાર વડીલોને કહ્યું કે આ માનતાની છોકરીને લો. જો કે એવણુ ધણી મોદા ખાનદાનનાં હતાં. માટે સધળાઓએ ઇચ્છા કરી કે હું લઇને પાળું. એવામા હજરત જકરીયા (અલે) પણ હતા. અને તેવણુ હજરત મરયમ (અલે) નો માથા થતા હતા. આ રીતે પણ

એમનું હક એજ હતું. છતાં લોકોએ એમનાથી લડવું શરૂ કર્યું. જે રીતે ફેસલો કરવાનું સધળાઓએ પસંદ કર્યું તેમાં પણ એવણુજ ચઢ્યાતા રહ્યા આખર હજરત જકરીયાએ એમને લઈ પાળવાં શરૂ કર્યાં. એમના વધવાની એવી હાલત હતી કે બીજાં બચ્ચાંઓથી ધણુંજ વધતાં હતાં. તે એટલાં સુધી કે થોડા દિવસમાં સિયાણાં જણાવા લાગ્યાં. અને એમ પણ માના પેટથીજ ભુજંગ અને વલી હતાં. અલ્લાહ તઆલાએ એમને કુરઆનમાં વલી કહ્યાં છે અને એમની કરામત બયાન કરી છે કે વગર ફસલના મેવા ગૈબથી એમની પાસે આવતા હતા. હજરત જકરીયા (અલે) પૂછતા કે આ ક્યાંથી આવે છે ? તો જવાબ આપતાં કે, અલ્લાહ સાહેબને લાંથી. મતલબ કે એમની સધળી વાતો આશ્ચર્યલાયક હતી. તે એટલાં સુધી કે જ્યારે જવાન થયાં તો માત્ર ખોદા તઆલાનીજ કુદરતથી વગર પુરૂષે ગર્ભ રહ્યો અને હજરત ઇસા (અલે) જન્મ્યા. ચઢુદીઓએ વગર બાપે બચ્ચું થવા ઉપર વાહ-યાત બકવો શરૂ કર્યો. અલ્લાહ તઆલાએ હજરત ઇસા (અલે) ને જન્મવાના વખતથી બોલવાની શક્તિ આપી. તેવણુ એવી સારી સારી વાતો કરી કે ઈનસાફવાળાઓને જણાઇ ગયું કે, એમની પેદાએશ તે ખુદાની કુદરતનો નમુનો છે, અને એટલે વગર બાપે ઉત્પન્ન થયા છે. અને એમના મા પાક સાફ છે. અમારા દેગબરે (સલ) એમનો મહીમા (ભુજંગી) બયાન કર્યો છે કે, બે સ્ત્રીઓ હજરત મરયમ તથા હજરત આસિયા વગર સ્ત્રીઓમાંથી કોઈ મંપૂર્ણ (કામિલ) થઇ નથી આ મજબુત હજરત આસિયાના વર્ણનમાં આવ્યું છે.

ફાયદો જુલો એમની માએ એમને ખોદાના નામનાં કર્યાં હતાં. કેનાં ભુજંગ થયાં. અને પોતે અલ્લાહ તઆલાની તામેદારીમાં લાગેલાં રહેતાં હતાં. જના માણસ વલી બને છે. એ તામેદારીની બરકતથી અલ્લાહે

કેવી તોહમથી બચાવ્યા બીબીઓ ! અલ્લાહની તાબેદારી કર્યા કરો. સર્વ આફતોથી બચેલાં રહેજો. અને પોતાની આલાદને દીનમાં વધુ લાગેલી રાખો. દુન્યાનો શુભામ નહીં બનાવો.

૨૫ હજરત જકરીયા (અલે) ની બીબીનું વર્ણન.

એમનું નામ ઇશાઅ છે. એ હજરત હન્નાની બેહેન અને હજરત મરયમ (અલે) ની ખાલા છે. એમના માટે અલ્લાહ તઆલાએ આવી રીતે ફરમાવ્યું છે કે, અમે જકરીયા ની બીબીને સજુગારી છે. એની મતલબ કેટલાક વિદ્વાનોએ આ લખી છે કે, અમે એનો સ્વભાવ સારી રીતે સુધાર્યો છે. હજરત મહયા (અલે) તેમના વૃદ્ધાપણમાં જન્મ્યા. હજરત ઇસા (અલે) સગાઇમાં હજરત મહયાની માસીના નવાસા છે. નવાસો પણ દીકરાને ઠેકાણે હોય છે માટે અમારા હજરત (સલ) એકને બીબીની ખાલાનો દીકરો કહ્યો છે.

ફાયદો-જુવો, સારી આદતો કેવી સારી વસ્તુ છે, કે અલ્લાહ તઆલાએ પણ તેની તારીફ કરી. બીબીઓ ! દરેક રીતે તમારો સ્વભાવ સુધારો. આ સુધારવાના માર્ગો અમે સાતમા ભાગમાં સારી રીતે લખ્યા છે.

આ પચ્ચીસ કિસ્સા આગળની ઉમ્મતોની નેક બીબીઓના હતાં. હવે એક આ ઉમ્મતની નેક બીબીઓના સાંભળો;

૨૬ હજરત ખદીજા (રદી) નું વર્ણન*

એઓ રસુલુલ્લાહ (સલ નાં સર્વથી પ્રથમ બીબી છે. એમની મોટી મોટી જુજગીઓ છે. એક દિવસે પૈગમ્બર (સલ) એ મને ફરમાવ્યું કે, હજરત જુબરઇલ (અલે) ખોદા તઆલાનું સલામ તમારે માટે લાવ્યા

છે. અને હજરતે (સલ) આ પણ ફરમાવ્યું છે કે, સઘળી દુન્યાની બીબીઓમાં સર્વથી સારી ચાર બીબીઓ છે (૧) હજરત મરયમ (૨) આસિયા ફિરઓનનાં ધણિઆણી (૩) હજરત ખદીજા અને (૪) હજરત ફાતેમા; અને કાફિરોના મામલાથી પૈગમ્બર (સલ) નું જે કંઈ દિલ દુખતું તે એઓને આવીને કહેતા તો એવણુ એવી કાંઈ દિલાસાની વાત કહેતાં કે હજરત (સલ) નું દિલ શાંત પડતું. અને હજરત (સલ) ને એમનો ધણો ખીયાલ હતો, એમની વફાત પછી પણ બકરી વગેરે જુગલ કરતા તો એમની સહેલીયો સખીઓ માટે પણ માંસ જરૂર મોકલતાં. હજરત (સલ) થી પ્રથમ એમનો બીજો નિકાહ થયો હતો. એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ અબુકાસાં તમીમી હતું.

ફાયદો-અલ્લાહ તઆ રસુલની નજીક જે એમનું માન હતું તે ઈમાન તથા તાબેદારીને લીધે હતું. બીબીઓ ! તમે પણ એમાં સારી રીતે કાશીશ કરો. અને આ પણ જણાવું કે ધણીના ગભરાટને વખતે તેનું દિલ રાખવું, તેને તસલ્લી આપવી નેક ખસલત છે. હમણા કેટલીક સ્ત્રીઓ ધણીના મજ્નેના શાંત દિલને ઉલટું ગભરાટમાં નાખે છે. કદીતો તરેહ તરેહની ફરમાશો કરીને, અને કદી લડી વહીને. એ ટેવ છોડી દો.

૨૭ હજરત સોદા (રદી) નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં બીબી હતાં. એવણે પોતાની વારીનો દિવસ હજરત આએસા (રદી) ને આપ્યો હતો. અને હજરત આએસા (રદી) નું કહેવું છે કે હજરત સોદા (રદી) વગર કાંઈ પણ સ્ત્રીને જોઇને મને આ લોભ થયો નથી કે હું પણ તેની થતે, એમને જોઇ મને લોભ થતો કે જેવાં એવણુ છે તેવીજ હું પણ થતે, એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ સદરાન ખાન અમર હતું.

* હજરત ખદીજાનાં વર્ણનથી તે સઘળી બીબીઓ તથા છોકરીઓના વર્ણન સુધી ઇસ્તિઆબ ઉપરથી.

ફાયદો-જુવો, હજરત સોદા (રદી) ની હિમ્મત કે પોતાની વારી પોતાની સોકને આપી. આજ કાલ નકામી સોકથી લગાઇ અને વ્યતે અદેખાઇ કરે છે. અને હજરત આએશા (રદી) નો ઇનસાફ કે સોકના ગુણુ ગાયે છે. આજ કાલ જાણી જુજને તેપર એવ લગાડે છે. બીબીઓ તમને પણ એવીજ હિમ્મત અને ઇનસાફ સ્વીકારવાં જોઇએ.

૨૮ હજરત આએશા સિદીકા (રદી) નું વર્ણન.

એવણુ અમારા હજરત (સલ) નાં ધણાંજ ખ્યારાં બીબી છે. એવણુ કુંવારાં હતાં અને હજરત (સલ) નો નિકાહ થયો છે. એવણુ ઇસ્લમમાં એવાં પ્રવીણુ હતાં કે અમારા હજરત (સલ) ના મોટા મોટા સહાબી એમનામી મસઅલા પૂછતા હતા. એક વેળા અમારા હજરત (સલ) ને એક સહાબીએ પૂછ્યું કે, સર્વથી વધુ આપને કોની સાથે મોહબ્બત છે? તેવણુ ફરમાયું કે આએશા [રદી] ની સાથે. તેવણુ પુછ્યું કે પુરૂષોમાં કોની સાથે ? ફરમાયું કે તેવણુના બાપ એટલે હજરત અબુબકર (રદી) ની સાથે. અને બીજા પણ એમના ગુણુ બયાન થયા છે.

ફાયદો-જુવો, આ પણ એક સ્ત્રી હતાં, કે જેમનાથી મોટા મોટા આલિમ મસઅલા પૂછતા હતા. અને હવે એવી સ્ત્રીઓ છે કે પોતે પણ આલિમોને પૂછવાનો અથવા દીનની કિતાબો પઢવાનો શોખ નથી. બીબીઓ ! દીનનોઇસમ સારી રીતે મહેનતથી તથા શોખથી શીખો.

૨૯ હજરત હફસા [રદી] નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં બીબી છે અને હજરત એમર [રદી] નાં દીકરી છે. હજરતે કાઇ વાત ઉપર એમને એક તલાક આપી હતી ફરી હજરત જામરઇલ (અલે) ના કહેવાથી તેવણુ ફરજી કયું. હજરત જામરઇલે (અલે) આવી રીતે ફરમાયું કે તમો હફમાથી રજુ કરો. કારણ કે તે

દિવસના રોજ ધણા સખે છે અને રાત્રે જમી ધણી ઇયાદત કરે છે અને તેવણુ જનંતમાં આપનાં બીબી થશે. તેવણુ પોતાના ભ્રમ અબદુલ્લાહ બીન એમરને વસીયત કરી હતી કે મારો આટલો માલ ખેરાત કરસો. અને કાઇ જમીન પણ તેવણુ વક્ફ કરી હતી, તેનાં બદોઅસ્ત માટે પણ વસીયત કરી હતી. એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ ખોનેસ બીન હોમફા હતું.

ફાયદો-દીનદારીની બરકત જોઇ કે અલ્લાહ સાહેબ તરફથી તરફેણ થાય છે, ફિરસ્તાની મારફતે ખાતરદારીનો હુકમ થાય છે કે, પોતાની તલાક આપેલીથી રજુ કરો, અને એમની સખાવત જુઓ કે અલ્લાહના માર્ગમાં કેવી રીતે ખેરાતનો બદોઅસ્ત કર્યો ! અને જમીન પણ વક્ફ કરી ! બીબીઓ ! દીનદારી અખત્યાર કરો, અને માલ દોલતનો લોભ અને મોહબ્બત દિલથી કાઢો.

૩૦ હજરત જૈનમ બીનતે ખોઝેમા રદી નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા પેગમ્બર (સલ) નાં બીબી છે. અને એવણુ એવા સખી હતાં કે ગરીબોની માનાં નામથી પ્રખ્યાત હતાં એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ અબદુલ્લાહ બીનજહલ હતું.

ફાયદો-જુવો ગરીબોની ખીજમત કરવી જુજફગીની વાત છે !

૩૧ હજરત ઉમ્મે સલમા [રદી] નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા પેગમ્બર [સલ] નાં બીબી હતાં. એક બીબી ફિરસો બયાન કરે છે કે, એક વાર હજરત ઉમ્મે સલમા (રદી) ની પાસે હતી. એટલામાં કેટલાક ગરીબ લોકો આવ્યા, જેમાં પુરૂષો પણ હતા અને સ્ત્રીઓ પણ હતી; અને આવીને અડીને બેઠા મેં કહ્યું ચાલો અહીંથી રસ્તો લો. હજરત ઉમ્મે સલમા (રદી) બોલ્યાં અમને એવો હુકમ

નથી. અરે છોકરી સધળાઓને થોડું થોડું આપ. એક એક ખજુર કેમ નહીં હોય એમના પ્રથમ ખાવિન્દુનું નામ હજરત અણુ સહમા (રદી) છે.

ફાંચેદો-જુવો, ગરીબ લોકોના અડી એસ-વાથી દિલમાં માહું લાગ્યાં નહીં. હમણા જરા જરા વાતમાં કાઢવા તૈયાર થાય છે એટલું જ નહીં પણ ભાંડવા લાગે છે. બીબીઓ ! એવું કદી કરશો નહીં.

૩૨ હજરત ઐનમ બીનતે જહુરા (રદી) નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા પૈગમ્બર (સહ) નાં બીબી છે. હજરત ઐદ એક સહાબી છે, તેવણુને અમારા હજરતે (સહ) દીકરો કર્યો હતો. પ્રથમ કાઢને દીકરો કરવો ફુરત હતું. જ્યારે તેવણુ જુવાન થયા ત્યારે તેમની શાદી કરવાની હજરત (સહ) ને ફિકર પડી. હજરતે આજ ઐનમને માટે તેમના ભાઈને પેગામ આપ્યું. આ બંને ભાઈ બહેન હસળ નસળમાં પોતાને સરખા હજરત ઐદને સમજતાં નહતા જેથી શરૂમાં રોકાયા, પણ અલ્લાહતઆલાએ એક આયત ઉતારી કે પૈગમ્બરના હુકમ થયા પછી મુસલમાનને કાંઈ ઉજર કરવો નહીં જોઈએ. ત્યારે બંનેએ માન્ય કર્યું અને નિકાહ થયો. પણ ધણીધણિયાણીમાં સારી રીતે બનાવ થયો નહીં. તે એટલાં સુધી કે, હજરત ઐદે (રદી) તલાક આપવાનો વિચાર કર્યો. અને હજરત (સહ) થી આ બાબતમાં સલાહ કરી. હજરતે (સહ) તેમને રોક્યા અને સમજાવ્યા. પણ તે મામલાને જોતાં હજરત (સહ) ને જણાયું કે આ તલાક આપવા વગર રહેશે નહીં. તે વખત તેવણુને ઘણી ચિન્તા ઉત્પન્ન થઈ કે પ્રથમથીજ આ બંને ભાઈ બેહેનનું દિલ આ નિકાહને પસંદ કરતું નહોતું, પણ મારા કહેવાથી કમ્બલ કર્યું હતું. હવે જ તલાક આપી તો વળી પણ બંને ભાઈ બેહેનની વાત હલકી પડશે. અને એઓનું દિલ ફાંચેદો એઓના દિલ રાખવાની શી તકબી

કરવી જોઈએ. આખર વિચાર કરતાં આ વાત સમજમાં આવી કે જો હું પોતે નિકાહ કરું તો બેશક એઓનો ગમ દુર થશે. નહીં તો બીજા કાઈ વાત સમજમાં આવતી નથી. પણ એની સાથે પાશું દુન્યાની બતરીસીએ ચક્ક વાનો પણ વિચાર આવ્યો, કે બેહમાન લોક જરૂર તાનો કરશે કે વધુથી નિકાહ કર્યો. અગર જો શંરીઅત પ્રમાણે મોં બોલ્યો દીકરો ખરેખરો દીકરો થતો નથી. પણ લોકોના મોંને કાણુ પકડી શકે ? વળી તેમાં પણ એક બેહમાન લોક કે જેઓને કોપ મુકવા માટે રજાનું ગજ કરતાં આવે છે. એવણુ આ વિચાર ફિકરમાં હતા એટલામાં હજરત ઐદે તલાક પણ આપી. અને ઇદત પૂરી થયા પછી તેવણુનો વધુ મત આ તરફ થયો કે, માંગણી કરવી જોઈએ. ફરી તેવણુ પૈગામ મોકલ્યું; તેવણુ કિતર આપ્યો કે હું મારા પરવરદિગારને કહું છું. પોતાની બુદ્ધિથી કંઈ કરીશ નહીં. તેની જો ઇચ્છા હશે તો તે પોતે એનો સામાન કરી આપશે. આ કહી વોળુ કરી મુસલ્લા ઉપર પહોંચી નમાઝ પઢવા લાગ્યાં અને નમાઝ પછી દોઆ કરી. અલ્લાહતઆલાએ પોતાનાં પૈગમ્બર (સહ) ઉપર આયત ઉતારી કે અમે તેણીના નિકાહ તારી સાથે કર્યા છે. તે પછી હજરત (સહ) તેવણુ પાસે પધાર્યા અને આયત સંભળાવી. એવણુ બીજા બીબીઓ આગળ ફખર કરતાં કે તમારા નિકાહ તમારા માથાપે કર્યા છે પણ મારો નિકાહ અલ્લાહતઆલાએ કર્યો. અને પરદાનો હુકમ જે પહેલ વહેલો થયો તે એમનીજ શાદીમાં થયો. અને આ બીબી ઘણાં સખી હતાં. હાથનો જુનર પણ કરતાં. પોતાના જુનરની કમાઈથી ખરખેરાત કરતાં હતાં. એક વારની જીકર છે કે સધળા બીબીઓએ મળીને અમારા હજરત (સહ) ને પૂછ્યું કે આપની પછી સર્વથી પ્રથમ ક્યાં બીબી દુન્યાની વક્ત પછી આપની સાથે મળશે ? તેવણુ ફરમાવ્યું કે જોનો હાથ સર્વથી લાંબો હશે. અરબી લાંબામાં સખીને લાંબા રાહવાળો કહે છે. પણ બીબીઓ એને સખ-

ન્યાં નહીં. તેઓ માપની લાંબાને સમજ્યાં અને ફરી એક લાકડીથી પોતાનો હાથ માપવા લાગ્યાં. તો સઘળાથી વધુ હાથ લાંબો સોદા (૨૬) નો નીકળ્યો. પણ સર્વથી પ્રથમ હજરત જૈનજી ગુજાર્યાં. તે વેળા સમજમાં આવ્યું કે આની આ મતલબ હતી. મતલબ કે એમની સખાવત અણાહ તથા રસુલનની આગળ સિધ્ધ થઇ હતી. હજરત આએશા (૨૬) નું કહેવું છે કે મેં હજરત જૈનજીથી સારી કાંઈ સ્ત્રી જોઇ નથી. દીનમાં ધણી કામિલ, ખોદાયા ધણું ડરનારી, વાતની ધણી સાચી, સગાંઓ સાથે ધણી લલાઇ કરનારી, ખૈરાત ધણું કરનારી, ખૈરાત કરવા માટે હાથના કુતરમાં ધણી મહેનતી. અમારા પૈગમ્બરે (સલ) એમની બાબતમાં ફરમાવ્યું છે કે દિલમાં ધણી નમ્રતા રાખનારી, અલ્લાહતઆલા આગળ ધણી રડનારી.

ફાયદો બીબીઓ ! તમેએ સખાવતની ખુશગી અને હાથના ધધાની ખુબી અને ફરક કામમાં અલ્લાહ તરફ વલણ રાખવાને સાંભળ્યાં. જુવો, હાથે કામ કરવાને કદી હલકાઇ સમજશો મા.

૩૩ હજરત ઉમ્મે હુબૈયા (૨૬) નું વલુન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં બીબી છે. જ્યારે મક્કામાં કાફિરોએ મુસલમાનોને ધણા સતાવ્યા અને મદીના શરીફ જવાનો રસ્તે વખત સુધી હુકમ થયો નહતો. ત્યારે ધણા મુસલમાનો હજરતના દેશમાં ચાલ્યા ગયા. ત્યાંના રાજા જેને નજાશી કહે છે તે નસરાની (ખ્રીસ્તી) ધર્મ પાળતો હતો. પણ મુસલમાનોના ગયા પછી તે મુસલમાન થયો હતો. મતલબ કે જેઓ હજાજ ગયા હતા તેઓમાં હજરત ઉમ્મે હુબૈયા (૨૬) પણ હતાં. એવણુ વિધવા થયાં ત્યારે નજાશી બાદશાહે એક મોટી જેનું નામ અબરહા હતું તેણીને એવણની પાસે મોકલી કે હું તમને રસુલુલ્લાહ (સલ) માટે પૈગામ આપું છું. તેવણે કબુલ

રાખ્યું. અને ઇનઆમમાં અબરહાને ચાંદીના બે કંગણ અને કેટલાંક વીંટી છલ્લાં આપ્યાં. એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ ઓમૈદુલ્લાહ બીન જહશ હતું.

ફાયદો-એવણુ કેવાં દીનદાર હતાં, કે દીનની સંભાળ માટે ધરથી બેઘર થયાં. આખર અલ્લાહતઆલાએ પોતાની મોહબ્બતના બદલામાં કેવી રાહત અને કેવી ઇજાજત આપી. કે હજરત (સલ) થી નિકાહ થયો અને બાદશાહે એ વિષેનો બદાયસ્ત કર્યો. બીબીઓ ! દીનના મોકામાં કદી દુન્યાના આરામની અથવા નામ, માલ, કે ધરખારની લાલચ કરવી નહીં. આ સઘળી વસ્તુ દીન ઉપર કુરબાન છે.

૩૪ હજરત જેબેરીયા (૨૬) નું વલુન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં બીબી છે. બની મુસતલકના નામની જે લકાઇ પ્રખ્યાત છે તે લકાઇમાં એવણુ કાફિરોના શહેરથી કેદ થઇને આવ્યાં હતાં. અને એક સહાબી સામેત બીન કેસ અથવા તેમનો કાંઈ કાકાનો છોકરો હતો, તેના હિસ્સામાં આવ્યાં હતાં. એવણે પોતાના માલિકને કહ્યું કે હું તમને આટલા કાંઈક રૂપીઆ આપીશ. તમે મને લોડીપણથી આગદ કરો. તેવણે કબુલ કર્યું. એવણુ હજરત (સલ) પાસે આવ્યાં કે કાંઈ રૂપીયાની મદદ કરો. હજરત તેવણની દીનદારી તથા ગરીબી ઉપર રહમ લાગ્યા. અને ફરમાવ્યું કે જો તમે કહેો તો સઘળા રૂપીયા હું અદા કરું અને તમારી સાથે નીકાહ કરું. તેવણે જીવજન (અંતઃકરણ) થી કબુલ રાખ્યું. મતલબ કે નિકાહ થયો. જ્યારે નિકાહનો હાલ લોકાને જણાયો તો તેવણની સગાઈના કબીલાના બીજાં પણ કેદી હતાં અને બીજા મુસલમાનોના કબજામાં હતાં તે સઘળાઓએ તે કેદીઓને ગુલામીથી આગદ કર્યાં, કે હવે એઓની અમારા હજરત (સલ) સાથે સાસરવેલની સગાઇ થઇ છે તો એઓને ગુલામીમાં રાખવું બેઅબી છે. હજરત અએશા (૨૬) નું કહેવું છે કે જેઓ લાલ

એવણુનાં સગાંઓને એમના લીધે થયો; એવી કોઇ સ્ત્રી અમારી જાણમાં આવી નથી. એમના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ મોસાફર ખીન સંસ્કૃતિ હતું.

ફાયદો-જુવો, દીનદારી અજબ નેઅમત છે કે એની બદલાત લોંડી હોવા છતાં હજરત (સલ) ની ખીખી બન્યાં. ખીખીઓ ! હજરત (સલ) થી વધુ કોઈ ઇજ્જતદાર નથી. જ્યારે હજરતે લોંડીને ખીખી બનાવવી દોષપાત્ર જાણ્યું નહીં. તો લલતી જગ્યા કોઇ મસલે હતથી કોઇ નિકાહ કરે અથવા પરદેશણને કોઇ લઇ આવે તો તમે પણ તેને હલકી સમજો નહીં. આ ધણી ખરાબ ખીમારી છે અને ગુનોહ પણ છે. જુવો સહાયા (રદી) તો અદબ કે હજરત (સલ) ની ખીખીની કેટલી મોટી ઇજ્જત કરી, તેવણુનાં સગાંઓની પણ હલકાર્થ પસંદ કરી નહીં. આજકાલ કેવી જહાલત છે ! ખુદ એવી ખીખીની પણ ઇજ્જત નહીં કરતી, ફરી તે ગમે તેવી દીનદાર હોય તો ફરી તેનાં સગાંઓની શું ધુળ ઇજ્જત કરવાની ઉમ્મેદ છે !

૩૫ હજરત મૈમુના (રદી) નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) નાં ખીખી છે. એક ધણાજ મોટા હદીસના જાણનાર આલિમ કહે છે કે એમનો નિકાહ હજરત (સલ) ની સાથે આવી રીતે થયો કે એવણે આવી રીતે હજરત (સલ) આગળ અરજ કરી કે, મેં પોતાની જાન આપને અર્પણ કરી છે. એટલે વગર મોહરે આપના નિકાહમાં આવવા હું રાજી છું અને ફરી હજરતે (સલ) કહ્યું 'રાખ્યું'. એવી રીતનો નિકાહ ખાસ અમારા હજરત (સલ) નેજ દુસ્ત હતો. અને તફસીરના એક ધણા જાણનાર આલિમ કહે છે કે, આપતમાં એવા નિકાહનો ફકમ છે તે પ્રથમ આજ ખીખી માટે હતી છે. એમનાં પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ મોસાફર હતું.

ફાયદો-જુવો, કેવાં દીનનાં આશિક ખીખી હતાં, કે હજરત (સલ) ની ખીખીમતને ઇબ્દાદત સમજી મોહરની પણ પરવા કરી નહીં. અને જુવો તો તે વખતમાં મોહર નકદા નકદીજ મળતી હતી. અમારા વખતની જેમ કિમામત અથવા મોત સુધીની ઉધાર નહોતી. ખીખીઓ ! હંમેશ દીનને અસલી દોષત સમજો. દુન્યાની એવી મોહાબ્બત નહીં કરશો કે પોતાના વખતને પોતાના વિચારને એમાંજ ખપાઓ. રાત દિવસ એજ ધુન રહે. મળી જાય તો ખીલી ખીલી જાઓ. ફરી સવાય હોય કે ગુનોહ હોય. અને નહીં મળે તો ગમસ્વાર થાય, શિકાયત (રાવ) કરતી ફરો. જેની પાસે હોય તે પર હસદ કરતી ફરો. નૈયત ગમાડોલ કરતી રહો.

૩૬ હજરત સદીયા (રદી) નું વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા પેગમ્બર (સલ) નાં ખીખી છે. ખેંખર એક વસ્તી છે ત્યાં મહુદીઓ સાથે મુસલમાનોની લડાઇ થઇ હતી. આ ખીખી તે લડાઈમાં કેદ થઇને આવ્યાં હતાં, અને એક સહાખીના હિસ્સામાં ગયાં. હજરત પેગમ્બરે (સલ) તેવણુને ખરીદીને આજાદ કર્યાં, અને તેવણુથી નિકાહ કર્યો. આ ખીખી હજરત હાજર પેગમ્બર (અલે) ની ઝોલાદમાંથી છે. અને ધણાજ ધીરજ રાખનાર (જુરદોબાર) બુદ્ધિમાન ખુબીઓથી ભરપૂર છે. એમની જુરદોબારી એક કિસ્સાથી જાણાય છે કે, એમની એક લોંડીએ હજરત ઝોમર (રદી) આગળ એમની બે વાતની યુગલી (ચાડી) કરી. એક તો આ કે એમને હજુ સુધી શર્નાવારના દિવસની મોહાબ્બત છે. આ દિવસ મહુદીઓમાં ધણો માનીતો હતો. મતલબ આ કે એવણુમાં મુસલમાન હોવા છતાં પોતાના પ્રથમ દીન મહુદીપણાની અસર રહી ગઈ છે. એટલે એમ સમજો કે પૂરાં મુસલમાન નથી. ખીજી વાત આ કે મહુદીઓને ખણ્યું કે મેં કરે છે. હજરત ઝોમર (રદી)

હજરત સહીયા (રદી) ને પૂછ્યું, તેવણે જવાબ વાળ્યો કે, પ્રથમ વાત તો તદ્દન જુડી છે. ન્યારથી હું મુસલમાન થઈ છું અને અલ્લાહે જુમ્માનો દિવસ આપ્યો છે ત્યારથી શનીવાર સાથે દિલને જરાએ વલગણુ નથી હા, બીજી વાત બેસક સાચી છે, અને તેનું કારણ આ છે કે, તેઓ મારાં સગાં છે. અને સગાંઓ સાથે લલાઇ કરવી શરીઅત વિરુદ્ધ નથી. ફરી તે લોંડીને પૂછ્યું કે તને જુડી ચાડી ખાવાનું કાણે કહ્યું ? તેણીએ કહ્યું કે શૈતાને, તેવણે કહ્યું કે જા મેં તને લોંડીપણથી આજ્ઞા કરી છે. એવણના પ્રથમ ખાવિન્દનું નામ કેનાના બીન અબીલહડીક હતું.

ફાયદો-બાબીઓ ! જુવો જુરદોબારી (ધીરજ) એને કહે છે. તમને પણ જોઇએ કે પોતાની દાઇ નોકર ચાકરની બૂલચૂક માફ કરતી રહો. અને વાત વાતમાં સજ કરવી હલકાઇ છે. અને જુઓ સાચાં કેવાં હતાં કે જે વાત હતી તે ખુલ્લી રીતે કહી. તેમાં બનાવટ કરી નહીં. જેમ આજકાલ કેટલીકોની ટેવ છે કે કદી પોતા ઉપર વાત આવવા દેતી નથી. ઉલટું મુલકું કરીને પોતાને દોષથી બચાવે છે. એવી રીતે વાતો બનાવવી પણ શુરૂ છે.

૩૭ હજરત જૈનખ (રદી) નું વર્ણન.

આ બીબી અમારા હજરત પૈગમ્બર (સલ) નાં બેટી છે. અને હજરત (સલ) ને એમની સાથે ધણી મોહબ્બત હતી. એમનો નિકાહ હજરત અબુલઆસ બીન રબીઅ સાથે થયો હતો. ન્યારે એવણે ઇસ્લામ સ્વીકાર્યું અને ખાવિન્દે મુસલમાન થવાની ના પાડી તો તેનાથી જુદાં પડી મદીના તરફ હિજરત કરી. થોડા દિવસમાં એમના ધણી પણ મુસલમાન થઇ મદીના આવી ગયા. હજરતે (સલ) ફરી તેમની સાથે તેણીનો નિકાહ કર્યો અને તેવણ પણ તેણીને પણ ચાહતા હતા. ન્યારે એવણ હિજરત કરી મદીનાકરીક ચાલવા લાગ્યા

ત્યારે માર્ગમાં એક બીબે બનાવ બન્યો કે બે કાફિરો મળી ગયા. અને તેમાંના એકે એવણને ધક્કો માર્યો, જેથી એવણ એક પથર ઉપર પડી ગયાં અને એમનો હમેલ પડી ગયો, અને એવું દુઃખ પહોંચ્યું કે મરતાં દમ સુધી સારાં થયાં નહીં. અને તેમાંજ ધનતેકાલ થયો.

ફાયદો જુવો, કેવી હિમ્મત અને દીનદારીની વાત છે કે દીનને માટે પોતાનું વતન છોડ્યું, ખાવિન્દ છોડ્યો. કાફિરોના હાથે કેવી તકલીફ ઉપાડી કે એમાં જાન ગઇ પણ દીન ઉપર કાએમ રહ્યો. બીબીઓ ! દીનને સામે સર્વ ચીજો છોડવી જોઇએ. જે દુઃખ લાગે તેને સહન કરો, જે ધણી બદ દીન હોય કદી તેની સાથ ચાઓ નહીં.

૩૮ હજરત રોડીયા [રદી] નું વર્ણન.

એ પણ અમારા હજરત પૈગમ્બર (સલ) નાં દીકરી છે. એમનો પ્રથમ નિકાહ કિતબાથી થયો હતો, જે અબુલહબનો કાફીર દીકરો છે, જેની નિન્દા મુરા તખ્ખતમાં છે. ન્યારે બને બાપ દીકરા મુસલમાન નહીં થયા અને બાપના કહેવાથી એણે આ બીબીને છોડ્યા ત્યારે હજરતે (સલ) એમનો નિકાહ હજરત ઉસમાન [રદી] થી કર્યો. ન્યારે અમારા હજરત બદરની લડાઈમાં ચાલ્યા ત્યારે એવણ બીમાર હતાં. અને તેવણે હજરત ઉસમાન (રદી) ને એમની ખબરગીરી માટે મદીનામાં છોડ્યા અને ફરમાવ્યું કે તમને પણ જેહાદવાળાઓની બરાબર સવાખ મળશે. અને જેહાદ કરનારાઓની સાથે તેમનો હિસ્સો પણ પાડ્યો. જે દિવસે લડાઇ ફતેહ કરીને મદીનામાં આવ્યા તેજ દિવસે એમની વફાત થઇ.

ફાયદો જુવો, એમની કેવી શુભકામી છે કે એમની ખીજમત કરવાનો સવાખ જેહાદ બરાબર ઠેરાવ્યો. આ શુભકામી એમના દીનદાર હોવાને લીધે છે. બીબીઓ ! પોતાના દીનને

પાકું કરવાનું આન દરેક વખત રાખે કાઠ
અનેાહ થતા દેવો નહીં. આથી દીનમાં
કમળેરી આવે છે.

હૈ હજરત ઉમ્મે કુલસુમ (રદી)નું
વર્ણન.

એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ)નાં
બેટી છે. એમનો પ્રથમ નિકાહ એતેબાથી
થયો હતો. જે તેજ કાફિર અબુલહખનો બીજો
છોકરો છે, હજુ ધણીને ઘેર ગયાં નહતાં
એટલામાં અમારા હજરત (સલ)ને પૈગમ્બરી
મળી. તે બંને બાપ દીકરા મુસલમાન થયા
નહીં. અને પોતાના બાપને કહીએ લાગીને
એણે એવણુને છોડ્યાં ન્યારે એમની બેહેન
હજરત શેકીયાનો ઇન્તેકાલ થયો તો એમનો
નિકાહ હજરત ઉસમાન (રદી)થી થયો. અને
ન્યારે હજરત શેકીયાનો ઇન્તેકાલ થયો તે
બેલા બોગબેએ હજરત હફસા (રદી) પણ
રંડયાં હતાં. એમના બાપ હજરત એમરે
એમનો નિકાહ હજરત ઉસમાન (રદી)થી કરવા
છાજ્યો, પણ તેમની રાય થઈ નથી. એ વાતની
પૈગમ્બર (સલ) ને ખબર પડી ત્યારે તેવણે
ફરમાવ્યું કે હફસાને ઉસમાન કરતાં સારો ધણી
બતાવું છું અને ઉસમાનને હફસાથી સારી
બીબી બતાવું છું. ફરી તેમણે હજરત હફસા
(રદી)થી નિકાહ કર્યો. અને હજરત ઉસમાન
(રદી)ના હજરત ઉમ્મે કુલસુમથી કરી આપ્યો.

ફાયદો-આ કિસ્સામાં હજરતે એવણુને
સારાં કલાં છે. આ ઇમાનની બદોલત છે.
બીબીઓ! ઇમાન અને દીન દુસ્ત રાખો.

હૈ હજરત ફાતેમા અહર (રદી)નું
વર્ણન.

એવણુ એમરમાં સધળી બેહેનોથી નાનાં
છે પણ મરતબામાં સર્વથી મોટાં છે, અને
અમારા પૈગમ્બર (સલ)ને સધળાથી વધુ પ્યારાં
દીકરી છે. એમને પોતાની જાનનો કુકડો
ફરમાવ્યો છે, તથા સધળા જહાનની અંબીઓની
સરદાર કલાં છે. અને એમ પણ ફરમાવ્યું

છે કે જે વાતથી ફાતેમાને દુઃખ થાય છે તેથી
મને દુઃખ થાય છે. અને જે બીમારીમાં
પૈગમ્બર (સલ)ની વફાત થઈ તે બીમારીમાં
હજરતે (સલ) સધળાઓથી ખુબી રીતે માન
એમનેજ પોતાની વફાત પાસે થવાની ખબર
આપી હતી. જેથી એવણુ રડવા લાગ્યાં. હજ-
રતે ફરી એમના કાનમાં ફરમાવ્યું કે તમે
દુઃખી થાઓ નહીં, એકતો તમે સધળાંઓથી
પ્રથમ મારી પાસે ચાલ્યાં આવશો, બીજું
જનતમાં સર્વ બીબીઓનાં સરદાર થશો. આ
સાંભળી હસવા લાગ્યાં. હજરત (સલ)ની બીબા-
ઓએ કેટલીક પુછ કરી કે આ શું વાત હતી?
તે બતાવી નહીં પણ હજરત સલની વફાત
પછી આ બેદ બતાવ્યો. અને હજરત અલી
(રદી) થી એમનો નિકાહ થયો છે. હદી-
સોમાં બીજી પણ મોટી મોટી મુન્દગીઓ
આવી છે*

ફાયદો-હજરત (સલ)ની આં સધળી
મોહબ્બત અને વિશેષ લાગણી એમની સાથે
એટલાં માટે હતી કે એવણુ સધળાંઓ કરતાં
દીનદારી સખર શુકરમાં વધુ હતાં, બીબીઓ
દીન તથા સખર શુકરને સ્વીકારો, તમે પણ
અલ્લાહ તથા રસુલની પ્યારી થશો. બીબીઓ!
એક બીજી વાત પણ વિચારવા લાગેક છે કે,
તમે હજરત (સલ)ની અગિયાર બીબીઓ
અને ચાર દીકરીઓનો હાથ વાંચ્યો છે, એમાં
તમને આ પણ જણાયું હશે કે બીબીઓના
હજરત આએશા (રદી) વગર સધળી બીબીઓના
હજરતની સાથે બીજા નિકાહ થયા છે અને
દીકરીઓમાં હજરત એનબ તથા હજરત ફાતેમા
વગર બીજી બેના હજત ઉસમાન (રદી) થી
બીજા નિકાહ થયા છે. આ બાર બીબીઓ
એવાં છે કે કુન્યામાં કાઠ સી છજત આપડમાં

* આ ચોપડીમાં સર્વથી પ્રથમ પૈગમ્બર [સલ]
નું વર્ણન છે ત્યાં પણ આ અધળી બીબીઓ તથા
છોકરીઓનાં નામે આવ્યાં છે.

* એટલે હજરત આએશા વગર બીજી દસ
બીબીઓ અને બે દીકરીઓ મળી બાર બીબીઓ.
જા. મો.

એમની બરાબર નથી. બીજો નિકાહ એવનુ કામ હતે તો આ બીબીઓ, તોબાહ તોબાહ શું એવનું કામ કરતે ? અને હજરત (સલ) તે થવા દેતે ? અફસોસ છે કે કેટલાક કમ સમજ માણસ એને એવ સમજે છે વાર ! જ્યારે હજરત (સલ) ના ધરાનાની વાતને એવ તથા બેહવાઇ સમજી તો ઇમાન ક્યાં રહ્યું ? આ કેવા મુસલમાન છે, કે હજરત (સલ)ના તરીકાને એવ અને કાફિરોના તરીકાને ઇજ્જતની વાત સમજે છે. વિધવા સ્ત્રીને બેસાડી રાખવાનો રિવાજ ખાસ હિંદુસ્તાનના રહીશ કાફિરોનો છે. વળી બીબું સાંભળે કે તમારાથી આગલા વખતની વિધવાઓમાં અને આ વખતની વિધવાઓમાં પણ મોટા ફેર છે તે અભાગ્યા. વિધવાઓમાં અત્તાનતા તો હતી પણ પોતાની આખરની ધણી સંભાળ કરતી હતી. પોતાના જીવને મારતી હતી, તેઓથી કેમ વાત ઉઘી નીચી થતી નહોતી, અને હમણા તો વિધવાઓને સુહા ગણોથી વધુ પહેરવાં આદવાનો અને પોતાને શણગારવાનો લોભ હોય છે એજ કારણથી ધણી જગ્યાએ એવા નાનુક નાનુક મામલા થાય છે કે જે કહેવાને લાયક નથી. હવે તો વિધવાને બેસાડવાનો વખત કદી રહ્યો નથી, કારણકે સ્ત્રીઓમાં નતો પહેલાં જેવી શરમ હયા છે અને ન પુરૂષોમાં પહેલાઓ જેવી ગેરત, અને વિધવાઓના રંડપા કાઢવાનો તથા દરેક રીતે તેઓના ખાણું કપડાંની ખજાર લેવાનો ખ્યાલ રહ્યો છે. હવે તો બૂલેચુકે પણ વિધવાઓને બેસાડવી નહીં જોઇએ. અલ્લાહ તઆલા સમજ અને તોષીક આપે.

પ્રથમની ઉમ્મતોની બીબીઓ પછી અહીં આ સૂધી હજરતની અગ્યાર બીબીઓ અને ચાર દીકરીઓ મળી પંદર બીબીઓનું વર્ણન થયું. આગળ એવી બીબીઓનું વર્ણન થાય છે કે જેઓ હજરત (સલ) ના વખતમાં હતો તેઓમાંથી કેટલીક બીબીઓને હજરતની સાથે ખાસ એલકા હતો.

૪૧ હજરત હુલીમા સઅદયા (રદી)નું વર્ણન.

આ બીબીએ અમારો હજરત (સલ)ને દુધ પાવું છે. અને જ્યારે હજરત (સલ) તાએફ શહેર ઉપર જેહાદ કર્યો તે વખત આ બીબી પોતાના ખાવિન્દ અને દીકરાને લઇને હજરત (સલ)ની સેવામાં આગ્યાં હતાં. તેવણે ઘણું માન આપ્યું અને પોતાની સાદર (પીછાડી) બીજાવી તે ઉપર તેમને બેસાડ્યાં અને તે સંધળાં મુસલમાન થયાં.

ફાયદો-જુવો, હજરત (સલ) સાથે એમને ઘણી વળગણ હતી છતાં આ જાણી ગયાં કે વગર ઇમાન લાવે માત્ર આ વળગણથી બખશીશ થશે નહીં, માટે આવીને દીમ કબુલ કર્યું. બીબીઓ ! તમારે આ ભરોસે રહેવું નહીં, કે અમો ફલાણા પીરની બોલાદ છીએ અથવા અમારો ફલાણા દીકરો ખોત્ર આલિમ હાફેજ છે. આ લોક અમને બખશાવશે. યાદ રાખવું જોઇએ કે જો તમારી પાસે પણ દીન હશે તોજ આ લોકો પણ કંઈ અલ્લાહ સાહેબથી તમારે માટે કહી શકશે, નહીંતો આ વળગણ કંઈપણ કામ આવશે નહીં.

૪૨ હજરત ઉમ્મ એમન (રદી)નું વર્ણન.

આ બીબીએ અમારા પૈગમ્બર (સલ) ને પોતાના બેળામાં રમાડ્યા છે અને પરવરિશ કરી છે. હજરત (સલ) કદી કદી એમને મળવા જતા હતા. એકવાર હજરત (સલ) એમની પાસે પધાર્યાં. એવણે એક ખાસમાં કંઈ પીણું આપ્યું, તે વખત હજરત (સલ) નો જીવ ચાલતો નહોતો અથવા આપ રોજદાર હતા ખોદા જાણે, જેથી આપ ઉગર કર્યો. પણ પાળવાનું અને રાખવાનું એમનું હક્ક હતું જેથી જીદ કરીને ચડી ગયાં અને વગર ખટકે કહેવા લાગ્યાં કે પીણું પડશે.

* અનએબૂલ કસસ ઉપરથી.

૧ મુસલિમ તથા નવવી વગેરે ઉપરથી.

અને હજરત (સલ) એમ પણ ફરમાવતા હતા કે મારી જણીતા માના પછી ઉમ્મે એમન મારી મા છે. હજરત (સલ) ની વફાત પછી હજરત અબુબકર તથા હજરત એમર (રદી) કદી કદી એમની જીયારતે (મુલાકાતે) જ્યા કરતા. અને તેવણુ એમને જોઇ હજરત (સલ) ને યાદ કરીને રડતાં. અને આ બંને સાહેબો પણ રડવા લાગતા.

ફાયદો જુવો, કેવી જુજગીની વાત છે, કે હજરત (સલ) એમની પાસે જાય. આવા મોટા મોટા સહાબીઓ એમની જીયારત કરે. આ જુજગી આટલા માટે હતી કે એમણે રસલુલ્લાહ (સલ) ની ખીજમત કરી અને દીનમાં પૂરાં હતાં. બીબીઓ ! હવે હજરત (સલ) ની ખીજમત આજ છે કે, દીનની ખીજમત કરો ખીજઓને નેક વાતો બતાવો. સીઓને દીન શીખવો, પોતાની ઓલાદને નેકીની ફજવણી આપો, અને પોતે પણ દીનમાં મજબૂત રહો. ધનશા અક્લાહો તઆલા તમને પણ જુજગીનો ભાગ મળશે. અને જીયારતથી એમ સમજવું નહીં કે આ સધળા જીયારતવાળાઓ, આગળ વગર પરદે બેસતાં હશે. કોઇની પાસે ધરંદો કરીને જવું અને પાસે બેસવું અગર જો દરમ્યાનમાં પરદો પણ હોય અને સારી સારી વાતો કહેવી સાંભળવી તે જીયારત છે.

૪૩ હજરત ઉમ્મે સોલૈમ (રદી) નું વર્ણન.

આ હજરત (સલ) નાં સહાબી છે. અને અબુતલહા એક સહાબી છે તેમનાં આ બીબી છે. અને અમારા હજરત (સલ) ના ખાસ ખીજમતગાર હજરત અનસ (રદી) તેમનાં એવણુ મા છે. અને એક તરેહથી અમારા હજરત (સલ) ની ખાલા પણ છે. અને એમના એક ભાઈ સહાબી હતા. તેવણુ એક લડાઈમાં હજરત (સલ) સાથે શહીદ થયા હતા. આ સધળી વાતોને લીધે અમારા હજરત (સલ) એમની ધણી ખાતર રાખતા

હતા. અને કદી કદી એમને ઘેર પધારતા હતા. અને હજરતે (સલ) એમને જનંતમાં પણ બેયાં છે. અને એમનો એક અબુઅબુ કિરસો લખાયો છે કે એમનું એક બાળક હતું તે માંદુ થયું અને એક દિવસે મરી ગયું. તે રાતનો વખત હતો. હવે એમના સખરને જુઓ, એવણે વિચાર્યું કે જો ધણીને ખબર કરીશ તો સધળી રાત બેચેન રહેશે. ખાણું પાણી બંધ કરશે. જેથી ચુપચાપ બેસી રહ્યાં. જ્યારે ધણી આવ્યા અને પૂછ્યું કે બાળક કેવી રીતે છે ? તો કહ્યું આરામમાં છે. અને જૂઠું પણ કહ્યું નહીં. કારણકે, મુસ-લમાન માટે આથી વધુ આરામ કયો હશે કે પોતાને અસલ ઠીકાણે જાય. પણ તેવણુ સમજ્યા નહીં. મતઝબ કે તેવણુની સામે ખાણું મુક્યું તેમણે ખાધું. ફરી તેમને એમની ઇચ્છા થઇ. ખોદાની બંદીએ તેથી પણ ના પાડી નહીં. જ્યારે સધળી વાતોથી નવરાસ થઈ તો ધણીને પૂછે છે કે જો હાજ શખ્સ કોઇને માગેલી વસ્તુ આપે, અને ફરી પોતાની વસ્તુ માંગવા લાગે તો તેને નકાર કરવ. તો કંઈ હક છે ? તેમણે કહ્યું કે નહીં. ભારે કહ્યું કે તો બચ્ચા માટે સખર કરો. તેવણુ ધણી ખફા થયા અને કહેવા લાગ્યા મને કેમ આ ખબર કરી નથી ? તેમણે આ સધળો બન.વ હજરત (સલ) આગળ જઇને બયાન કર્યો. હજરતે એમને માટે દોઆ કરી. ખોદાની કુદરત તેજ રાત્રે હમેશ રહ્યો અને છોકરો થયો તેનું નામ અબુદુલાહ રાખ્યું અને અબુ-દુલાહ આલિમ થયા. અને એમની ઓલાદમાં પણ મોટા મોટા આલિમ થયા.

ફાયદો બીબીઓ ! આથી સખર શીખો અને ખાવિન્દને આરામ પુગાવવાનો પાક એમ-નાથી લો. અને માગેલી વસ્તુનો જે દ્રષ્ટાંત આપ્યો એ કેવો સારો તથા સાચો છે. જો માણસ આટલી વાત સમજી લે તો કદી બેસ-બરી કરે નહીં. જુવો આ સખરની બરકત કે અલલાહ મીયાંએ તે બચ્ચાનો બદલો ફેરવ્યો

જલદી આપો અને ફેવી ખરકતનો બદલો કે જેની નસલથી આલિમ ફાજિલ થયા.

૪૪ હજરત ઉમ્મે હુરામ (રદી) નું વર્ણન*

એવણુ પણ સહાબી છે. અને હજરત ઉમ્મે સૌદીમ જેમનું વર્ણન હમણા થયું તે એમનાં બેહેન છે. એવણુ પણ અમારા હજરત (સલ) ની એક તરેહની ખાલા છે. એમને ત્યાં પણ હજરત (સલ) પધારતા હતા. એક વાર હજરતે એમના ઘરમાં ખાણું ખાધું ફરી ઊંઘ આવી સૂઈ ગયા. ફરી હસતા મુખે જાગ્યા. તેવણે એનું કારણ પુછ્યું. હજરતે ફરમાવ્યું કે મેં સ્વપ્નામાં આ વખતે પોતાની ઉમ્મતના લોકોને જોયા કે જેહાદને માટે વહાણમાં સ્વાર થઈ જઈ રહ્યા છે. અને સામાન સરંજામમાં અમીર તથા બાદશાહ જણાય છે. તેવણે અરજ કરી કે ઓ રસુલુલ્લાહ દોઆ કરો, અલ્લાહતઆલા મને એઓમાં કરે. તેમણે દોઆ કરી. ફરી તેવણે ઊંઘ આવી. ફરી તેવીજ તરેહ હસતા મોંએ ઉઠ્યા અને એવીજ તરેહનો સ્વપ્નો ફરી બયાન કર્યો. આ સ્વપ્નામાં તેવીજ તરેહના બીજા માણસો દેખાયા હતા. તેવણે અરજ કરી ઓ રસુલુલ્લાહ દોઆ કરો અલ્લાહતઆલા મને એઓમાં કરે. હજરતે ફરમાવ્યું કે તું પ્રથમવાળાઓમા છે* તો તેમજ એવણુના ધણી જેમનું નામ ઓબાદાહે. દરયાની સફરે જેહાદમાં ગયા એવણુ પણ

સાથે ગયાં. જ્યારે દરયાથી બહાર આવ્યાં તો કોઈ જનવર ઉપર બેઠાં. તેણે મસતી કરી એવણુ પડી ગયાં અને મરણ પામ્યાં.

ફાયદો હજરત (સલ) ની દોઆ કબૂલ થઈ, કારણકે જ્યાંસુધી પાછા ફરીને ઘેર નહીં આવે તે જેહાદનીજ સફર રહે છે. અને જેહાદની સફરમાં કોઈપણ તરેહથી મરે. તેમાં શહીદનોજ સવાખ મળે છે. જુવો કેવાં દીનદાર હતાં કે સવાખ મેળવવાના શોખમાં જાનની મોહબ્બત પણ કરી નહી. પોતે દોઆ કરાવી કે મને આ દોલત મળે. બીબીઓ ! તમે પણ એનો ખિયાલ રાખો અને દીનનાં કામ કરતાં જો થોડી ધણી તકલીફ થાય તો તેથી ગભરાઓ નહીં. આખર સવાખ પણ તો તમેજ લેશો.

૪૫ હજરત ઉમ્મે અબ્દ (રદી)નું વર્ણન*

એક ધણા મોટા સહાબી હજરત અબ્દુલ્લાહ બીન મસજીદ (રદી) છે તેવણુનાં આ બીબી મા થાય છે અને પોતે પણ સહાબી છે. એમને અમારા હજરત (સલ) ના ઘરમાં એવું ચલણ હતું કે, જોનાર એમ સમજે કે એવણુ પણ ધરવાળાઓમાંથીજ છે.

ફાયદો આટલી બધી ખાસ વલગણુ આ માત્ર દીનનીજ બદલત હતી. બીબીઓ ! જો દીનને સમારશો તો તમે પણ કિયામતમાં હજરત (સલ)ની નજદીકીથી લાગ્બશાળી થશો.

૪૬ હજરત અબુજર ગફારી (રદી) ની માનું વર્ણન.

આ અબુજર એક સહાબી છે. જ્યારે હજરત (સલ) ની પૈગમ્બરીની ખબર પ્રગટ થઈ અને કાફિરોએ જુદાં જુદાં તો આ અબુજર પોતાના વતનથી મક્કામાં આ વાતની તપાસ કરવા આવ્યા હતા. અહીંના હાલ દેખી લાગીને મુસલમાન થયા. જ્યારે એવણુ પાછા

* મુસલિમ તથા તેની શરહ ઉપરથી.

* આ હેદીસ બોખારી તથા મુસલિમની છે. અને મશારેકમાં ના. ૧૨૦૬-૧૦ ની હદીસ છે. એમાં પહેલું લશ્કર વહાણમાં સ્વાર થઈ જેહાદ કરનારના સરદાર હજરત મોઆવિયહ (રદી) હતા. અને બીજું લશ્કર જે કેસરના શહેર ઉપર ચઢાઈ લઈ ગયેલું તેનો સરદાર અર્જીદ હતો રસુલુલ્લાહે [સલ] આગલા લશ્કરવાળાઓ સાટે જનતની બશારત આપી છે. તેમ બીજા લશ્કર માટે મગજરત અને બખરીશાની બશારત આપી છે. માટે હવે ચણે વિષે વધુ ખુલાસો જુજરાતી મશારેક ભાગ બીજો પૃષ્ઠ ૧૨૬-૩૦ ની નોટમાં છે. જુ. મો.

* અરેથી તે અસમા બીનતે ઓમૈસના વર્ણન સુધી મુસલિમ ઉપરથી.

ફરી પોતાને ઘેર ગયા ત્યારે એમની મા સધળો કિસ્સો સાંભળી કહેવા લાગ્યાં મને પણ તમારા દીનથી કરો ઈનકાર. નથી. હું પણ મુસલમાન થાઉં છું.

ફાયદો-જુવો તબીયતની સફાઈ આ છે કે, જ્યારે સાચી વાત જણાઈ ગઈ તો તેના માનવામાં બાપ દાદાનો ખિયાલ કયો નહીં. બીબીઓ ! તમને પણ જ્યારે શરીરતની વાત જણાય તો તેના મુકાબલામાં ખાનદાની રીત-રીવાજનું નામ નહિ લો. હસી ખુશીથી દીનની વાત માની લો અને તેનો વર્તાવ રાખો.

૪૭ હજરત અબુ હોરેરા (રહી) ની માનું વર્ણન.

આ એક સહાબી છે. એવણુ પોતાની માને દીન કબૂલ કરવા માટે સમજાવ્યા કરતા હતા. એકવાર એમની માએ દીન ઇમાનને કોઈ એવી વાત કહી કે, જેથી એમને ધણું માનું લાગ્યું. એવણુ રડતા રડતા હજરત (સલ) ની સેવામાં આવ્યા અને અરજ કરી કે હજરત ! મારી માને માટે દોઆ કરો, ખોદા એમને હિદાયત કરે. હજરતે (સલ) દોઆ કરી-ઓ અલ્લાહ ! અબુ હોરેરા (રહી) ની માને હિદાયત કર. એવણુ ખુશી ખુશી ઘેર આવ્યા. જુએ છે કે દરવાજે બંધ છે અને નહાવાની જમ પાણી પડવાનો અવાજ આવે છે, એમના અવાજનો ખડખડટ સાંભળી માએ મોટા અવાજથી કહ્યું કે ત્યાંજ થોભો. નહાઈ ઘોઘને બારણું ખોલ્યાં અને કહ્યું અશહુદો અલ લાએલાહ ઈલ્લી-લ્લાહો વ અશહુદો અમ્મ મોહુમ્મદ-રસુલુલ્લાહ. એમનો હરખમાં એવો હાલ થયો કે બેઅખત્યાર રડવું શરૂ કર્યું. અને એવી હાલતમાં જઈને સધળો કિસ્સો હજરત (સલ) ને બયાન કર્યો. હજરતે (સલ) અલ્લાહનો શુકર કર્યો. તેમણે કહ્યું કે ઓ રસુલુલ્લાહ અલ્લાહ મીયાંથી દોઆ કરો કે મુસલમાનોની અમો મા દીકરાને મોહબબત થાય, અને મુસલમાનો અમો બનેથી મોહબબત રાખે. તેવણુ દોઆ કરી.

ફાયદો-જુવો નેક ઓલાદથી કેટલો લાભ છે. બીબીઓ ! પોતાનાં બચ્ચાંઓને પણ દીનનો ઇલમ શીખવો. તેઓથી તમારું દીન પણ સજુગારો.

૪૮ હજરત અસમા બીનતે એમિસ (રહી) નું વર્ણન.

આ બીબી સહાબી છે જ્યારે કાફિરોએ મક્કામાં મુસલમાનોને ધણું દુઃખ આપ્યું તે વેળા ધણા મુસલમાનો હબશ દેશમાં ગયા હતા. તેમાં એવણુ પણ હતાં. ફરી જ્યારે હજરત (સલ) મદીનામાં પધાર્યા તો તે સધળા મુસલમાન મદીનામાં આવ્યા હતા. તેઓમાં એવણુ પણ આવ્યાં હતાં. હજરતે (સલ) એમને ખુશ બબરી આપી હતી કે તમે બે હિજરતો કરી છે, તમને ધણું સવાબ થશે.

ફાયદો-જુવો, દીનને માટે કેવી રીતે ધરથી બેઘર થયાં ત્યારે તો સવાબ લુટ્યો. બીબીઓ ! જે દીનને માટે કંઈ મહેનત ઉપાડવી પડે તો તેથી ગભરાવું નહીં.

૪૯ હજરત હોન્ઝેશ (રહી) ની માનું વર્ણન. *

હજરત હોન્ઝેશ (રહી) સહાબી છે એવણુ ફરમાવે છે કે, મારી માએ એકવાર મને પુછ્યું કે તમો હજરત (સલ) ની ખીજમતમાં કેટલા દિવસ ઉપર ગયા હતા ? મેં બતાવ્યું કે આટલા દિવસ થયા. ત્યારે મને છુરું ભણું કહ્યું. મેં કહ્યું હમણાં હું જઈશ અને મગરે-બની નમાઝ તેવણુનીજ સાથે પઢીશ અને તેવણુને અરજ કરીશ, મારે માટે તથા તમારે માટે બખશીશની દોઆ કરે. ફરી હું ગયો અને મગરેબ પઢી ઇશા પઢી. જ્યારે ઇશા પઢી તેવણુ ચાલ્યા હુંએ સાથ થયો. મારો અરાજ સાંભળી ફરમાવ્યું હોન્ઝેશ છે ? મેં કહ્યું હાં ફરમાવ્યું શું કામ છે ? અલ્લાહ તમારી તથા તમારી માની બખશીશ કરે.

* તિશ્મિત શરીફ ઉપરથી.

ફાયદો-જીવો, કેવાં સારાં બીબી હતાં કે, પોતાની ઓલાદ માટે પણ ખિયાલ રાખતાં હતાં, કે હજરત (સલ) ની સેવામાં ગયા હતા કે નહીં. બીબીઓ ! તમે પણ પોતાની ઓલાદને તાકીદ કરતી રહો કે જીવંતની પાસે જન્મને બેસ્યા કરે. તેમનાથી દીનની વાત શીખ્યા કરે. સારી સંગતની બરકત મેળવ્યા કરે.

૫૦ હજરત ફાતેમા બીનતે ખત્તાબ (રદી)

નું વર્ણન.*

આ હજરત ઓમર (રદી) ની બહેન છે. તેવજુ પ્રથમથી મુસલમાન થયાં છે. એમના ખાવિન્દ સહદ બીન ઝેદ પણ મુસલમાન થયા હતા. હજરત ઓમર (રદી) તે વખત સુધી મુસલમાન થયા નહોતા. આ બંને હજરત ઓમર (રદી) ના ડરથી પોતાનું ઇસ્લામ છુપું રાખતાં હતાં. એક વેળા એમના કુરઆન પઢવાનો અવાજ હજરત ઓમરે (રદી) સાંજળો અને એ બંને સાથે ઘણી સખતી કરી. પણ બનેલી તો પુરૂષ હતો એમની બહેનની હિમ્મત જીવો, કે ખુશી રીતે કહ્યું કે અમે બેશક મુસલમાન છીએ જોઈએ મારો જોઈએ છોડો. અને કુરઆન પઢવા લાગ્યાં. હજરત ઓમરે (રદી) કહ્યું મને પણ કુરઆન દેખાડો. બસ કુરઆનનું જોવું તથા તેને સાંભળવું હતું કે તરત ઇમાનનું નૂર તેમના દિલમાં પ્રવેશ થયું. અને હજરત (સલ) ની ખિજમતમાં હાજર થઈ મુસલમાન થયા.

ફાયદો-બીબીઓ ! તમને પણ દીન અને શરીઅતની વાતોમાં એવાજ મજબુત થવું જોઈએ, એમ નહીં કે થોડા રૂપયાને લીધે શરીઅત વિરૂદ્ધ કર્યું. સગાંઓ તથા નાત જાત વાળાઓના ખિયાલથી શરીઅત વિરૂદ્ધની રસમો કરવા લાગો નહિ. કોઈ વાત પણ શરીઅત વિરૂદ્ધ હોય તેની પાસે જાઓ નહીં.

૫૧ એક અનસારી બીબીનું વર્ણન.*

ઈબને ઇસહાકથી રિવાયત છે કે હજરત (સલ) ની સાથે ઓહોદની લડાઈમાં એક

* ઇસનીઆબ વગેરે ઉપરથી.

અનસારી બીબીના ઘણી બાપ બાઈ સઘળા શહીદ થયા. ન્યારે તેણીએ રાંભળ્યું તો પ્રથમ આજ પૂછ્યું કે હજરત (સલ) ની શી હાલત છે ? લોકોએ કહ્યું ખરપતથી છે. તો કહેવા લાગી ન્યારે તેવજુ સલામત છે તો ફરી કાંઈનો ગમ નથી.

ફાયદો-સુબહાનસ્લાહ હજરત (સલ) ની સાથે કેવી મોહબ્બત હતી ? બીબીઓ ! જે તમને હજરત (સલ) સાથે મોહબ્બત કરવી હોય તો તેમની શરીઅતની પૂરેપૂરી તાબેદારી કરો. આથી પ્રીતી મેળવશો. અને મોહબ્બતને લીધે જનંતમાં હજરત (સલ) ની પાસે દરજો મળશે.

૫૨ હજરત ઉમ્મે ફજલ લોખાબા બીનતે

હારેસ (રદી)નું વર્ણન.*

આ અમારા હજરત પેગમ્બર (સલ) ની કાકી છે અને હજરત અબ્બાસ (રદી) ની બીબી છે. અને અબ્દુલ્લાહ બીન અબ્બાસ (રદી) ની મા છે. કુરઆનમાં કહેવાયું છે કે જે મુસલમાન કાફિરોના દેશમાં રહેવાથી અક્લાહની બંદગી નહીં કરી શકે તેને જોઈએ કે તે દેશ છોડીને કાઈ બીજા જગ્યાએ રહે. જે એમ નહીં કરશે તો તેને ઘણો ગુનોહ થશે. પણ જે બચ્યાં અને સ્ત્રીઓ કે જોઈએ બીજા જગ્યાનો માર્ગ જાણમાં નહીં હોય અને એકલી હિમ્મત દિલેરી કરી શક્તાં નહીં હોય તેઓ મારીમાં છે. તો હજરત ઈબને અબ્બાસ (રદી) દરમાવે છે કે આ નાહિમ્મતોમાં હું તથા મારી મા હતાં તેવજુ સ્ત્રી હતાં અને હું બાળક હતો.

ફાયદો-જીવો આ એમની નૈયતની ખુબી હતી કે કાફિરોમાં રહેવાને દિલથી પસંદ નહતું. પણ લાચાર હતા. એજ માટે અલ્લાહ સાહેબની એમના ઉપર રહમત થઈ અને

* સીયરની કિતાબો ઉપરથી.

૧ અતરથી સઘળી સહાબી સ્ત્રીઓનું વર્ણન સહાહ ઉપરથી.

ગુનાહથી બચાવ્યાં. બીબીઓ! તમે પણ દિલથી હમેશા દીનને માફક અમલ કરવાની પાકી નૈયત રાખ્યા કરો. ફરી તમારી હાથારી પણ માફ થવાની આશા છે. અને જે દિલથીજ દીનની વાતનો ધરાદો નહીં કર્યો તો ફરી ગુનાહોથી બચી શકતી નથી.

૫૩ હજરત ઉમ્મે સલીત [રદી] નું વર્ણન.

એકવાર હજરત ઓમર (રદી) મદીનાની બીબીઓને કેટલીક ચાદરો વેહેંચી રહ્યા હતા. એક ચાદર રહી ગઇ તેને માટે તેમણે લોકોથી સલાહ લીધી કે આ કોને આપું ? લોકોએ કહ્યું કે હજરત અલી (રદી) ની બેટી ઉમ્મે કુલસુમને. જે આપનાં ધણિઆણી છે તેમને આપો. તેમણે કહ્યું કે નહીં, પણ આ ઉમ્મે સલીતનો હક્ક છે. આ બીબી અનસારીયોમાંથી છે. અને હજરત (સલ) થી બેચ્ચત કરી છે. હજરત ઓમરે (રદી) ફરમાવ્યું કે ઓહદની લડાઈમાં એમનો એવો હાલ હતો કે, મુસલમાનોના ખાવાપીવા માટે પાણીની મરોકા ઉકાવતાં હતાં. એવીજ રીતે એક બીબી હતાં ખૌલહ તેવણુ રજુમાં તલવાર લધને લડતાં હતાં.

ફાયદો-જુવો, જોદાના કામમાં કેવી હિમ્મત કરી હતી ? ત્યારે તો હજરત ઓમરે (રદી) આટલી કદર કરી. હવે તો એટલી હિમ્મત ઓછી થઇ છે કે નમાઝ પણ પાંચ વખતની ઠીક ઠીક પઢાતી નથી.

૫૪ હજરત હાલા બીનતે ખેવૈલેહ [રદી] નું વર્ણન.

આ અમારા હજરત પૈગમ્બર (સલ) નાં સાળી તથા હજરત ખદીજા (રદી) નાં બહેન છે. એકવાર હજરત (સલ) ની ખીજમતમાં હાજર થયાં. અને ફરયાનની બહાર ઉભા રહીને આવવાનો હુકમ માંગ્યો. જે કે એમનો અવાજ એમની બહેનનાં સરખો હતો માટે

હજરત (સલ) ને હજરત ખદીજા (રદી) નો ખિયાલ લાવી ચોંકી ગયા. અને ફરમાવ્યું એ અક્લાહ આતો હાલા છે.

ફાયદો-આ દોઆથી જણાયું કે હજરત (સલ)ને એમની સાથે મોહબ્બત હતી. એવણુ સાળી હોવાથી સગાઇએ છે પણ તેવણુની મોહબ્બતનું ધારણુ માત્ર દીનદારી છે. બીબીઓ! દીનદાર બનો. તમને પણ અક્લાહ તથા રસલ ચાહવા લાગશે.

૫૫ હજરત હિન્દ બિનતે ઉતબહ [રદી] નું વર્ણન.

હજરત મોઆવિયહ (રદી) જે અમારા હજરત (સલ)ના સાળા છે. આ એમની મા છે. એમણે અમારા હજરત (સલ) ને એક અરજ કરી કે મુસલમાન થવા પહેલાં મારો આ હાલ હતો કે તમારાથી વધુ ધિક્કાર કેાઇ નો ચાહતી નહતી. અને હવે આ હાલ છે કે આપથી વધુ કોઇની ઇજાજત ચાહતી નથી. હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે મારો પણ એવોજ હાલ છે.

ફાયદો-આથી એક તો એમનું સાચાં થવું જણાયું. બીજું આ જણાયું કે હજરત (સલ)ની સાથે એમને મોહબ્બત હતી અને હજરતને એમની સાથે મોહબ્બત હતી. બીબીઓ તમે પણ સાચું બોલ્યા કરો. અને હજરત (સલ) ની મોહબ્બત રાખો અને એવા કામ કરો કે હજરતને તમારાથી મોહબ્બત થાય.

૫૬ હજરત ઉમ્મે ખલિહ [રદી]નું વર્ણન.

જ્યારે લોકો હબસમાં હિજરત કરીને ગયા હતા, તેઓમાં એવણુ પણ હતાં. તે વખતમાં નાના હતાં ત્યાંથી પાછા ફરી જ્યારે મદીનામાં આવ્યાં તો એમના બાપ હજરત (સલ) ની સેવામાં હાજર થયા. અને એવણુ પણ સાથે હતાં એક પીળા કુરસો પહેરેલો હતો. હજરત (સલ)ની પાસે એક નાનું ચાદર છુટી

વાળી હતી તે હજરતે (સલ) એમને ઓઢાવી. અને ફરમાવ્યું ધણી સારી છે ધણી સારી છે ફરી આ દોઆ કરી, ધસાઇ ધસાઇને પુરાની થાય. આ દોઆની આ મતલબ થાય છે કે તમારી ઓમર મોટી થાઓ. લોકોનું કહેવું છે કે જેટલી એમની ઓમર થઇ તેટલી અમે કાંઇ જીની સાંભળી નહીં. લોકોમાં કહેવાતું હતું કે ફલાણી બીબીની આટલી ધણી ઉમર છે, એવણુ નાનાં તો હતાંજ તે વેળા હજરત [સલ] ની મોહરે નોખુન્તથી રમવા લાગ્યાં. બાપે ધમકાવ્યાં તો હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું રહેવાદો કંઈ શીકર નથી.

ફાયદો-એવણુ ધણાં સારી કિસમતનાં હતાં બીબીઓ ! દીનની આદર તેજ નબીની આદર છે કુરઆન શરીફમાં પરહેઝારીને પોશાક કહ્યો છે. જો આ દોલતને લેવા આહતી હો તો પરહેઝારી સ્વીકારો.

૫૭ હજરત સફીયા [રદી]નું વર્ણન.

આ અમારા પૈગમ્બર (સલ)નાં ફાઇ છે. જ્યારે હજરત [સલ]ના ચીઆ હજરત હમઝા (રદી) ઓહોદની લડાઈમાં શહીદ થયા તો હજરતે ફરમાવ્યું મને સરીયાનાં દુઃખનો ખિયાલ છે. નહીં તો હું દફન કરતે નહીં. દરિન્દા (ફાડીખાનાર જનવર) ખાતે અને કિયામતમાં દરિન્દાઓના પેટમાંથી એવણુ ઉઠે.

ફાયદો-આથી જણાયું કે હજરત (સલ) ને એમનો ધણો ખ્યાલ હતો. જેથી પોતાની ધખ્ખાને એમની ખાતર છોડી. બીબીઓ! આ ખિયાલ તેમની દીનદારીને લીધે હતો. તમો પણ દીનદાર બનો, કે જેથી તમો પણ એ લાયક થાઓ. કે ખોદાના પેગમ્બર (સલ) તમારાથી પણ રાજી રહે.

૫૮ હજરત અબ્દુલ હૈસમ [રદી] ની બીબીનું વર્ણન.

આ એક સહાબી છે. અમારા હજરત (સલ)ની એમના પર એવી મેહેરબાની હતી કે એકવાર તેમણેને ફકો (ધણીજ બૂખલા-

ગલી) હતો. જ્યારે બૂખની ધણી સખતાઈ થઇ તો તેવણુ એમને ઘેર બે ધડક (બે તક-લ્લોક) પધાર્યા. એવણુ ગરમાં નહોતા મીઠું પાણી લેવા ગયા હતા આ બીબીએ એમની ધણી ખાતર કરી એટલામાં એવણુ પણ આવી પડ્યા. તેવણુ તેણીથી વધુ ખુશી થયા, અને દાવતની તૈયારી કરી.

ફાયદો-જો આ બીબીના ઓખા મામલા ઉપર તેવણુને લગેસો નહોત તો જ્યારે તેણીનો ખાવિન્દ ધરમાં નહોતો તો તેવણુ પાછા ફરતે. જણાય છે કે તેવણુ જાણતા હતા કે આ પણ ધણી ખુશી છે, કાંઇનું પૈગમ્બરથી ખુશ થવું અને પૈગમ્બરનું કાંઇને સારું સમજવું આ કંઈ ઓછી યુજગી નથી. બીબીઓ ! હજરત (સલ) તે વખત મેમાન હતા.તમો પણ મેમાનોના આવવાથી ખુશી થયા કરો. દિલમાં તંગી કરો નહીં.

૫૯ હજરત અસમા બીનતે અબી બકર (રદી)નું વર્ણન.

આ અમારા પૈગમ્બર (સલ)નાં સાળી અને હજરત આએશા (રદી)નાં બેહેન છે. જ્યારે હજરત (સલ) હિજરત કરી મદીના શરીફ ચાલવા લાગ્યા ત્યારે જે ઝોણામાં નાશતો હતો તેને બાંધવા માટે કોઈ ચીજ નહીં મળી. ત્યારે એમણે તરત પોતાનો કમર બાંધ વચ્ચેથી ચીરી નાખ્યો. એક ટુકડાનો કમરબાંધ રાખ્યો અને બીજા ટુકડાથી નાશતો બાંધ્યો.

ફાયદો-આવી મોહખ્ખત ધણી દીનદારી વાળીને હોય છે, કે પોતાની આવી કામની વસ્તુને આપના સુખને માટે નુકસાનવાળી કરી. બીબીઓ ! દીનની મોહખ્ખત એવીજ હોવી જોઇએ કે તેના સણગારવામાં જો દુન્યા બગડે તો કશી પરવા કરવી નહીં.

૬૦ હજરત ઉમ્મે રમાન (રદી)નું વર્ણન.

આ અમારા હજરત (સલ)ની સાસુ તથા હજરત આએશા (રદી) ની મા છે. હજરત આએશા (રદી) ઉપર એક મોનાફકે તોખુહ તોખત તોહમત મુકયું હતું. જેમાં કેટલા ભોળા

તથા સીધા મુસલમાનો પણ બેગા થયા હતા. અને હજરત (સલ) પણ તેઓથી ઠેટલુંકે મુપચાપ થયા હતા. ફરી અઘ્લાહતઆલાએ હજરત આએશા (રદી) ની સફાઈ કુરઆનમાં ઉતારી અને હજરતે (સલ) એ આપતો પઢીને ઘરમાં સંભળાવી. તે વેળા હજરત ઉમ્મે રમાને હજરત આએશા (રદી) ને કહ્યું, ઉઠો અને હજરત (સલ) નો ઉપકાર માનો અને એથી આગળ પણ એજ હાલત હતી. અને જુવો તો એમને પોતાની દીકરીનો ભારે દાગ હતો, પણ શું બનવા બેગ છેકે, જરાએ વાત એવી કહી હોય જેમાં હજરત (સલ)ની રાવ નીકળતી હોય !

ફાયદો—બીબીઓ આવી બરદાશ અને સહન કરવું ધણી તાબુબની વાત છે. નહીં-તો એવા વખતમાં તો મોંથી કંઈને કંઈનીકળા પડે છે. દાખલા તરીકે આટલુંજ કહેતે કે, અફસોસ ! મારી દીકરીથી વગર કારણે આટલા દીવસ ખેંચાયા. વિશેષ કરી જ્યારે પવિત્રતાઈ પ્રગટ થઈ તે વેળા તો અવશ્ય કંઈ ને કંઈ ગુસ્સો અને રંજ થતે. કે આવી પાક બાઈ ઉપર સન્દેહ હતો. પણ તેઓએ ઉલટું પોતાની દીકરીને દબાવી. અને હરત (સલ) ની તરફદારી કરી. બીબીઓ ! તમારે પણ એવા રંજ અને તકરારને વખતે દીકરીને વધારવી નહીં તેણીની તરફેણ કરી સાસરીયાઓથી લડો નહીં. આ કિસ્સામાં એક બીજી બીબીનું વર્ણન આવ્યું છે. જેનો દીકરો ભોળપણમાં તોહમત મુકનારાઓની સાથે બેગો થયો હતો. તે બીબીએ એક મોકા ઉપર પોતાના દીકરાનેજ ઠપકા આપ્યો અને હજરત આએશા (રદી)ની તરફદાર રહી. આ બીબી ઉમ્મે મિસતહ કહેવાય છે. જુવો સત્યને તાબે થવું આતું નામ છે. કે દીકરાની વાતની તરફેણ કરી નહીં. પણ સાચી વાતની તરફેણમાં રહી અને દીકરાને શુરૂં કહ્યું.

૬૧ હજરત ઉમ્મે અલીયા (રદી)નું વર્ણન.

આ બીબી સહાબી છે. અને હજરત (સલ)ની સાથે છ લઝાઇયામાં ગયાં હતાં. અને

ત્યાં ખીમારો જખમીઓનો ઇલાજ તથા મસમ પટ્ટી કરતાં હતાં. અને હજરત (સલ)થી એટલી મોહોબ્બત હતી કે જ્યારે કદી એવણું મુખારક નામ લેતાં તો સાથે આવી રીતે પણ જરૂર કહેતાં કે મારો બાપ આપ બપર કુર-બાન થાઓ.

ફાયદો—બીબીઓ! દીનના કામોમાં હિમ્મત તથા હજરત રસુલુલ્લાહ (સલ) સાથે એવીજ મોહોબ્બત રાખો.

૬૨ હજરત ખરીરા (રદી)નું વર્ણન.

એવણુ એક શખસનાં લોંડી હતાં. ફરી એમને હજરત આએશાએ (રદી) ખરીદી આબદ કર્યાં. એ એવણુનેજ ઘેર રહેતાં હતાં અને હજરત આએશા (રદી)ની તથા અમારા હજરત (સલ) ની ખીજમત કરતાં હતાં, એક વાર એમને માટે કંઈથી માંસ આવ્યું હતું. અમારા હજરતે (સલ) પોતે માગીને ખાધું હતું.

ફાયદો હજરત (સલ) ની ખીજમત કરવી કેવી મોટી પુશ કિસમતી છે ! અને એમની મોહોબ્બત ઉપર હજરત (સલ) ને પૂરો ભરોસો હતો, સારે તો તેમની ચીજ ખાધી. તેવણુ સમજ્યા કે આ પુશ થશે. બીબીઓ ! હજરત (સલ) ની ખીજમત આજ છે કે દીનની ખીજમત કરો. અને હજરત (સલ) ની સાથે આજ મોહોબ્બત છે.

૬૩, ૬૪, ૬૫, ફતેમા બીનતે અબ્બી હુબૈશ, હુમના બીનતે અબ્બી જહુશ અને હજરત અબ્દુલ્લાહ બીન મસઉદની બીબી જૈનબ [રદી] નું વર્ણન.

આ ત્રણે બીબીઓનું હજરત (સલ) ને મસલો પુછવા આવવાનું વર્ણન હદીસોમાં છે. એજ માટે અમે ત્રણેનું નામ સાથે લખ્યું છે. આ સધળાનો હાલ એકસરખો છે. પહેલી બીબીએ ઇસ્તિહાજનો મસલો પુછ્યો. બીજી બીબી અમારા હજરતની સાળી તથા હજરત

ઝેનખની બેહેન છે. તેમણે પણ ઇસ્તિહાજનો મસલો પૂછ્યો હતો. ત્રીજી બીબીએ સદેકો આપવાનો મસલો પૂછ્યો હતો. અબદુલ્લાહ બીન મસજિદ ક્યોંકે મોટા સહાબી છે. આ તેમની બીબી છે.

ફાયદો બીબીઓ ! દીનનો શાખ એવો હોય છે. તમને પણ જે મસલો જાણમાં નહીં હોય તેને પરહેઝગાર મૌલવીથી જરૂર પુછી લો. જે કોઈ શરમની વાત હોય તો તે આલે-મોની બીબીને કહો તે પુછી લેશે.

હજરત (સલ)ની બીબીઓ દોઝરીઓ પછી અહિંઆ સુધી તે પચ્ચીસ સ્ત્રીઓનું વર્ણન થયું છે, જે હજરત (સલ)ના વખતમાં હતાં બીજી પણ એવી ઘણી બીબીઓની હાલત કિતાબોમાં લખાઈ છે. પણ અમે આટલાજ કિસ્સા લખ્યા છે, કે કિતાબ મોટી થાય નહીં. હવે તે બીબીઓનું વર્ણન થાય છે જે હજરત (સલ) પછી થયાં છે.

૬૬ ઇમામ હુકુમ ઇબને અસાકેરની

ઉસ્તાદ બીબીઓ*

આ ઇમામ હદીસ શરીફના મોટા આલિમ છે. જે ઉસ્તાદોથી એવણે આ ઇલિમ હાસલ કર્યો તેઓમાં એસીથી વધુ સ્ત્રીઓ છે.

ફાયદો આ એક વખત છે, કે સ્ત્રીઓ દીનનો ઇલિમ સમ્પાદન કરી શાગીરદીને દરજે પણ પહોંચતી નથી.

૬૭, ૬૮ હુકુમ બીન ઝહરા-તબીખની

બેહેન તથા ભાણુજી.

આ એક મશહૂર હકીમ છે. એમની બેન તથા ભાણુજી હિકમત (વૈદ) સારી રીતે જાણનાં હતાં અને ખલીફા મનસૂર એક બાદશાહ હતો તેના મહેલોનો ઇલાજ એઓ-નેજ સોંપાયો હતો.

* અવરેથી કાજી ઝાફરી બેહેનનાં વર્ણન સુધી વિશાલા આલિમોએ સલક ઉપરથી.

ફાયદો-આ વિદ્યા તો સ્ત્રીઓમાંથી તદ્દન જતી રહી. આ વિદ્યામાં પણ જે સારી નિજા હોય, લોભ તથા દગો નહીં કરે, કોઈ કરામ દવા નહીં ખવડાવે, અને દીનના કામોમાં ગફલત નહીં કરે તો ઘણો સવાબ છે. તથા લોકોનો ફાયદો છે. હમણા જાહેસ દાખ્યો સ્ત્રીઓનો સત્યાનાશ કરે છે જે વિદ્યા હોત તો આ નખોદ કેમ વાળતે ! જે સ્ત્રીઓના બાપ ભાઈ કે ઘણી હકીમ છે, તેઓ જે હિમ્મત કરે તો તેઓને આ ઇલિમનું સમ્પાદન કરવું ઘણું સહેલું છે.

૬૯ ઇમામ યઘીદ બીન હાફ્ફનની લોંડીનું વર્ણન.

એવણે હદીસના મોટા ઇમામ છે. આખરી વયે એમની નજર નબળી પડી ગઈ હતી. જેથી કિતાબ જોઈ શકતા નહોતા. તેમની આ લોંડી તેમની મદદ કરતી. પોતે કિતાબો જોઈ હદીસો યાદ કરી એમને બતલાવ્યા કરતી હતી.

ફાયદો-સુબહાનલાહ તે વખતમાં લોંડીયો બાંદીયો આલિમ થતી હતી અને હમણા બીબીઓ પણ ઘણું કરીને જાહેસ છે. ખોદાને માટે આ કલંક મટાડવો જોઈએ.

૭૦ ઇબને સમાક ફુફીની લોંડી.

આ જુનૂઝ પોતાના વખતના મોટા આલિમ છે. એમણે એકવાર પોતાની લોંડીને પૂછ્યું કે મારી તકરીર (વિવેચન) કેવી છે ? તેણીએ કહ્યું કે તકરીર તો સારી છે પણ આટલો દોષ છે કે એક વાતને ઘણીવાર કહે છે. તેમણે કહ્યું કે એક વાતને ઘણીવાર એટલા માટે કહું છું કે, ઝોછી સમજના લોકો પણ સમજી જાય. તે કહેવા લાગી કે ઝોછી સમજવાળા જ્યાં સુધીમાં સમજશે તેટલામાં સમજદારો ગભરાઈ જશે.

ફાયદો-કોઈ આલિમની તકરીરમાં આવી હિંડી વાત સમજવી આલિમથીજ બની શકે છે. આથી જણાય છે કે, તે લોંડી પણ આ-

લિમ હતી. બીબીઓ ! લોડીઓથી તો ઘટેલી નહીં રહે. ઘણી કાશીશ કરીને ઇલિમ હાસેલ કરો. ઘરમાં કાંઈ પુરૂષ આલિમ હોયતો હિમ્મત કરીને અરબી પણ પઢો. ઇલમની પૂરી મળ એમાં જ છે. છોકરાઓ કરતાં તમને ઘણું સહેલ છે. કારણકે કમાવું પેદા કરવું તમારે નથી. નમિસ્ત થઈ એમાં જ લાગેલી રહે. અને સીવવું પોરવવું આતો સપતાઓમાં શીખી શકાશે. સઘળા ઉમર શા માટે બરબાદ કરોછો ?
૭૧ ઇબને નૌઝી (૨૬) ની ફેઈલ્ડ વર્ણન.

આ જુનર મોટા આલિમ હતા. એમની ફાઇ એમને નાનપણમાં આલિમોની ભણવા ભણાવવાની જગ્યામાં લઈ જવા કરતી. નાનપણથી જ જે ઇલમની વાત કાનમાં પડતી રહેતી. જેથી દસ વર્ષની ઉમરમાં જ એવા થયા કે આલિમોની તરેહ વચળ કહેવા લાગ્યા.

ફાઈલ્ડ-જુવો, પોતાની ઓલાદને ઇલિમ શીખવવા કેવો ખીયાલ હતા ! તે ઘણી જુદી હશે તેથી તે પોતે લઈ ગઈ. તમે આટલુંતો કરી શકાછો કે જ્યાંસુધી દીનનો ઇલિમ નહીં પડી લે ત્યાંસુધી અંગ્રેજમાં ફસાઓ નહીં. જુરી સોહબત (સંગત) થી રોકો. એ પર ચેતવણી આપો. ધમકી આપો. મકતબમાં મદરસામાં જવાની તાકીદ કરો. હમણા તો આ હાલ છે કે પ્રથમ તો ભણવાનો શોખ નથી, અને જે છે, તો અંગ્રેજનો કે મારો દીકરો મામલતદાર થશે, ડીપોટી બનશે. ફરી તે કિયામતમાં દોજખમાં જાય અને માથાપને પણ સાથે લઈ જાય તેની કશી પરવા નથી. યાદ રાખશો કે દીનનો ઇલિમ સર્વથી શ્રેષ્ઠ છે. એ નહી, તો કંઈએ નહીં.

૭૨ ઇમામ રબીઅતુર રાય
[૨૬]ની મા.

એવણુ પણ મોટા વિદ્વાન થયા છે. ઇમામ માલિક તથા હસન બમરી (૨૬) જેઓ સુરખથી વધુ પ્રખ્યાત છે તે બંને આજ જુનર મના સાગીર્દ છે. એમના આપનું નામ ફરૈખ

હતું. બની એમૈયાના રાજ્યના વખતમાં તેવણુ ફાજમાં નોકર હતા. બાદશાહી ફુકમથી તેવણુ ઘણી લડાઈઓમાં મોકલાયા હતા. તે વેળા એવણુ પોતાની માના પેટમાં હતા. એમના બાપને એ સફરમાં સત્તાવીસ વર્ષ લાગ્યાં હતાં. એ વખતમાં એવણુ જન્મ્યા અને આવા મોટા આલિમ પણ થયા. એમના બાપે ચાલતી વેળા પોતાની બીબીને ત્રીસ હજાર અશરરી આપી હતી. તે હિમ્મતવાન બાઈએ સઘળા અશરરીઓ એમના ભણાવવા ઉપર ખરચી. જ્યારે એમના બાપ સત્તાવીસ વર્ષ પછી પાછા ફર્યા તો બીબીને અશરરીઓની પૂછ કરી. તેમણે કહ્યું કે સઘળા સંભળા રાખી છે. એ અરસા (વખત) માં હજારત રબીઅહ (૨૬) મસજીદમાં જઈ હદીસો સંભળાવવામાં લાગેલા હતા. ફરૈખે જ્યારે આ મામલો પોતાની આંખે નીહાળ્યો કે મારો દીકરો એક જહાનનો પૈશવા (આગેવાન) બન્યો છે તો એમના હરખનો પાર રહ્યો નહીં. જ્યારે ઘેર આવ્યા તો બીબીએ પૂછ્યું બતાવ્યો ત્રીસ હજાર અશરરી ઘણી સારી છે અથવા આ નેઅમત ? તે બોલ્યા અશરરીઓ શી વિસાતની છે. ત્યારે તેણીએ કહ્યું મેં તે અશરરીઓને આ નેઅમતના મેળવવામાં ખરચી છે. તેવણુ ઘણી ખુશીમાં કહેવા લાગ્યા બોલાની કસમ તે અશરરીઓને નકામી ખરચી નથી.

ફાઈલ્ડ જોયું, કવી બીબીઓ હતી, કે ત્રીસ હજાર અશરરી પોતાના દીકરાના ઇલિમ હાસિલ કરવામાં ખરચી બીબીઓ ! તમે પણ ખરચની પરવા કરો નહીં. કાંઈપણ રીતે ઓલાદને દીનનો ઇલિમ હાસિલ કરાવો.

૭૩. ૭૪ ઇમામ બોખારી [૨૬] ની
મા તથા બેહુન.

ઇમામ બોખારી (૨૬) ની બરાબર હદીસનો ફાઇ આલિમ થયો નથી. એમની અઢિદ વર્ષની ઉમર હતી કે એવણે ઇલિમ

હાસિલ કરવા માટે સફર કરી હતી. તો એમનો ખરચ એમની મા તથા બેહેને પોતાને માથે લીધો હતો.

ફાયદો વાર મા તો એમ પણ ખરચ આપ્યા કરે છે, પણ બેહેનની સગાઈ માથે ખરચ લેવાની નથી, તો શામાટે પોતાને માથે લે? પણ જણાય છે કે, તે વખતની બીબી-ઓમાં ઇલમ્ દીનનું નામ લીધું કે પોતાનો માલ અસખ્યા કુરબાન કરવા તૈયાર થવાનો યુક્ત હતો. બીબીઓ! તમારે પણ એવીજ થવું જોઈએ.

૭૫ જ બદા રમીની બેહેન.

આ એક મોટા પ્રખ્યાત વિદ્વાન છે. જ્યારે રમના ઉસ્તાદોથી ઇલમ મેળવી ચુક્યા તો એમને બીજા દેશોના વિદ્વાનોથી ઇલમ મેળવવાનો શોખ થયો. અને છુપી રી સફરની તૈયારી કરવી શરૂ કરી. જ્યારે એમની બેહેનને જણાયું તો પોતાનું ઘણું ધરણું પોતાના ભાઈના સામાનમાં છુપી રીતે મુક્યું. અને તેવણને પોને પણ કંઈ નહીં.

ફાયદો કેવી સારી બીબીઓ હતી. એઓને નામથી કંઈ ગરજ નહતી. એમ આહતી કે, કોઈપણ રીતે ઇલમ કાઝેમ રહે. બીબીઓ! ઇલમ કાઝેમ રાખવાની મદદ કરવી ઘણો સવાબ છે. દીનના મદરસાઓની જેમ બંને તેમ મદદ કરવાનો ખીઆલ રાખો.

હજરત (સહ) ના વખતની બીબીઓ પછીની આ દશ સ્ત્રીઓના કિસ્સા વર્ણવ્યા જોઈએ ઇલમ મેળવવાનો શોખ હતો. હવે ફકીરી તરફ દિલ લગાડનારી બીબીઓનો હાલ લખવામાં આવે છે.

૭૬ હજરત મોઆજ અદવીઆ [રહ] તું વર્ણન*

એમનો હાલ આશ્ચર્યલાયક હતો. જ્યારે દિવસ થતો તો કહેતાં કે, કદાપી આ તેજ

*અતરથી તે હજરત નથીસા (રહ) ના વર્ણન સુધી તરજુમએ વળકાટે સમજાવી કપરથી.

દિવસ છે, જેમાં હું મરું અને સાંજસુધી સુતાં નહોતાં, કે કદાપી મોત વેળા ખોદાથી ગફલતમાં મરું. એવીજ રીતે રાત થતી તો સવાર સુધી નહીં સુતાં અને એજ વાત કહેતાં, અને જે ઊંધનું જોર થતું તો ધરમાં દોડતાં ફરતાં અને પોતાના જીવને કહેતા કે ઊંધનો વખત આગળ આવે છે. મતલબ આ હતી કે, મર્યા પછી કિયામત સુધી સુજો. રાત દિવસમાં જ સો નફલો પઢ્યા કરતાં હતાં કદી આસમાન તરફ નજર ઉઠાવતાં નહોતાં. જ્યારથી એમના ઘણીનું મૃત્યુ થયું તે પછી બીજાને કદી સુતાં નથી. એવણ હજરત આઝેશાહ (રહ) થી મળ્યાં છે. અને તેમનાથી હદીસો સાંભળી છે.

ફાયદો બીબીઓ ખોદાની મોહુખત અને યાદ આવી રીતની થાય છે. જરા આખો ખોલો (વિચારો)

૭૭ હજરત રાખેઆ અદવીઆ

[રહ] તું વર્ણન.

એવણ ઘણું રડ્યાં કરતાં. જે દોજખનું વર્ણન સાંભળતાં તો બેહોશ થઈ જતાં, કોઈ કંઈ આપતું તો પાછું ફેરવતાં અને કહેતાં કે મને કંઈ આપવું નહીં જોઈએ. એસી વર્ષની ઉમરમાં એમની એવી હાલત હતી કે, ચાલવામાં જણાતું હતું કે હમણા પડે હમણા પડે હમણા કંઈન પોતાની આગળ રાખતાં. સિજદાની જગ્યા આંસુથી બીજી જતી. એમની અન્નએખ અન્નએખ વાતો પ્રખ્યાત છે અને એમને રાખેઆ બસરીયા પણ કહે છે.

ફાયદો-બીબીઓ! તમે પણ પોતાના દિલમાં ખોદાનો ડર અને મોતની યાદ ઉત્પન્ન કરો. જીવો એવણ પણ આખર સીજ હતાં.

૭૮ હજરત માઝેદહ કોરેશીયહ

(રહ) તું વર્ણન.

એવણ કલા કરતાં હતાં કે, જે ડગલું ભરું છું, આ સમજું છું કે આને પછી મોતજ છે. અને ફરમાવતાં હતાં કે દુન્યાના રહેનારાઓ વિપર તાલુખ છે કે, સફર કરવાની ખબર

અપાઈ છતાં ફરી એઓ એવા માર્ગ છે કે જાણે કોઈએ સફર કરવાની ખબર સાંભળીજ નહીં. અદિઆંજ રહેનાર છે. અને તેવણુ ફરમાવતાં હતાં કે જનંતની કોઈ નેઅમત તથા ખોદાતઆલાની રગમન્દી વગરમેહનતે મળતી નથી.

ફાયદો-બીબીઓ ! કેવી કામની નસીહતો છે? એને પોતાના દિલ ઉપર કોતરો અને તે પ્રમાણે વરતો.

૭૬ હજરત આઅમશાહ બીનતે જાફર સાદિક [૨૬]નું વર્ણન

એમની પદવી નાજ (લાડ) ની હતી. એવણુ આવી રીતે કહેતાં કે, જે મને દોજખમાં નાખશે તો હું સધળાઓને કહીશ કે હું અક્ષાહને એક માનતી હતી; છતાં મને અબખ કર્યો. સને ૧૪૫ હિજરીમાં એમનો ઇન્તેકાલ થયો અને બાબે કારાફા મિસરમાં એમની કબર છે.

ફાયદો-બીબીઓ ! આ મરતબો કોઈ કોઈને લાગ્યે હોય છે. અને જેને થયો છે તેને સંપૂર્ણ તાબેદારીની બરકતથી થાય છે. એને સ્વીકારો અને યાદ રાખો કે, અલ્લાહને એક માનવું પૂરી રીતે આવી રીતે છે કે ન કોઈને પૂજે અને ન કોઈથી આશા રાખે. ન કોઈથી કરે, ન કોઈને ખુશ કરવાનો ખીયાલ હોય. ન કોઈના નારાજ થવાની પરવા, કોઈ સાફ કહે ખુશ નહીં થાય, કોઈ ભુરૂ કહે ગમ નહીં કરે. કોઈ દુઃખ આપે તો તે પર નબર કરે નહીં, એમ સમજે કે અલ્લાહને એમજ ગમ્યું હશે. હું તો બંદી છું, દરેક હાલતમાં રાજી રહેવું જોઈએ. તો જે શખ્સ એવી રીતે ખોદાને માનશે તેને દોજખ સાથે શો સંબંધ ? આ બીબીની વાતની આ મતલબ છે કે જાણે તે અલ્લાહને આવી રીતે એક માનવાની ભુજ્ગી બયાન કરે છે.

૮૦ રખાહ ફેસીની બીબી [૨૬] નું વર્ણન.

આ સધળી રાત ઈબાદત કરતાં જ્યારે એક પહોર રાત જતી તો ધણીને કહેનાં કે

હો. જે તે નહીં ઉઠતાં તો ફરી થોડીવાર પછી તેઓ ઉઠાડતા ફરી આખરી રાતમાં કહેતાં ઓ રખાહ હો, રાત પુરી થઇ છે અને તમો સુઇ રહ્યા છો. કદી ઝમીન ઉપર તરણુખણું ઉપાડીને કહેતાં કે ખોદાની કસમ મારી આગળ દુન્યા આથી પણ બેકદરી છે. ઇશાની નમાઝ પઢી મારાં સારાં કપડાં પહેરીને ખાવિન્દને પૂછતાં કે તમને કંઈ ઇચ્છા છે ? જે તેવણુ ના પાડતા તો કપડાં ઉતારી રાખતાં અને સવાર સૂધી નફોમાં લાગેલાં રહેતાં.

ફાયદો-બીબીઓ ! તમે જ્નેયું કે કેવી રીતે અક્ષાહતઆલાની ઈબાદત કરતાં હતાં અને સાથે ધણીનું પણ કેટલું હકક અદા કરતાં હતાં. અને ધણીને દીનનો પણ શાખ આપતાં હતાં. આ સધળાં કામો કરવાનાં છે.

૮૧ હજરત ફાતેમા નૈશાપુરી (૨૬) નું વર્ણન.

ભુન્નુન મિસરી (૨૬) જેવણુ એક મોટા કામિલ ભુજ્ગ છે તેવણુ ફરમાવે છે કે આ બીબીથી મને ફેજ (લાલ) પહોંચ્યો છે. તે ફરમાવતા કે, જે શખ્સ દરેક વખત અક્ષાહતઆલાનું ધ્યાન નહીં રાખશે તે ગુનાહતા દરેક મેદાનમાં પડે છે જે મોમાં આયુ પકી દીધું. પણ જે દરેક વખત અલ્લાહતઆલાનું ધ્યાન રાખે છે તે નકામી વાતોથી ગુજો થાય છે. અને અક્ષાહતઆલાથી શરમ હયા કરે છે. અને હજરત ખાયજહ (૨૬) કહે છે કે, મેં ફાતેમા બરાબર કોઈ સી જોઈ નથી એમને કોઈ પણ જગ્યાની ખબર આપી તો તે તેમને પ્રથમથી જણાઈ જતી હતી. સને ૨૨૩ હિજરીમાં મકકા શરીફમાં ઉમરાના માર્ગમાં એમનો ઇન્તેકાલ થયો.

ફાયદો-જુઓ, ધ્યાન રાખવાની શું સારી વાત કહી છે ! જે એતે નીલાબા કરોતો સધળા ગુનાહોથી બચી જાય અને આ પણ જણાયું કે આ બીબીને કસમ થતો હતો. જે કે આ કોઈ મોદે મરતબો નથી પણ જે સારા માનુસનો શાખ જે સારી વાત છે.

૮૨ હજરત રાખેઆ અથવા રાખેઆ
રાખીયા બીનતે ઠસમાઠલ [રહ] નું
વર્ણન.

આ સઘળી રાત ઇબાદત કરતાં હતાં અને હમેશ રોઝો રાખતાં, અને કહેતાં કે ન્યારે હું અન્નન સાંભળું છું તો ક્રિયામતના દિવસનો પોકાર કરનાર ફિરસ્તો યાદ આવે છે અને ન્યારે ગરમી જેઠું છું તો ક્રિયામતની ગરમી યાદ આવે છે; અને એમના ધણી પશુ દુધન અખીલ હવારી મોટા યુજરૂચ હતા. આ તેમને કહેતાં કે, તમારી સાથે લાઇઓના જેવી મોહબ્બત છે. એનો અર્થ આ છે કે મને મનીચ્છા (નફસની ખાહિસ) નથી. અને તેવણુ કહેતાં કે જ્યારે ફાઇ દુખાદતમાં હાગે છે તો અલ્લાહતઆલા તેના ઐમોની ખબર તેને આપે છે અને જ્યારે તેને પોતાની ઐપોની ખબર થાય છે તો ફરીને બીજાઓની ઐમોને જોતો નથી, અને કહેતાં હતાં કે હું જનનતને આવતાં જતાં જેઠું અને હુરો મને દેખાય છે.

ફાયદો-બીબીઓ ! ઇબાદત એને કહે છે, અને જુઓ કે, તમે જે બીજાઓની ઐમોનો ધંધો લઇ બેઠીઓ છો તેનો કેવા સારો ઉપાય બતાવ્યો છે કે પોતાની ઐમો જોયાં કરો; જેથી બીજા કોઈની ઐમ દેખાશેજ નહીં. અને આથી જણાયું છે કે, તેવણુને કશક પશુ થતો હતો. કશકનો હાલ ઉપરના ફિરસામાં આવ્યો છે.

૮૩ હજરત ઉમ્મે હાફ્ફા (રહ) નું
વર્ણન.

એમના ઉપર જોદાનો ડર ધણો વધેલો હતો અને ધણી ઇબાદત કરતાં અને ફખી રોટલી ખાતાં. અને કહેતાં કે રાતના આવ્યાથી મારો જીવ ખુશ થાય છે. અને જ્યારે દિવસ થાય છે તો હું સોકાતુર થાઉં છું. આખી રાત જાગતાં અને ત્રીસ વર્ષથી માથામાં તેલ નાંખતાં નહોતાં. પણ જ્યારે વાળ ઓળતાં તો સાફ અને ચીકણાં હોતાં. એકવાર બહાર નીકળ્યાં, કોઇ કાપડે ખોદા જાણે કોઈને કહ્યું

હશે પકડો. આ સાંભળતાં એમને ક્રિયામત યાદ આવી અને બેહોશ થઇને પડ્યાં. એક વારે જંગલમાં સામેથી વાઘ આવ્યો તેવણે ફરમાવ્યું કે મને હું તારો ખોરાક છું તો મને ખા. તે પીઠ ફેરવીને ચાલતો થયો.

ફાયદો-સુબહાનલ્લાહ ખોદાની યાદમાં કેવા ચુર હતાં અને ખોદાથી કેટલા ડરતાં હતાં અને વાઘની વાત તે એમની કરામત છે. જેવો અમે કશકને હાલ લખ્યો છે તેવોજ કરામતનો સમજો બીબીઓ ! તમે પણ ખોદાની યાદ તથા ખોદાનો ભય દિલમાં ઉત્પન્ન કરો. આખર ક્રિયામત પણ આવનાર છે. કંઇતો સામાન તૈયાર રાખો !

૮૪ હુબીબ અજમીની બીબી હજરત
અમરહુનું વર્ણન.

આ સઘળી રાત ઇબાદત કરતાં જ્યારે આખર રાત થતી તો ખાવિન્દને કહેતાં, કાફલા આગળ વધી ગયો; તમે પાછળ સુતા રહ્યા. એકવાર એમની આંખ દુઃખવા આવી કોઇએ પુછ્યું તો કહેવા લાગ્યા કે મારા દિલનું દરદ આથી પણ વધુ છે.

ફાયદો-બીબીઓ ! ખોદાની મોહબ્બતનું એવું દરદ ઉત્પન્ન કરો, કે તેની આગળ સઘળાં દરદ હલકાં થાય.

૮૫ હજરત અમતુલ જલીલ [રહ] નું
વર્ણન.

આ મોટાં આબેદ તથા આહેદ હતાં. એક વાર કેટલાક યુજરૂગોમાં વાદવિવાદ થયો કે, વલી કેવો થાય છે ? સર્વેએ કહ્યું કે; આઓ અમતુલ જલીલ (રહ) ને જઈને પુછીએ. મતલબ કે તેમને પૂછ્યું, તેમણે ફરમાવ્યું કે વલીની કોઇ ધડી એવી નથી, કે જેમાં તેને ખોદા સિવાય બીજો ધંધો હોય. જે કોઈ તેને બીજો ધંધો બતાવે તે જૂઠો છે.

ફાયદો-કેવા માનમરતબાનાં બીબી હતાં કે યુજરૂગ મરદો તેમને એવી વાતો પુછતા હતા અને નેવણુ પણ કેવી સાચી ઓળખ

ખતાવી ? બીબીઓ ! તમો પણ એનો લોભ કરો, કે પોતાના સંધળા ધંધાથી વધુ ખોદાની પાદનો ધંધો રહે.

૮૬ હજરત આબેદહ બીનતે કેલાખ
(રહ) નું વર્ણન.

માલિક બીન દીનાર એક મોટા જુજરૂગ હતા. તેમની ખીજમતમાં આ બીબી આવતાં જતાં હતાં. કેટલાક જુજરૂગ એમનો મરતખો રાખેઅહ-અસરીયહ (રહ) થી વધુ ખતાવે છે. એક શખ્સથી એવણે સાંભળ્યું કે આદમી પૂરો મુતકી ત્યારે થાય છે, કે જ્યારે તેને ખોદા પાસે જવું સર્વ વસ્તુથી વધુ પ્યારૂં થાય. આ સાંભળી બેહોશ થઇને પડી ગયાં.

ફાયદો-ખોદા પાસે જવાનો કેવો શોખ હતો ! તેનું વર્ણન સાંભળતાં બેહોશી આવી. હવે આ હાલ છે કે, મોતનું નામ સાંભળવું પસંદ નથી, એનું કારણ માત્ર દુન્યાની મોહ-ખમત છે, જેથી જવાને જીવ ચાહતો નથી. એને દિલથી કાઢશે ત્યારે ખોદાને ત્યાં જવાને જીવ ચાહશે.

૮૭ હજરત અફીરહ આબેદહ (રહ)
નું વર્ણન.

એક દિવસે કેટલાક આબેદ લોક એમની પાસે આવ્યા અને કહ્યું કે અમારે માટે દોઆ કરો. તેમણે ફરમાવ્યું કે, હું એટલી ગુનેહગાર છું કે જે ગુનાહની સજામાં માથુસ ચુગો થતે તો હું વાત પણ કરી શકતો નહીં. એટલે ચુંગી થતો. પણ દોઆ કરવી સુનત છે માટે દોઆ કરું છું. ફરી સંધળાઓ માટે દોઆ કરી.

ફાયદો-જીવો, આવાં આબિદ ગ્રહિદ હોવા છતાં પણ પોતાને એવાં આજીજ ગુનેહગાર સમજતાં હતાં. હવે આ હાલ છે કે, જરા બે ત્રણ તસખીહો પઢી કે પોતાને જુજરૂગ સમજવા લાગી. એ ખોદાને ઘણું નાપસંદ છે. દરેક હાલતમાં પોતાને સર્વથી ધટેલી સમજે અને સાચું પણ છે. સેંકડો અંબો દરેક હાલ-

તમાં ભરેલી રહે છે, તો ઇબ્લાદતની સાથે તેને પણ જીએ તો કદી મોટાઇનો વિચાર ઉત્પન્ન થાય નહીં.

૮૮ હજરત શોઅવાના (રહ) નું
વર્ણન.

આ ઘણું રડતાં અને કહેતાં કે, હું ચાહું છું કે એટલું રડું કે આંસુ રહે નહીં. ફરી રડતાં ખુન નીકળે તે એટલાં સૂધી કે, બદનમાં ખુન રહે નહીં. એમની દાસી કહેલી કે જ્યારથી મેં એમને જોયાં એવો ફેજ થયો છે કે, કદી દુન્યાની રગમત મને થઇ નથી. અને કોઇ મુસલમાનને હલકો સમજ્યો નથી. હજરત ફેદેલ બીન અયાજ પ્રખ્યાત મોટા જુજરૂગ છે. તેઓ એમની પાસે જઇને દોઆ કરાવતા.

ફાયદો-ખોદાના ડરથી અથવા મોહખમતથી રડવું એ મોટી દોલત છે. જે રડવું નહીં આવે તો રડવાની સુરતજ બનાવ્યા કરો. અસ્લાહ મીયાને આજેજ ઉપર રહમ આવશે. અને જીવો, જુજરૂગો પાસે ખેસવાથી કેવો ફેજ થાય છે ! જે તેવજીની ખાદેમાએ બ્યાન કર્યો. તમો પણ સાચી સોહબત હુંદ્યા કરો અને જીરા માથુસથી બચતા રહો.

૮૯ હજરત આમેનહ રમલીયહ (રહ)
નું વર્ણન.

બિશર બીન હારિસ એક જુજરૂગ છે. તે એમની જીયારત (મુલાકાતો) ને આવતા. એક વાર હજરત બિશર (રહ) માંદા પડ્યા તો એવણે તેમની બીમાર પૂરસીએ ગયાં. અહમદ બીન હમ્મલ જે મોટા ઇમામ છે તેવણે પણ ખબર લેવા આવ્યા હતા. તેમને જણાયું કે, આ આમેનહ (રહ) છે, રમલાથી આવ્યાં છે. ઇમામ અહમદે (રહ) બિશર (રહ) ને કહ્યું કે એમનાથી અમારે માટે દોઆ કરાઓ. બિશરે (રહ) દોઆ કરવા માટે આજ્ઞા કરી. તેમણે દોઆ કરી. ઓ અસ્લાહ ! બિશર અને અહમદ દોજખથી પનાહ ચાહે છે આ બંનેને પનાહ આપ. ઇમામ અહમદ (રહ) કહે છે કે રાતના એક કાગળ ઉપરથી પડ્યો. તેમાં બિ-

રિમસાહ પછી લખેલું હતું કે અમે કબૂલ રાખ્યું અને અમારે ત્યાં બીજી નેઅમતો પશુ છે.

ફાયદો—સુખદાનસાહ ! કેવી દોઆ કબૂલ થઈ ? બીબીઓ ! આ સઘળી બરકત તાબેદારીની છે. જે ખોદાનો હુકમ પૂરો કરે છે, અક્ષાહતઆલા તેની માગણી સ્વીકારે છે. તો હુકમ માનવાની કાશીય કરો.

૯૦ હુજરત મનકુસા બીનતે ઝેદ બીન

અબીલ ફવારેસ (૨૬) તું વર્ણન.

ન્યારે એમનું બચ્ચું મરતું તો તેનું માથું ખોળામા લઈને કહેતાં કે, તારૂં મારાથી આગળ જવું મારે પાછળ રહેવા કરતાં સારૂં છે. મતલબ આ છે કે, તું આગળ જઈને મને બખ્શાવશે અને પોતે પશુ બખ્શાશે, પશુ જો મારી પાછળ જવું રહેતે તો તું પશુ સેંકડો ગુનાહ કરતે. અને ખોદા જાણે બખ્શાવવાને લાએક રહેતે અથવા નહીં. અને તેવણુ ફરમાવતા કે મારી બેચેની કરતાં સબર બેહતર છે. અને ફરમાવતાં કે અગર જે જુદાઈનો અફસોસ છે, પશુ તેથી સવાબની ખુશી ધણી છે.

ફાયદો—બીબીઓ ! કાંઈના મરવાના વખતમાં જે એવીજ તોતો કહીને જીવને સમજાવ્યા કરશે તો ઇનશાઅલાહ બસ છે.

૯૧ હુજરત સૈયેદહ નદીસા બીનતે હુસન

બીન ઝેદ બીન હુસન બીન અલી

(૨૬) તું વર્ણન.

આ અમારા હુજરત (સહ) ના ખાનદાનથી છે. કારણ કે હુજરત અલી (૨૬) ના પોત્ર ઝેદની આ પોત્રી છે. સને ૧૪૫ માં મક્કામાં જન્મ્યાં. ઇબ્રાહિમમાંજ ઉધ્યાં. ઈમામ શાફિઈ (૨૬) ધણુ મોટા ઇમામ છે. ન્યારે તેવણુ મીસરમાં આવ્યા તો આ બીબી પાસે આવ જ કરતા હતા.

ફાયદો ઇબ્રિમ અને જુજગી તે વસ્તુ છે કે, આટલા મોટા ઇમામ તેમની ખીજમતમાં આવતા હતાં. તમો પશુ દીનનો ઇબ્રિમ

હાસિલ કરો અને તે પર અમલ કરો, કે જેથી જુજગી મળે.

૯૨ હુજરત મૈમુના સૌદા (૨૬) તું

વર્ણન.*

અબદુલ વાહેદ બીન ઝેદ એક જુજગ છે તેમણે બયાન કર્યું છે કે, મેં અક્ષાહથી દોઆ કરી કે ઓ અક્ષાહ ! જનંતમાં જે મારો રસીક થશે તે મને દોખાડ હુકમ થયો કે, તારો રસીક જનંતમાં મૈમુના સૌદા (૨૬) છે. મેં પૂછ્યું તે કયાં છે ? જવાબ મળ્યો કે, કુદામાં છે. ફલાણુ કબીલામાં. મેં ત્યાં જઈને પૂછ્યું લોકોએ કહ્યું તે ગાંડી છે પશુ બકરીઓ ચરાવે છે. હું જંગલમાં ગયો તો જોઈં છું કે ઉભાં ઉભાં નમાઝ પઢે છે. અને બકરાં અને વરૂં એક જગ્યા ભેગાં મળી ચાલ્યાં કરે છે. ન્યારે સલામ ફરવી તો ફરમાવ્યું કે ઓ અબદુલ વાહેદ ! હમણા જાઓ ! મળવાનો વાયદો જનંતમાં છે. મને તાબુબ થઈ કે મારૂં નામ કેવી રીતે જણાયું ? તેવણુ કહેવા લાગ્યાં તમને ખબર નથી ? જે રૂહોમાં ત્યાં જાણુપેહેવાન થઈ ચુકી છે તેમાં ઉલ્લેખ થાય છે. મેં કહ્યું કે હું વરૂં અને બકરીઓને એક જગ્યા જોઈં છું એનું શું કારણ છે ? તેવણુ કહેવા લાગ્યાં જાઓ પોતાનું કામ કરો મેં પોતાનો મામલો અક્ષાહતઆલાથી ઠીક કર્યો છે. અક્ષાહ તઆલાએ મારી બકરીઓનો મામલો વરૂં સાથે ઠીક કર્યો.

ફાયદો—આ બીબીના કશફ તથા કરામત બંને આથી જણાય છે. આ સઘળી બરકત પૂરી તાબેદારી બળવવાની છે. બીબીઓ ! ખોદાની તાબેદારીમાં તૈયાર થાઓ.

૯૩ હુજરત રૈહાનહ મજનુનહ (૨૬)

તું વર્ણન.

અબુર રખીઅ એક જુજગ છે. તેવણુ કહે કે, હું તથા મોહમ્મદ બીન મુનકદર

* આ બીબીના વર્ણનથી તે એવડ સુધી વિખાવું વિખાલીમ જાયથી.

અને સાંખત બોનાની કે આ બંને પણ જુજગ છે. એકવાર સધળા મળીને રૈહાના (૨૬) ને ઘેર મેમાન થયા. તેવણ અડધી રાતથી આગળ ઉઝાં અને કહેવા લાગ્યાં કે ધ્વજકે (ચાહનારી) પોતાના ખ્યારાની તરફ જાય છે. અને ખુશીને લીધે દિલનો આ હાથ છે કે નીકળવા ચાહે છે, જ્યારે અડધી રાત થઈ કહેવા લાગ્યાં એવી વસ્તુથી જીવ લગાડવો નહીં જોઈએ, કે જોના જેવાથી ખોદાની યાદમાં ફેર પડે. અને ડાંતીએ ધ્યાદતમાં ધણી મેહનત કરવી જોઈએ, ત્યારે આદમી ખોદાના દોસ્ત બને છે. જ્યારે રાત પૂરી થઈ, તો જુમે પાડવા લાગ્યાં હાય, લુદાઈ ગઈ છું. મેં કહ્યું શું થયું ? કહેલા લાગ્યાં રાત જતી રહી. જેમાં ખોદાની સાથે સારી રીતે જીવ લગાડવામાં આવે છે.

ફાયદો—જુઓ રાતની એમને કેવી કદર હતી? અને જેને ધ્યાદતની મળ જોઈતી હશે તેને રાતની કદર થશે. બીબીઓ ! તમે પણ પોતાનો રાતનો થોડો ભાગ પોતાની ધ્યાદત માટે ફેરવો. અને જુઓ ખોદાવગર કાંઈથી જીવ લગાડવાની જુરાઈ તેમણે કરી. તમે પણ માલ અસબાબ, પોશાક ધરેણાં, આલાદ જયદાદ, વાંસણ અને ધરથી જીવ લગાડો નહીં.

૯૪ હજરત સરી સકતી (૨૬) ની એક મુરીદનીનું વર્ણન

આ જુજગનો એક મુરીદ બયાન કરે છે કે, અમારા પીરની એક મુરીદની હતી. તેણીનો છોકરો મદ્રસામાં પઢતો હતો. ઉસતાદે તેને કોઈ કામે મોકલ્યો. તે કંઈ પાણીમાં જઈને પડ્યા અને ડુબી મર્યો. ઉસતાદને ખબર થઈ. તેણે હજરત સરી સકતી (૨૬)ને પાસે જઈને ખબર કરી. તેમણે ઉઢીને તે મોરીદનીને ઘેર ગયા અને સખર કરવાની આજ્ઞા કરી. તે મોરીદની કહેવા લાગી. હજરત ! તમે સખર વિષેની આજ્ઞા શામાટે ફરમાવો છો ? તેમણે ફરમાવ્યું કે તારો દીકરો ડુબીને મર્યો છે. તે તાબુબ

થઈને કહેવા લાગી મારો દીકરો ? તેવણે કહ્યું હા, તારા દીકરો ? તે કહે લાગી મારો દીકરો કદી ડુબ્યો નથી. અને આ કદી ઉઢી અને તે જગ્યા જઈ દીકરાનું નામ લઈને પુકાર્યો. ઓ મોહમ્મદ ! તેણે જવાબ આપ્યો કે કેમ મા ! અને પાણીથી જીવતો નીકળીને આવ્યો. હજરત સરીએ (૨૬) હજરત જોનેદ (૨૬) ને પૂછ્યું કે આ શી વાત છે ? તેમણે ફરમાવ્યું કે આ સ્ત્રીની એક ખામ પદવી છે અને મરતબો છે, કે એના પર જે મુસીબત આવનારી હોય છે તેની એને ખબર થાય છે અને આ બાબતની ખબર થઈ નહોતી. જેથી તેણીએ કહ્યું કે કદી એવું બન્યું નથી.

ફાયદો દરેક વલીને જુદા મરતબો મળે છે. આથી કોઈ એમ સમજે નહીં કે જે વલીને પ્રથમથી જણાયું નહીં હોય કે મારા પર શું બનાવ બનવાનો છે તેનાથી આ દરજે મોટો છે. અલ્લાહતઆલાને અખત્યાર છે. જેને સાથે જે વરતાવ ચાહે તેવો રાખે. પણ તોએ મોટી કરામત છે. અને આ સધળી બરકત અલ્લાહ અને રસુલની તાબેદારી કરવાની છે. એમાં કોશીશ કરવી જોઈએ. ફરી અલ્લાહ તઆલા ચાહે તો આજ પદવી આપે. ચાહે આથી મોટી પદવી આપે.

૯૫ હજરત તોહફહ (૨૬) નું વર્ણન.

હજરત સરી સકતી (૨૬) નું બયાન છે કે. હું એકવાર દવાખાનામાં ગયો જેહિંહું કે એક જુવાન છોકરી સાંકળમાં બંધાઈ રહી રહેલી છે, અને મોહબ્બતની શેઅરા પડી રહી છે. મેં ત્યાંના રખેવાલને પૂછ્યું. તે કહેવા લાગ્યો આ ગાંડી છે. આ સાંભળી તે વળી રડી અને કહેવા લાગી હું ગાંડી નથી, હું તો આશિક છું. મેં પૂછ્યું કેની આશિક છે ? તે કહેવા લાગી જેણે અમને નેઅમતો આપી અને જે દરેક વખત અમારી પાસે છે એટલે અલ્લાહતઆલાની. એટલામાં તેણીનો માલિક આવ્યો અને રખેવાલને પૂછ્યું, તોહફહ

ક્યાં છે? તેણે કહ્યું અંદર છે અને હજરત સરી શકતી તેણીની પાસે છે. તેણે મારી તાજી કરી ત્યારે મેં કહ્યું આ છોકરી મારાથી વધુ તાજીમ આપવાને લાગે છે અને તે એનો આ હાલ શામાટે કર્યો છે? તે કહેવા લાગ્યો મારી સધળા દોલત એમાં ખપી ગઈ છે. પીસ હઝાર રૂપિયાની મારી ખરીદ છે. મને આશા હતી કે, ધણા નફાથી વેચીશ પણ આ નહીં ખાએ છે, નહીં પીએ છે. રાત દિવસ રડમા કરે છે. મેં કહ્યું મારે હાથે એને વેચ. તે કહેવા લાગ્યો તમો ફરી માણસ છો, એટલા રૂપિયા ક્યાંથી આપશો? મેં ઘેર જઈને ધણું રડીને દોઆ કરી. એટલામાં એક શખ્સે મારો દરવાજો ઠોક્યો. જઈને શું નેહું છું કે, એક શખ્સ રૂપિયાઓની ધણી થેલીઓ લઈને ઉભો છે. મેં કહ્યું તું કાણુ છે? તે કહેવા લાગ્યો હું અહમદ બીન મોસન્ના છું. મને ખાખમાં હુકમ થયો છે કે, આપની પાસે રૂપિયા લાઉં. હું ખુશી થયો. અને સવારના દવાખાનામાં પહોંચ્યો. એટલામાં તેણીનો માલિક પણ રડતો આવ્યો. મેં કહ્યું તું શોકા-તુર નહીં થા. હું રૂપિયા લાવ્યો છું. એવડા નફા સુધી જે માંગશે તો આપીશ. તે કહેવા લાગ્યો જે સધળા દુન્યા પણ મને તો મારે વેચવી નથી. હું એને અલ્લાહને માટે આનંદ કરું છું મેં કહ્યું આ શી વાત છે? તે કહેવા લાગ્યો કે, સ્વપ્નામાં મારાપર ગુસ્સો થયો છે. અને તમો શાક્ષી થાઓ મેં સધળો માલ અલ્લાહના માર્ગમાં છોડ્યો. હું જેજિં છું કે અહમદ બીન મોસન્ના પણ રડી રહ્યો છે. મેં કહ્યું તને શું થયું? તે કહેવા લાગ્યો હું પણ સધળો માલ અલ્લાહના માર્ગમાં ખેરાન કરું છું. મેં કહ્યું બીબી તોહફા (રહ)ની કેવી ખરકત છે, કે આટલા માણસોને હિદાયત થઈ. તોહફા (રહ) લાંથી ઉડ્યાં અને રડતાં રડતાં ચાલ્યાં. અમો પણ સાથે ચાલ્યા. થોડે સાથે જઈને ખોદા જાણે તે ક્યાં જતી રહી?

અને અમે સધળા મકકે ચાલ્યા. અહમદ બીન મોસન્નાનો તો માર્ગમાં ઇન્તેકાલ થયો. અને હું તથા તે માલિક મકકે પહોંચ્યા. અમો તવાફ કરતા હતા તેવામાં એક દુ:ખી અવાજ સાંભળ્યો. પાસે જઈને પુછ્યું તું કાણુ છે? તે કહેવા લાગ્યાં સુખ્હાનસ્લાહ! બૂલી ગયા? હું તોહફા છું. મેં કહ્યું કહો શું શું મળ્યું? તે કહેવા લાગ્યાં કે, પોતાને સાથે મારો જીવ લગાડ્યો છે અને બીજાઓથી છોડાવ્યો છે. મેં કહ્યું અહમદ બીન મોસન્ના (રહ) તો ઇન્તેકાલ થયો છે. તે કહેવા લાગ્યાં તેને મોટા મોટા દરજ્જા મળ્યા છે. મેં કહ્યું તમારો માલિક પણ આવ્યો છે તેવણે કંઈ જાની રીતે કહ્યું જેજિં છું કે મરેલાં છે. મલિકે જ્યારે આ બનાવ જોયો, એ અખત્યાર થઈને પડી ગયો. તેને હવાવીને જોયું તો મુરદું છે. મેં બંનેને કંઈ દઈને દફનાવ્યા.

ફાયદો-સુખ્હાનસ્લાહ કેવાં અલ્લાહનાં આશક હતા; બીબીઓ આવી વાતોનો લોભ કરે. આ કિસ્સાને અમારા મુરશીદ હજરત હાજી ઇમદાદુલ્લાહ મોહાજરે મકકાં કુદૃશ સિરૌ-હુએ (રહ) પોતાની કિતાબ તોહફતુલ ઉસ્શા-કમાં વધુ ખુલાસાથી લખ્યો છે.

૯૬ હજરત જેવૈરહ (રહ) તું વર્ણન.

આ એક બાદશાહનાં લોંડી હતી તે બાદ-શાહે આનંદ કર્યો હતો. તે પછી અથુ અબદુલ્લાહ તોરાબી એક જુનૂંગ છે તેમની ઇબાદત જેમ તેમનાથી નિકાલ કર્યો હતો. અને ઇબાદત કર્યા કરતા હતાં એકવાર સ્વપ્નામાં મોટા મોટા સારા તંબુ લાગેલાં જોયાં પુછ્યું આ કોને માટે છે? જણાવ્યું કે તહજ્જેદમાં જે લોકો કુરઆન પઢે છે તેઓને માટે. તે પછી રાતનું મુતું તજ્યું અને ધણીને કહેતાં કે કાફલો ચાલ્યો ગયો.

ફાયદો-બીબીઓ! પોતે પણ ઇબાદત કરે અને ખાવિન્દને પણ સમજાવ્યા કરે.

૯૭ હજરતશાહ બીન શાનઅ ધીરમાની (૨૬) ની દીકરીનું વર્ણન

આ યુજ્ઞ બાદશાહી છોડી ફરી થયા હતા. એમની એક દીકરી હતી. એક બાદશાહે માંડ મોકલ્યું તે સ્વીકાર્યું નહીં. અને એક ગરીબ નેકબખ્ત છોકરાને સારી રીતે નમાઝ પઢનાં જોઈ તેની સાથે નિકાહ કરી આપ્યો. જ્યારે તે ધણીને ઘેર વધાવવામાં આવ્યાં તો એક સુકી રોટલી ધડા ઉપર ઢાંકેલી જોઈને પૂછ્યું આ શું છે? છોકરાએ ઉત્તર આપ્યો. કે આ રાતની બચેલી રોટલી રોઝો ખોલવા માટે રાખી છે. આ સાંભળી તે પાછલા પગે હઠ્યાં. એક રાત્રે કહ્યું હું પ્રથમથી જાણતો હતો કે વારં બાદશાહની દીકરી મારા ગરીબ ઉપર ક્યારે રાજ થશે? તે બોલી બાદશાહની દીકરી ગરીબથી નારાજ નથી, પણ તે આથી નારાજ છે કે, તમને ખોદા ઉપર લગેસો નથી. અને મને બાપથી તાબુ આવે છે કે, તેમણે મને એમ કહ્યું હતું કે એક નેકબખ્ત જીવાન છે, પણ જોને ખોદાપર લગેસો નહીં તે નેકબખ્ત કેવો? તે જીવાન ઉજર કરવા લાગ્યો (કારણ બયાન કરવા લાગ્યો.) તે બોલી ઉજરને હું જાણતી નથી. કાંતો ઘરમાં હું રહીશ, કાંતો આ રોટલી રહેશે. તે જીવાને તરત તે રોટલી ખેરાત કરી ત્યારે તે ઘરમાં બેઠાં.

ફાયદો-આ પણ સ્ત્રી હતી. તમો કંઈતો સખર શીજો અને માલ અસબાબનો લોભ ઝોછો કરો.

૯૮ હજરત હાતિમ અસમ્મ (૨૬)ની એક નાની દીકરીનું વર્ણન.

આ એક મોટા યુજ્ઞ છે. કાંઈ અમીર જતો હતો તેને તરસ લાગી. એમનું ઘર માર્ગમાં હતું. પાણી માગ્યું, અને જ્યારે પી રહ્યો ત્યારે કંઈ નગદી ફેંકીને ચાલતો થયો. આ સઘળાઓનો તવક્રોશ ઉપર ગુજારો હતો. સઘળાં ખુશ થયાં. અને એમના ઘરમાં એક

નાની દીકરી હતી તે રડવા લાગી. ઘરવાળાંએએ પૂછ્યું તો કહેવા લાગી કે, એક નાચીજ બંદાએ અમારો હાથ જોયો તો અમે ગતી (તાલેવાન) થયાં, અને અણહતઆલા તો અમને હર વખત જુવે છે. અફસોસ! અમે પોતાનું દિલ ગતી રાખતા નથી.

ફાયદો-કેવી સમજદાર છોકરી હતી? અફસોસ કે, હમણા મોટી બુદ્ધિઓને પણ આટલી બુદ્ધિ નથી. ખોદાપર નજર રાખતી નથી અને લેક્ષિપર નજર રાખ્યા કરે છે, કે ફલાણાથી કંઈ લાભ થશે, ફલાણો મદદ કરશે. ખોદાવાસતે દિલને ઠીક કરો.

૯૯ હજરત સિ-તુલ મોલુક (૨૬) નું વર્ણન.

આ પશ્ચિમ દેશના રહેનાર હતાં. એમના વખતના સઘળા વલી તથા આલિમો એમને માન આપતા હતા. એકવાર યૈતુલ મોકદસની જયારત માટે એવણુ આવ્યાં હતાં. તે વખતમાં ત્યાં બલી બીન અલબસ યમાની નામના યુજ્ઞ હતાં. તેમનું કહેવું છે કે, હું તેજ મસજીદના ગુમખા સુધી નૂરનો એક તાર બંધાયો છે. મેં જઈ જોયું તો તે ગુમખાને નીચે આ બીબી નમાઝ પઢે છે. અને તે તાર એમનાથી મળેલો છે.

ફાયદો-આ નૂર પરહેજગારીનું હતું. સર્વ પરહેજગારોના દિલમાં આ ઉત્પન્ન થાય છે, પણ કદી જહેરમાં પણ અદલાક દેખાડે છે. પણ એ નૂરની જગ્યા દિલ છે. બીબીઓ! પરહેજગારી સ્વીકારો, નેક કામો હમેશ ક્યાં કરો અને જો વસ્તુની મતાઈ છે તેથી બચતા રહેશો.

૧૦૦ અબુ અમિર વાએજની લોડીનું વર્ણન.

એમનું કહેવું છે કે મેં એક લોડીને ધણીજ નિર્જીવ કીમતમાં વેચતાં જોઈ જેનો રંગ પીળો થયો હતો અને પેટ પીક વળગી

ગયાં હતાં અને મેલથી વાળ ચોંટી ગયાં હતાં અને તેના પર મેહેર આવી મેં તેણીને ખરીદી. તેણીને કહ્યું બજારમાં જઈને રમજનનો સામાન ખરીદી લાવ. તે કહેવા લાગી ખોદાનો ઉપકાર છે. મારે માટે બારે મહીના બરાબર છે. તે દિવસના હમેશાં રાત્રે રાખતી અને રાતના ઇલાદત કરતી. જ્યારે ઇદ આવી ત્યારે મેં તેણી માટે સામાન ખરીદવાનો વિચાર કર્યો. તે કહેવા લાગી તમારા મિત્રાજમાં દુન્યાનો બખેરા છે, ફરી પોતાની નમાઝમાં લાગી ગઈ. એક આયત પઢી જેમાં દોઝખનું વર્ણન હતું. ફરી એક ચીસ મારીને પડી અને મરી ગઈ.

ફાયદો—જુઓ ખોદાનો ખોદ આવો થાય છે. ખેર ! આવો હાથ પોતાની શક્તિથી બહાર છે, પણ આટલું તો જરૂર થવું જોઈએ કે ગુનાહથી રોકાયેલી રહે. ફરી તે ગમે તે રીતનો ગુનાહ હોય. હાથ પગનો હોય અથવા દિલનો કે જીભનો હોય.

આ ભાગમાં કુલે સો નેક બીબીઓના કિસ્સા વર્ણવાયા. તે આવી રીતે કે પ્રથમની ઉમ્મતોની બીબીઓના પચ્ચીસ (૨૫) અને હજરત (સલ) ની બીબીઓ દીકરીઓ ના પંદર (૧૫) અને હજરત (સલ) ના વખતની બીબીઓના પચ્ચીસ (૨૫) અને હજરત (સલ) ના વખત પછીની બીબીઓમાં ઇલિમવાળી બીબીઓના દસ (૧૦) અને દરયેશ બીબીઓના પચ્ચીસ (૨૫) આ સંખ્યા મળી સો થયા, ક્રીતાબોમાં બીજા પણ ઘણા કિસ્સા છે, પણ નસીહત માનનારી ઓને માટે આટલા ઘણા છે.

નેક બીબીઓનો સ્વભાવ, પ્રશંસા, અને મરતબા-કુરઆન તથા હદીસ ઉપરથી.

અહિં સુધી નેક બીબીઓના સો કિસ્સા લખ્યા છે. અને આ કિસ્સાઓથી મુળ મતલબ સારા સ્વભાવનું બતાવવું છે. જેથી મુનાએમ

જણાય છે કે, કેટલીક આવતો અને હદીસોનો તરજુમો સાર રૂપી લખવામાં આવે, જેમાં અલ્લાહે રસુલે નેક બીબીઓનો સારો સ્વભાવ પ્રશંસા અને દરજ બયાન કર્યા છે. કારણ કે જ્યારે નેક બીબીઓને ખબર પડશે કે આમાં તો ખાસ અમારું જ બયાન કર્યું છે તો તેથી તેમનું દિલ ઘણું વધશે અને નેક કામોનો વધુ શીખ ઉત્પન્ન થશે અને મુશકેલ વાત સહેલ થશે.

આયતોનું મજમુન.

૧ અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું જે સ્ત્રીઓ એવી છે કે ઈસ્લામનાં કામ કરે છે એટલે નમાઝ રોઝા હમેશા કરતી જાય છે ગુનાહ સવાબના કામોનો ખિયાલ રાખે છે. અને જે ઈમાન દુરસ્ત રાખે છે એટલે હદીસ કુરઆનને વિરૂદ્ધ કોઈ વાતમાં પોતાનું દિલ જમાવતી નથી. અને જે સ્ત્રીઓ તાબેદારીથી રહે છે. એટલે શેખી કરતી નથી, અને જે સ્ત્રીઓ ખૈરાત ઝકાત આપે છે અને જે સ્ત્રીઓ રોઝા રાખે છે અને જે સ્ત્રીઓ પોતાની ઇજ્જત આપરૂ બચાવે છે એટલે કોઈની આગળ આવવાથી તથા કોઈને અવાજ સંભળાવવાથી તથા શરીર અત વિરૂદ્ધ કપડાં પહેરવાથી, તથા વગર જરૂરે કોઈથી હસવા બોલવાથી તથા દરેક તરેહની ખેશરમીથી પરહેઝ રાખે છે. અને જે સ્ત્રીઓ અલ્લાહની ધણી યાદ કરે છે એટલે દિલથી તેનું ધ્યાન રાખે છે એવી સ્ત્રીઓ માટે અલ્લાહ તઆલાએ પોતાની બખશીશ તથા મોટા સવાબ તૈયાર રાખ્યો છે.

૨ અને અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું જે નેક બખત સ્ત્રીઓ હોય છે તેમાં આ વાતો હોય છે કે તે તાબેદાર હોય છે અને ધણી ઘરમાં નહીં પણ હોય તોએ પોતાની આખરો બચાવ રાખે છે.

૩ અને અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું આ

બીબીઓ સારી છે જે શરીરતના કામોના બંધનમાં હોય અને તેના અકીદા ઠીક હોય અને તે તાબેદારી કરતી હોય અને જ્યાં શરીરત વિરુદ્ધ કોઈ વાત હોય તરત તોળાઈ કરતી હોય અને અસ્લાહતઆવાથી ઈબ્લાહતમાં લાગેલી હોય અને રોઝો રાખતી હોય.

હદીસોનું મજમુન. *

૧ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું. એવી સ્ત્રીઓપર અસ્લાહતઆવાની રહમત ઉતરે કે જે રાતના ઉઠી તહજ્જુદ પહે અને પોતાના ખાવિન્દને પણ જગાડે કે તે પણ નમાઝ પઢે

૨ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું. જે સ્ત્રી કુંવારપણમાં અથવા હમેલમાં અથવા બચ્ચું જણતાં અથવા નિકાસના દિવસોમાં મરે તેને શહીદીનો મરતમો મળે છે.

૩ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું. જે સ્ત્રીના ત્રણ બચ્ચાં મરે અને તે સવાખ સમજીને સખર કરે તે જન્મનમાં દાખલ થશે. એક સ્ત્રી બોલી ઓ રસુલુલ્લાહ અને જેના બેજ બચ્ચાં મર્યાં હોય ? હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે તેને પણ આજ સવાખ છે. એક રિવાયતમાં છે કે એક સહાબીએ પૂછ્યું એક બચ્ચું મર્યું હોય ? હજરતે (સલ) તેમાં પણ મોટો સવાખ બતાવ્યો,

૪ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું જે હમેલ પડે છે તે પણ પોતાની માને જે સવાખ સમજી સખર કર્યો હશે તો જન્મનમાં ધસડીને લઈ જશે.

૫ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું કે સર્વથી સારો ખજનો નેક બખત સ્ત્રી છે, કે જેના બેવાથી ખાવિન્દ ખુશ થાય, અને જ્યારે ખાવિન્દ તેણીને કંઈ કામ બતાવે તો હુકમ બખવી લાવે. અને જ્યારે ખાવિન્દ ઘેર નહીં હોય તો ઈજ્જત આપડે સલાખીને બેસે.

૬ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું. અરબની સ્ત્રીઓમાં મારેશની નેક સ્ત્રી બે વાંદોમાં

સધળીઓથી સારી છે. એક તો બચ્ચાંઓ પર ખ્યાર ઘણો કરે છે, બીજું ખાવિન્દના માલની સંભાળ કરે છે.

ફાયદો-આથી જણાયું કે સ્ત્રીઓમાં આ સ્વભાવ થવો જોઈએ. આજ-કાલની સ્ત્રીઓ ઘણીના માલને ઘણી બેકદરીથી ઉઠાવે છે, અને ઝાલાહ ઉપર ખાવા પહેરાવવાનો જે ખ્યાર થાયછં તેથી વધુ તેઓની આલચલગત સજુમારવાનો ખ્યાર થવો જોઈએ. નહીંતો તે ખ્યાર અધુરો છે.

૭ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું. કુંવારી છોકરીઓથી નિકાહ કરો. કારણકે તેણીની બોલચાલ ઘણી સાથે નરમ થાય છે, એટલે શરમ હયાના કારણથી બેહયા મોજેર હોતી નથી. અને તેણીને થોડો ખરચ આપો તો ખુશ થાય છે.

ફાયદો-આથી જણાયું કે સ્ત્રીઓમાં શરમ હયા અને સતોષ સારી ટેવ છે. આની આ મતલબ નથી કે વિધવાથી નિકાહ કરો નહીં પણ કુંવારી સ્ત્રીની એક પ્રશંસા છે. અને બીજી હદીસોમાં છે કે, અમારા હજરતે (સલ) વિધવાથી નિકાહ કરનાર એક સહાબીને દોઆ કરી છે.

૮ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું. સ્ત્રી જ્યારે પાંચ વખતની નમાઝ પઢા કરે છે. અને રમજનના રોજ રાખ્યા કરે છે. અને પોતાની આખરની સંભાળ કરે છે, અને પોતાના ઘણીની તાબેદારી કરે છે એવી સ્ત્રી જન્મમાં જે દરવાજો ચાહે દાખલ થશે.

ફાયદો મતલબ આ છે કે દીનની જરૂરી વાતોની બંધનમાં રહે. અને ઘણી મહેનતની ઈબ્લાહતો કરવાની એને અમલ નથી. જે મરતમો આ મહેનતવાળી ઈમાદ-તોથી મળે છે તે સ્ત્રીને ઘણીની તાબેદારી ઝાલાહની પરવરિશ અને ઘરનાં બે દોખલથી મળે છે.

૯ રસુલુલ્લાહે (સલ) ફરમાવ્યું, જે સ્ત્રીના ઘણી તેણીથી રાજ ખુશી હોય એવી હાલતમાં તેણીનું મોત આવે તે સ્ત્રી જન્મનમાં જશે.

૧૦ રસસુદ્ધાહે (સલ) ફરમાવ્યું, જે શાખ્સને ચાર વસ્તુ મળી તેને દુન્યા તથા આખેરતની દોલત મળી ગઈ (૧) એવું દિલ કે નેઅમતનું શુકર કરતું રહે (૨) એવી જીલ કે જેથી ખોદાનું નામ લે (૩) એવું બદન, કે બક્ષા અને મુસીબત ઉપર સખર કરે. અને (૪) એવી બીબી કે પોતાની આખર અને ધણીના માલમાં દોઝ ફટકા નહીં કરે.

ફાયદો-એટલે ન આખર ખુશ અને ન ધણીની મરજી વિરૂદ્ધ માલ ખરચ કરે.

૧૧ રસસુદ્ધાહે (સલ) ફરમાવ્યું, જે સ્ત્રી બેવા બને અને તે ખાનદાની પણ છે, માલદાર પણ છે, પણ તેણીએ પોતાનાં બચ્ચાંઓની ખીજમતમાં પાળવામાં લાગી પોતાનો રંગ મેલો કર્યો (રૂપ રંગ ખોયાં) તે એટલા સુધી કે તે બચ્ચાં મોટાં થઈ જુદાં પડ્યાં અથવા મરી ગયાં. તો એવી સ્ત્રી જનંતમાં કલેમાની આંગળી અને વચ્ચી આંગળીની જેમ મારી પાસે થશે.

ફાયદો-આની આ મતલબ નથી કે વિધવાનું ખેસી રહેવું સવાબ છે. પણ આ મતલબ છે કે જે વિધવા એમ સમજે કે નિકાહ કર્યાથી મારાં બચ્ચાં રજા જશે અને તે સ્ત્રીને પોતાના શણગારની તથા મનીઅજની કંઈ મતલબ નહીં હોય તેનો આ મરતબો છે.

૧૨ રસસુદ્ધાહને (સલ) એક શાખ્સે અરજ કરી એ રસસુદ્ધાહ ! ફલાણી સ્ત્રી નફલ નમાજ ધણી પઢે છે, રોઝા ખેર ખેરાત ધણું કરે છે પણ જ્યાંનથી પડોસીઓને તકલીફ પણ આપે છે, હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે તે દોઝખમાં જશે. ફરી તે શાખ્સે અરજ કરી કે ફલાણી સ્ત્રી નફલ નમાઝો રોઝા અને ખેરખેરાત ધણું કરતી નથી. પનીરના કકડા કદી કદાચ આપે છે. પણ પડોસીઓને જ્યાંનથી દુઃખ આપતી નથી. હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે તે જનંતમાં જશે.

૧૩ રસસુદ્ધાહ (સલ) ની સેવામાં* એક

સ્ત્રી હાજર થઈ. તેણીની સાથે બે બચ્ચાં હતાં એક કેડે ચઢાવેલું હતું અને બીજાની આંગળી પકડી હતી. તેણીને જોઈને હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું. આ સ્ત્રીઓ પ્રથમ બચ્ચાં પેટમાં રાખે છે. ફરી જણે છે, ફરી તેની સાથે કેવી મોહબબત અને મેહેરબાની કરે છે ! જો એઓનો મામલો ખાવિન્દો સાથે જુરો નહીં હોતો તો એઓમાંથી જે નમાઝની પાળાંદ હતો તે જનંતમાં જતો.

કુરઆન અને હુદીસથી કેટલીક ઐબો વિષે સોચાને બોધ.

જ્યારે અમો નેક બીબીઓની ખસલતો ખતાવી ગયા તો સ્ત્રીઓમાં કેટલીક ઐબો મળી આવે છે અને તેથી તેઓની નેકાઓ ઘટી જાય છે, તે ઐબોવિષે જે અલ્લાહે તથા રસલે ખાસ સ્ત્રીઓ માટે બંદોખસ્ત કર્યો છે તથા આજ્ઞા કરી છે, તેનો સાર પણ લખવો અગલનો જણાય છે કે જેથી તે ઐબોનો અણગમો કરી બચે. જેથી પુરતી રીતે નેકી કાએમ રહે.

આયતોનો મજમુન.

૧ અલ્લાહતઆલાએ ફરમાવ્યું, જે બીબીઓમાં કહું નહીં માનવાનાં ચિન્હ તમને જણાય તો પ્રથમ તેઓને બોધ આપો; અને તેથી નહીં માને તો તેઓની પાસે સુવું ખેસવું તજીદો. અને તેથી નહીં માને તો તેઓને મારો. તે પછી જો તેઓ તાબેદારી કરવા લાગે તો તેઓને દુઃખ આપવાનો કાઈ માર્ગ હુંદો નહીં.

ફાયદો-આથી જણાયું કે ખાવિન્દની વાત નહીં માનવી ધણું ખરાબ કામ છે.

૨ અલ્લાહતઆલાએ ફરમાવ્યું, ચાલવામાં જમીન ઉપર જોરથી પગ નહીં રાખો. જેમાં ધરેણા વગેરેની પારકા પુરૂષને ખબર ચાલ.

ફાયદો-વાજતું ધરેણું પહેરવું તો તદ્દન દુરસ્ત નથી અને જેમાં વાજું નહીં હોય પણ એક બીજાથી લાગવાથી વાજતું હોય તેમાં આ એનંતયાત (અચાન) છે. આથી

સમજો કે, જ્યારે પગમાં એક ચીજ હોય તેના અવાજની આટલી એહતેયાત છે તો પોતે સ્ત્રીના અવાજની અને તેના બદન ખુલવાની તો કેટલી સખતાઈ હશે.

હાદીસોનું મજમુન.*

૧ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, ઓ સ્ત્રીઓ! મેં તમને દોજખમાં ઘણી જોઈ છે. સ્ત્રીઓએ પૂછ્યું એનું શું કારણ? હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે, તમે સર્વ વસ્તુને ફિટકાર (શાપ) આપો છો અને ઘણીની અઉપકારી યાઓ છે અને તેઓની આપેલી વસ્તુ પર નાક ચઢાઓ છો.

૨ રસલુલાહે (સલ) ની આગળ એક સ્ત્રીએ તાવ (બાખાર) ને ધુરું કહ્યું. હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું કે, બાખારને ધુરું કહો નહીં. એનાથી યુનાહ માફ થાય છે.

૩ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું વિલાપ કરનારી સ્ત્રી જો તોખહ નહીં કરશે તો કિયામતને દિવસે એવી રીતે ઉભી રાખવામાં આવશે કે તેના બદન ઉપર કુડતાની જેમ એક તેલથી ખડવામાં આવશે, જેમાં અગ્નિ જલદી લાગે છે. અને કુડતાની જેમ તેના સઘળા બદનમાં ખુજલી પથ્થુ થશે. એટલે તેને બે દુઃખ થશે. ખુજલીથી સઘળું બદન ધરવડશે અને દોજખની અગ્નિ લાગે એ જુદી.

૪ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, ઓ મુસલમાન સ્ત્રીઓ! કોઈ પડોસણ પોતાની પડોસણની મોકલેલી વસ્તુને હલકી (નિર્જીવ) સમજે નહીં અગર જો બકરીની ખુરી હોય.

ફાયદો-એટલે કેટલીક સ્ત્રીઓમાં આ ટેવ ઘણી હોય છે કે, બીજાના ઘરની આવેલી વસ્તુપર નાક ચઢાવે છે અને દોષ શુંકે છે

૫ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, એક સ્ત્રીને એક બીલાડીને લીધે અજબ થયો હતો. તેણીએ તેને પકડીને બાંધી હતી. ન આવતું

આપ્યું અને ન છોડી. એમજ તડપી તડપીને મરી ગઈ.

ફાયદો-એવી રીતે જનનવર પાળી તેના ખાણા પાણીની ખબર નહીં લેવી અજબનુ કારણ છે.

૬ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, કેટલાંક પુરુષ સ્ત્રી સાઠ વર્ષ મુધી ખોદાની ધખાહત કરે છે. ફરી મેતનો વખત આવેછે ત્યારે શરીરત વિરૂદ્ધ વસીયત કરી દોજખને લાયક બને છે.

ફાયદો-જેમ કે કેટલીકાની ટેવ હોય છે કે આવી રીતે કહીને મરે છે. જુવો, મારી ચીજ મારા નવાસાને આપશો, બાધને આપશો નહીં. અથવા ફલાણી દીકરીને ફલાણી વસ્તુ, બીજી દીકરીને વધુ આપશો. આ સઘળું હરામ છે. વસીયત અને વારસાની બાબત મૌલવીઓને પૂછી કદી તેની વિરૂદ્ધ કરે નહીં.

૭ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, કોઈ સ્ત્રી બીજી સ્ત્રીથી એવી રીતે મુલાકાત નહીં કરે કે પોતાના ખાવિન્દ આગળ તેણીના હાલ એવી રીતે બયાન કરે કે જાણે તે તેને જોઈ રહ્યો છે.

૮ રસલુલાહે (સલ) ની પાસે એક વાર તેવણની બે બીબીઓ બેઠાં હતાં. એક આંધળા સહાબી આવવા લાગ્યા. હરબતે (સલ) બંનેને પરદામાં જવાનો હુકમ આપ્યો. બંનેએ તાજુબ થઈને અરજ કરી તેતા આંધળા છે. હજરતે (સલ) ફરમાવ્યું, તમે તો આંધળાં નથી, તમે તો એને જુઓ છો.

૯ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, જ્યારે કોઈ સ્ત્રી પોતાના ખાવિન્દને દુન્યામાં દુઃખ આપે છે તો જંનતમાં જે હુર એના ખાવિન્દને મળનાર છે તે કહે છે-ખોદા તારો નાશ કરે, તેતા તારી પાસે મેમાન છે. તારી પાસેથી અમારી પાસે જલદી આવશે.

૧૦ રસલુલાહે (સલ) ફરમાવ્યું, મેં એવી દોજખી સ્ત્રીઓને જોઈ નથી. એટલે મારા જમાના પછી એવી સ્ત્રીઓ પેદા થશે, કે કપડું પહેરેલું હશે અને નાંગો હશે. એટલે

બદન ઉપર નામનું કપડું હશે. પણ કપડું એવું બારીક હશે, કે સધળું બદન દેખાશે અને ઇતરાઇને દબરાં હીલાવતી ચાલશે. અને વાળામાં મુખાફ અથવા કપડું નાખીને વાળને લપેટી એવા બાંધશે કે જેથી વાળ ધણા જણાએ, જાણે જાંટની ખુંબ. એવી સ્ત્રીઓ જનતામાં જશે નહીં. એટલું જ નહીં, પણ તેની ખુશબો પણ મળશે નહીં.

કાચડો-એટલે જ્યારે પરહેઝાાર ખીખીઓ જનતામાં જશે, એઓની સાથે તેઓનું જવું થશે નહીં. ફરી ઇમાનની બરકતથી જોઇએ જાય.

૧૧ રસલુલાહે (સલ) ફરમાયું જે સ્ત્રી સોનાનું ધરેણું દેખાડવા (ઇતરાવા) માટે પહેરશે તેણીને તે એવરથીજ અનન્ય અપાશે.

૧૨ રસલુલાહે (સલ) એક સફરમાં * પધારેલા હતા. એક અવાજ સાંભળ્યો કે. કોઇ ખીજ પર લગ્નનત કરે છે. હજરતે (સલ) પૂછ્યું, આ શી વાત છે? લોકોએ અરજ કરી કે આ ફલાણી સ્ત્રી છે. તે પોતાની સ્વારીની જાંટણી ઉપર લગ્નનત કરે છે. તે જાંટણી ધીમી ચાલતી હશે. અથવા ચાલવામાં મસતી કરતી હશે. તે સ્ત્રીએ સ્ત્રીઓની ટેવ પ્રમાણે ઝાંજ

અનન્ય ફાજલ ઉપરથી

ખાઇને કહ્યું હશે. તને ખોદાની લગ્નનત (ખોદા ની માર- ખોદાનો ફિટકાર) રસલુલાહે (સલ) લોકોને હુકમ કર્યો કે આ સ્ત્રીને તથા એના અસબાબને આ જાંટણી ઉપરથી ઉતારો. આ જાંટણીતો આ સ્ત્રીના મારવા પ્રમાણે શાપવાન છે. ફરી તેને કામમાં શા માટે લે છે?

કાચડો-શું ઉમદા સળ કરી !

આ બંને મજમુનો એટલે તારીફ અને નસીહતમાં આ જગ્યા પાંચ આવતો અને પચ્ચીસ હદીસો લખાઈ છે. અને આ હિસ્સાની શરૂઆત પૈગમ્બર (સલ)ની મુખ્યારક ખસલતો ધણી લખી છે. જેને દરેક વખતે વરતવાની જરૂરત છે. અને આથી પ્રથમ સાત ભાગમાં દરેક તરેહની નેકી અને દરેક તરેહની નસીહતો લખી છે. સધળાનું ધ્યાન રાખો અને અમલ કરો. ઇનશા અલ્લાહો તઆલા કિયામતમાં મોટા મોટા દરજ્જા મેળવશો, અને નહીં તો ખોદાની પનાહ. ખરાબ સ્ત્રીનો ખરાબ હાલ થશે. જો કુરઆન હદીસ સમજવાને લાએકે કદી થાઓ તો ધણા કિસ્સા એવી બદદીન, બદગત બદઅકીદા અને બદઅમલ સ્ત્રીઓના તમને જણાશે. અલ્લાહ તઆલા નેકામાં તમારો ગુજર કરે અને તેઓમાં ખાતેમાં થાએ અને તેઓમાં હશર થાએ. આમીન.

હકીમુલ ઉમ્મત હજરત મૌલાના અશરફઅલી સાહેબ (સદ્દમહુ) ની રચેલી ઉર્દુ કિતાબો.

એહેશતી એવર ઉર્દુ છોકરીઓ તથા
ઝોરતો માટે ખાસ આ કિતાબ લખાઇ છે. એમાં
અકીદા, નમાઝ, રોઝા, ઝકાત, નિકાહ તલાક,
ખદત સોગના મસલા તથા ફેટલાક વ્યવહારના
તથા અખલાકના મસલા સારી રીતે ખ્યાન થયા
છે. એની સાથે ધર કેમ ચલાવવું, ધણી તથા
સાસુ સસરા સાથે કેમ રહેવું તથા બચ્ચાંઓની
ફેવી પરવરીશ કરવી તે પણ ખ્યાન થયા છે.
તથા સો નેક બીબીઓની હાલત તેમની પરહેઝગારી
વગેરે પણ સારી રીતે દર્શાવ્યાં છે એ કે
એ પુસ્તક ખાસ ઝોરતો માટે લખાયું છે પણ
મરદોને પણ ઓછું લાભ કારક નથી એ
પુસ્તકના ૧૦ ભાગ છે. આખા પુસ્તકની
કીંમત રૂ. ૩-૮-૦

એહેશતી ગોહર ઉર્દુ-આ એહેશતી
એવરનો વધારો છે, અને ધણી મસલા મરદોને
લાએક તથા મરદોને ઇલાજના છે સારા કાગળ
વાલી કીંમત રૂ. ૦-૧૦-૦

એહેશતી જોહર ઉર્દુ-આપણુ એહેશતી
એવરનો વધારો છે. એના પણ ૧૧ ભાગ છે
સર્વે ભાગોની કીંમત રૂ. ૧-૬-૦

જઝાઈલ આમાલ ઉર્દુ-સુનાહોથી
દુન્નામાં ધણી જાતના નુકસાન અને તાબેદારીથી
દુન્નામાં ધણી ફાયદા થાઇ છે એનું ખ્યાન
કીંમત રૂ. ૦-૪-૦

ઇસ્લાહુર રૌસુમ ઉર્દુ-એમાં પેદાએશથી
લઇ મરણ પામે લાંસુધીના જેટલાં રસ્મો

લોકોમાં થાઇ છે તે સર્વેનો રદ દલીલો સાથે
ખ્યાન કર્યો છે કીંમત રૂ. ૦-૬-૦

અલકૌવ હુસ્સવાબ ઉર્દુ-એમાં
ઝોરતોના પરદા વીરેનું ખ્યાન છે કીંમત રૂ. ૦-૨-૦

તજકીરે આખેરત ઉર્દુ-એમાં મુરત
ઇઝાજુલ એલતનો વચ્ચ છે. કીંમત રૂ. ૦-૩-૦

કરામાતે ઇમદાદયા ઉર્દુ-એમાં હજરત
હાજી ઇમદાદયાહ સાહેબની અજબ અજબ
કરામતો લખાઇલી છે કીંમત રૂ. ૦-૬-૦

કમાલાતે ઇમદાદયાહ ઉર્દુ-એમાં પણ
હાજી સાહેબનાં અજબ ખ્યાનો છે કીંમત
રૂ. ૦-૬-૦

નશરત્તીબ-ફીજકરીલ હુબીબ ઉર્દુ-આ
કીતાબ રસુલુલ્લાહ (સલ)ની હાલતના ખ્યાનમાં
ધણી સારી કિતાબ છે. કીંમત રૂ. ૧-૮-૦

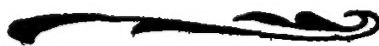
મવાએઝે હુસનહુ ઉર્દુ-એમાં મુરએ
વલ્લેલનો વચ્ચ છે કીંમત રૂ. ૦-૩-૦

ફતાવા અશરફઅહુ ઉર્દુ-આ હજરત
મૌલાના સાહેબના ફતવાઓનો ખજાનો છે એમાં
ધણી જરૂરી મસલાઓના જવાબ સારી
તહકીકને સાથે લખ્યાં છે ભા. ૧ લો કીંમત
રૂ. ૦-૪-૦ ભા. ૨ કીંમત રૂ. ૦-૬-૦

મોનાજતે મકથુલ ઉર્દુ કીંમત રૂ.
૦-૧૦-૦

આમાલે કુરઆની ત્રણ ભાગ કીંમત
રૂ. ૦-૬-૦

કસદ્દસબીલ ઉર્દુ પીયુરીદી માટે કીંમત
રૂ. ૦-૨-૦

ગાહેર ખખર

“તોહફતુલ હિંદ” નામનું પુસ્તક તેનો તરજુમો ગુજરાતી ભાષામાં થઇ ૫૦ રતલી રાયલ ગ્લેઝ આઠ પેચી ૨૮૮ પૃષ્ઠમાં આવૃત્તિ બીજી છપાયો છે. એમાં કરતાએ માત્ર હિંદુ ધર્મ તથા ઇસ્લામી ધર્મનો મુકાબલો કરી બતાવ્યો હતો પણ ભાષાંતર કરનારે નોટમાં ખ્રીસ્તી ધર્મનો તથા આર્મ સમાજવાળાઓનો પણ મુકાબલો કરી બતાવ્યો છે એમાં માત્ર મુકાબલોજ છે એમ નહિ પણ મુસલમાની ધર્મમાં ખુદાને કેમ માનવો, તથા શીરસ્તાઓને કેમ માનવા ? પેગમ્બરોને કેમ માનવા ? કીતાબોને કેમ માનવી ? હત્ય. તથા પાંચે બીનાએ ઇસ્લામનું વર્ણન છે. ટુંકાશુથી નીકાહ, તલાક, હરામ, હલાલ, સલામ, પારકા ધર્મવાળાને નોતરૂં કરવું વગેરે પણ છે, પાદરીઓનાં ચોપાનીયાંઓમાં ઇસ્લામના ચંદ્ર ઉપર જે તેઓએ ધુળ ઉડાવી છે, તેનો ઉત્તર આપી તે ધુળ તેઓના પર પાડી છે. અને લગભગ બધી શંકાઓનો જવાબ એમાં છે દાખલા તરીકે કુરઆનની ફસાહત ઉપર શંકા તે બૈબલથી લેવાયલું, કુર્આનમાં આત્માને લાયક કંઈ નથી, તેમાં જનતમાં ખાવાપીવાનું લખેલું છે. ચંદ્ર ફાટવાના ચમત્કાર ઉપર શંકા, જેહાદ ઉપર શંકા, એકથી વધુ સ્ત્રીઓ સાથે નીકાહ કરવા ઉપર શંકા, તલાકપર શંકા, દત્તકપુત્ર જોઈ (૨૬) પોતાની સ્ત્રીને મુકી દાંધા પછી હજરત મોહંમદ (સલ) સાહેબે તેણીની સાથે નીકાહ કર્યા તે ઉપર શંકા, હદીસો જર પાંચ શંકા, મેરાજ ઉપર શંકા, નમાઝ પર શંકા, રોગપર શંકા, જકાતપર શંકા વગેરે. અને પારસીઓનાં પુસ્તકોથી હજરત મોહંમદ સાહેબના ભવિષ્યવાદપણની સાબેતી ધત્યાદિ તથા નોટમાં આપેલું ‘ખંડન પણ ધણું વધાર્યું’ છે. બીજી આવૃત્તીની પ્રસ્તાવના ખાસ વેદના ખંડનમાં ૨૨ પ્રશ્નમાં જેવા લાયક છે. માત્ર ૫૦) રહી ગઈ છે. કીંચિત રૂ. ૩. પોષ્ટ બુદું.

“ઈન્જિલ્લાહ હુક” નામનું પુસ્તક કે જે મૌલવી રહમતુલ્લાહ મોહાજરે મક્કા સાહેબનું અરબીમાં રમેલું છે તેનો તરજુમો ગુજરાતી ભાષામાં કરી ગ્લેઝ ૫૦ રતલી કાગળ ઉપર આઠ પેજી પૃષ્ઠ ૫૦૦ ઉપર છપાવ્યો છે. એ આખી જગતના પાદરીઓને અઘિતાર કરનારું છે. એજ કારણથી અરબી, તુરકી, ફ્રેંચ ભાષાઓમાં ધણીવાર છપાયું છે. એમાં એક પ્રસ્તાવના જ અખ્યામ છે. પ્રસ્તાવનામાં કેટલી જાણુવાળેજ બાબતો લખી પાદરી ફાનડરની મીઠાનુલ હકના જેલાક ફકરાઓનો જવાબ છે. પેહેલા અધ્યાયમાં બાઇબલનું વર્ણન છે તથા તેની ભૂલોની ખોટારાની સાબેતી છે. બીજા અધ્યાયમાં બાઇબલના ફેરફાર થવાનો સિદ્ધાંત તથા પાદરીઓના ધોક્કાઓનો ઉત્તર છે. ત્રીજામાં નાસેખ મનસુખનું વર્ણન છે, ચોથામાં ત્રીદિવનું (તલસીનું) ખોટાઈ બાઇબલથી તથા અકલી દાખલાઓથી છે, અને ત્રીદિવ વિષે તેઓના લીધેલા આધારનો ઉત્તર પણ છે, પાંચમાં કુરઆનનું કલામુ-લ્લાહ થવું સિદ્ધ કરી કુરઆન ઉપર તેઓની હાધેલી શંકાઓનો ઉત્તર છે. તથા એની સાથે હદીસોનો ફટલોક હાલ તથા તે વિષેના શંકાઓનો ઉત્તર પણ છે. છઠ્ઠામાં હજરત મોરમ્મદ (સલ) સાહેબની પેગમ્બરીની સાબેતી છે, અને એની વચ્ચે બીજી ધણી બાબતો સમાયલી છે. અને હજરતની નુશુવવત ધણી સારી રીતે તેઓના બાઇબલથી પણ સાબેત કરવામાં આવી છે, માત્ર ૧૦૦) નકલ રહી ગઈ છે. કી. રૂ. ૩-૦-૦ પોસ્ટ બુદું.

સત્યાર્થ પ્રકાશનું ખંડન ગુજરાતી કી. રૂ. ૧ એમાં આપેલો ૨૬ છે. ધણું ખર્ચ તેઓના જાનેલા પુસ્તકોથી અને ખાસ દયાનંદના પુસ્તકોથી દયાનંદીઓનું ખંડન છે, અને પ્રગટ થયાને ૧૪ વર્ષ થયાં હજુ કેમએ જવાબ આપ્યો નથી. અને ઈંગ્રેજી કી. રૂ. ૧.

લી૦ અખદુર રહીમ બિન મૌલાના ગુલામ મોહમ્મદ હાજ હાદેજ સદિક.

મેનેજર કુતોબખાના સદિકીઅહ મુ. રાદેર જી. સુરત.

